

COI Focus

LIBANON Veiligheidssituatie

14 mei 2019 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen. De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemd worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Korte achtergrond	4
2. Huidige toestand	7
3. Actoren.....	9
3.1. IS en Hayat Tahrir al-Sham.....	9
3.2. Libanese soennitische en salafistische milities	9
3.3. Alawitische milities.....	10
3.4. Hezbollah	11
3.5. Libanese Resistance Brigades	12
3.6. Palestijnse gewapende groeperingen	12
3.7. Het Syrische leger	13
3.8. Het Israëlische leger	13
3.9. Het Libanese leger.....	14
4. Typologie van het geweld.....	15
4.1. Bekavallei en Akkar.....	15
4.1.1. Grensregio's in de Bekavallei en Akkar	15
4.1.2. Crimineel geweld in de regio Baalbek-Hermel en Akkar	17
4.2. Tripoli	17
4.2.1. Sociale onrust	17
4.2.2. Sektarisch geweld in de stad.....	18
4.3. Beiroet	18
4.3.1. Sociale onrust	18
4.3.2. De zuidelijke buitenwijken	19
4.4. Sidon	20
4.5. Zuid-Libanon.....	20
4.6. Palestijnse vluchtelingenkampen.....	22
4.6.1. Algemeen	22
4.6.2. Ayn al-Hilwah.....	24
4.6.3. Post-conflictsituatie in Nahr al-Bared	30
5. Doelwitten van het geweld.....	32
Samenvatting	33
Bijlagen	35
1. Kaart Libanon	35
2. Kaart Baalbek / El-Hermel	36
3. Kaart gouvernementen van Libanon.....	37
4. Kaart Zuid-Libanon	38
5. Kaart Palestijnse kampen	39
Bibliografie.....	40

Inleiding

Deze COI Focus bespreekt de veiligheidssituatie in Libanon. Een eerste en tweede deel beschrijven de achtergrond en huidige toestand van het geweld in Libanon. Een derde deel geeft de actoren weer die de veiligheidssituatie in Libanon bepalen. Een vierde en vijfde deel gaan respectievelijk in op de aard en intensiteit van het geweld in de verschillende regio's en het hiermee gepaard gaande risico voor burgers.

Deze analyse beoogt een globaal beeld te geven van de veiligheidssituatie in Libanon. Het rapport bevat geen exhaustief overzicht van de veiligheidsincidenten die zich in Libanon hebben voorgedaan. De vermelde incidenten dienen voornamelijk om de algemene trend in Libanon of in een bepaalde Libanese regio te duiden.

De COI Focus is gebaseerd op informatie uit openbare bronnen. Zo werd gebruik gemaakt van informatie van verschillende internationale gouvernementele organisaties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving uit de internationale en Libanese media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de bibliografielijst achteraan in dit document.

In dit document maakt Cedoca voor plaats- en persoonsnamen, namen van gewapende groepen en politieke partijen, gebruik van de meest courante schrijfwijze uit de Engelstalige bronnen die geraadpleegd werden voor deze COI Focus. Als de gangbare transliteratie in de Nederlandstalige pers hiervan afwijkt, volgt Cedoca deze schrijfwijze.

Deze COI Focus is een update van de COI Focus *Libanon - De veiligheidssituatie* van 7 augustus 2018. Het onderzoek heeft betrekking op de periode augustus 2018 – april 2019. Het onderzoek liep tot 4 april 2019.

De veiligheidssituatie in Libanon wordt door Cedoca opgevolgd door raadpleging van diverse relevante bronnen. In geval van fundamentele wijzigingen of nieuwe ontwikkelingen die de situatie zoals beschreven in deze COI Focus in belangrijke mate wijzigen, wordt dit document versneld geüpdatet.

1. Korte achtergrond

In Libanon wordt de macht verdeeld volgens confessionele quota voor christenen, soennieten en sjiieten die respectievelijk 40, 27 en 27 % van de bevolking uitmaken.¹ Dit leidt tot een politiek sterk gepolariseerd systeem vatbaar voor conflict en buitenlandse inmenging.² Hoewel de termen hun lading al lang niet meer dekken, is Libanon sinds de Cederrevolutie en hierop volgende terugtrekking van de Syrische troepen in 2005 politiek verdeeld tussen de zogenaamde 14 maart-groep (genoemd naar de anti-Syrische protesten in 2005 door een alliantie van soennieten, druzen, en christenen), en de 8 maart-groep (genoemd naar de toenmalige mars door Hezbollah). De belangrijkste fracties van de 8 maart-groep waren Hezbollah (sjiitische strekking, geleid door Hassan Nasrallah), Amal (sjiitisch, Nabih Berri) en de Free Patriotic Movement (FPM) (christelijk, Michel Aoun). De belangrijkste fracties van de 14 maart-groep waren de Tayyar al-Mustaqbal / Future Movement (soennitisch, Saad Hariri), Forces Libanaises (christelijk, Samir Geagea) en de Kata'ib (falangisten, christelijk, Amin Gemayel). De burgeroorlog in Syrië heeft de Libanese binnenlandse politiek verder gedestabiliseerd.³ Grofweg kan men stellen dat Hezbollah, gesteund door Iran, zich achter het Syrische regime schaart in tegenstelling tot het 14 maart-blok, gesteund door Saoedi-Arabië.⁴

De Libanese regering voert een officieel beleid van neutraliteit (*disassociation*) met betrekking tot het Syrische conflict om te verhinderen dat het zou overslaan naar Libanon.⁵ Hiertoe ondertekenden de verschillende politieke leiders in juni 2012 de zogenaamde Baabda-verklaring. Aanvankelijk bleef de politieke en veiligheidssituatie in Libanon bijgevolg relatief stabiel. Het tij van neutraliteit en stabiliteit keerde toen Hezbollah-leider Nasrallah op 25 mei 2013 officieel erkende militaire steun te bieden aan het Syrische regime.⁶ Deze publieke erkenning van deelname aan de strijd betekende een belangrijk keerpunt waarbij Hezbollah zich volgens onder meer International Crisis Group (ICG) herdefinieert van een verzetsbeweging tot een sektarische militie.⁷ De gevolgen van Hezbollah's betrokkenheid in de Syrische burgeroorlog, lieten zich snel voelen in Libanon.⁸ Naast toenemend geweld in de grensregio's met Syrië gebeurden in het binnenland aanslagen met autobommen, waaronder zelfmoordaanslagen, met meestal Hezbollah of diens sjiitische achterban als doelwit. Tussen november 2013 en juni 2014 pleegden extremistische organisaties 14 zelfmoordaanslagen in overwegend sjiitische regio's, waarbij nagenoeg 100 doden en 900 gewonden vielen.⁹

Begin augustus 2014 deinde het Syrische conflict voor het eerst significant uit naar Libanon. Naar aanleiding van een arrestatie ontstond in de regio Aarsal in het oosten van Libanon een grootschalige gewapende confrontatie tussen het Libanese leger en een aantal Syrische extremistische groeperingen onder de koepel van Islamitische Staat (IS) (Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)/ Islamic State in Iraq and Syria (ISIS)/ Dawlat al-Islamiya fi al-Iraq wa al-Sham, Daesh). Het leger vocht tegen honderden strijders afkomstig uit de Syrische regio Qalamoun. In de vijf dagen durende gevechten lieten volgens de rapportering van de secretaris-generaal van de VN minstens 42 burgers het leven naast 19 militairen en 50 opstandelingen.¹⁰ Eind oktober 2014 vond opnieuw een drie dagen durende gewapende confrontatie plaats tussen het leger en islamistische opstandelingen verbonden met IS en

¹ Konrad Adenauer Stiftung (Toubia K.), 01/2019, [url](#); CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); Al-Jazeera, 23/05/2018, [url](#); USDOS, 29/05/2018, [url](#)

² Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M.), 16/12/2016, [url](#)

³ CRS (Humud C.E.), 05/10/2018, [url](#)

⁴ AP News, 07/05/2018, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

⁵ UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 28/06/2012, [url](#); ECFR, 09/2012, [url](#)

⁶ ISW (Fullton W.), 05/2013, [url](#)

⁷ ICG, 14/03/2017, [url](#); ICG, 01/10/2013, [url](#)

⁸ ICG, 27/05/2014, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#)

⁹ Middle East Institute (Ilanford N.), 11/2017, [url](#)

¹⁰ Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), 08/08/2014, [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

Jabhat al-Nusra (JN), ditmaal in Tripoli en elders in het noorden.¹¹ Bij het hiermee gepaard gaande geweld kwamen volgens de rapportering van de secretaris-generaal van de VN 10 burgers, 12 militairen en een aantal opstandelingen om het leven.¹²

In 2015 versterkte het leger haar troepen in de grensregio met Syrië en bemant er sindsdien een lijn van legerposten op heuveltoppen.¹³ Volgens de VN-Veiligheidsraad nam het grensgeweld in 2015 af en vond er sindsdien geen grootschalig gewapend treffen meer plaats waarbij burgerslachtoffers vielen.¹⁴ Regimenten van het leger opgesteld langs de noordelijke en oostelijke grens weerden invalspogingen van gewapende strijders in Libanees grondgebied af.¹⁵ Daarnaast ontplooiden Hezbollah-strijders zich aan de grens in de strijd tegen de extremistische groeperingen.¹⁶ In 2015, 2016 en de eerste helft van 2017 belaagden het leger (en Hezbollah) en een 500 à 1.000 in Libanon aanwezige extremistische strijders elkaar wel nagenoeg dagelijks in het bergachtige desolate Libanese grensgebied in kleinschalige gewapende confrontaties.¹⁷

De Libanese autoriteiten werden sinds 2015 bekwaamer in het voorkomen van autobommen (*Vehicle Borne Improvised Explosive Device* (VBIED)), zo stelt het Overseas Security Advisory Council (OSAC). Er werden verschillende bommen ontdekt en geneutraliseerd door goed opgeleide politieteams.¹⁸ Voorts werden IS-netwerken in Libanon gemonitord en opgerold.¹⁹ Samenwerking in veiligheidskwesties tussen Hezbollah en de Future Movement heeft er voor gezorgd dat sinds 2015 de veiligheidssituatie gevoelig verbeterde, aldus ICG.²⁰ Ten opzichte van 2014 daalde volgens het Institute for the Study of War (ISW) en de VN-Veiligheidsraad het aantal terroristische aanslagen.²¹

Na een 29 maanden durende politieke en institutionele crisis verkoos het parlement op 31 oktober 2016 Michel Aoun (christen, stichter van het Free Patriotic Movement en ex-chef van het leger) als president. Dit stelde volgens onder meer de Raad van Europa een einde aan een periode van grote politieke instabiliteit die een bedreiging vormde voor het fragiele machtsevenwicht en de veiligheidssituatie in Libanon.²² Op 18 december 2016 vormde Saad Hariri, leider van de Future Movement, een regering van nationale eenheid met alle grote partijen, de eerste regering in twee jaar.

In de zomer 2017 kwamen zowel Hezbollah als het Libanese leger afzonderlijk in actie tegen de extremistische rebellengroeperingen in de grensregio om ze definitief te verdrijven uit Libanon. Op 24 juli 2017 nam Hezbollah meer dan 60 % van het territorium van Hayat Tahrir al-Sham (HTS, Liberation of the Levant Organisation, het vroegere Jabhat al-Nusra) in de omgeving van Aarsal in.²³ Op 27 juli 2017 ging een wapenstilstand tussen Hezbollah en HTS/JFS van kracht. Het akkoord bepaalde het vertrek van HTS/JFS-strijders en hun families naar de provincie Idlib in Syrië.²⁴ Het leger lanceerde op 19 augustus 2017 de operatie *Dawn of the outskirts* waarbij het in een week tijd de militaire controle over grensregio's in Ras Baalbek en Qaa van extremistische groeperingen IS en HTS

¹¹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Ghanem E.), 05/11/2014, [url](#)

¹² UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

¹³ Al-Jazeera (Blanford N.), 05/02/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

¹⁴ UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

¹⁵ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

¹⁶ Al-Jazeera (Samaha N.), 04/04/2015, [url](#)

¹⁷ Naharnet, 01/05/2017, [url](#); The Daily Star, 21/01/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#)

¹⁸ OSAC, 14/03/2016, [url](#)

¹⁹ USDOS, 02/06/2016, [url](#)

²⁰ ICG, 20/07/2015, [url](#)

²¹ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

²² Council of Europe, 05/01/2017, [url](#)

²³ CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

²⁴ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

overnam.²⁵ In een krachtig offensief dreven luchtmacht en grondtroepen de overlevende strijders tot terugtrekking in een vallei aan de grens.²⁶ Het leger staakte de operatie om ruimte te geven aan onderhandelingen tussen Hezbollah en IS, waarin het vertrek van IS-strijders uit Libanon overeengekomen werd.

In totaal zouden in de zomer van 2017 volgens mediaberichten 6.000 tot 7.000 personen (strijders en hun families) Libanon verlaten hebben.²⁷ Het leger herstelde de controle van de staat over een groot deel van de grensregio.²⁸ Het nam eveneens een deel van de grensposten van Hezbollah over. Ook tussen Aarsal en Masnaa ging het leger over tot een graduele opbouw van de troepen.²⁹

Op 6 mei 2018 vonden voor het eerst in negen jaar parlementsverkiezingen plaats. Deze verliepen over het algemeen vreedzaam.³⁰ Wel was sprake van een 25-tal geïsoleerde geweldincidenten (aanvallen tegen kandidaten en confrontaties tussen aanhangers van verschillende partijen) verspreid over het land.³¹ Hierbij viel ten zuiden van Beiroet één dode.³² Bij een lage opkomst van 49,2 % wonnen Hezbollah en diens politieke bondgenoten (Amal, FPM en andere) meer dan de helft van de zetels. Vooral de bondgenoten wonnen aan stemmen, waaronder ook vijf figuren die een belangrijke rol speelden tijdens de nagenoeg 20 jaar lange Syrische bezetting van Libanon. De banden met het Syrische regime zullen in de komende legislatuur bijgevolg versterkt worden.³³ In de aanloop naar de verkiezingen sloot de Future Partij, strevend naar de status quo, compromissen met haar tegenstanders (FMP) waarbij *de facto* geen éénvormig anti-Hezbollah blok (14 maart alliantie) meer bestaat.³⁴ Het verklaart tevens het grote verlies van de Future Partij, dat een derde van haar zetels verloor.³⁵ Op 24 mei 2018 herbenoemde President Aoun Saad Hariri als eerste minister met de taak een regering te vormen. Beide politieke kampen kunnen niet anders dan opnieuw een eenheidsregering met elkaar aangaan, anders dreigt opnieuw een jarenlange politieke crisis.³⁶

²⁵ CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

²⁶ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 06/09/2017, [url](#)

²⁷ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

²⁸ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

²⁹ Al-Monitor (el-Khoury B.), 15/09/2017, [url](#)

³⁰ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³¹ CSKC, 02/2019, [url](#); ACLED, 17/05/2018 [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); ICG, 04/2018, [url](#); CSKC, s.d., [url](#); ACLED, 17/05/2018 [url](#); Naharnet, 06/05/2018, [url](#); RFE/RL, 07/05/2018, [url](#); The National, 07/05/2018, [url](#); Naharnet, 22/04/2018, [url](#)

³² ACLED, 17/05/2018, [url](#)

³³ AP News, 07/05/2018, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), [url](#); Carnegie Middle East Center (Young M.), 08/05/2018, [url](#)

³⁴ The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), [url](#); RFE/RL, 07/05/2018, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 09/05/2018, [url](#)

³⁵ Chatham House (Khatib L.), 09/05/2018, [url](#); AP News, 07/05/2018, [url](#)

³⁶ AP News, 07/05/2018, [url](#); RFE/RL, 07/05/2018, [url](#)

2. Huidige toestand

Na nagenoeg negen maanden onderhandelingen volgend op de parlementsverkiezingen in mei 2018, kondigde premier Hariri op 31 januari 2019 de vorming van een nieuwe regering van nationale eenheid aan. Hezbollah heeft een vetorecht en controleert bijgevolg het Libanese politieke beleid. Hezbollah zelf heeft drie ministerportefeuilles.³⁷ ICG spreekt volgend op de regeringsvorming van een verbetering van de veiligheidssituatie.³⁸

De VN-Veiligheidsraad, ICG, OSAC en het Assessment Capacities Project (ACAPS), een onafhankelijk informatieplatform over humanitaire crises, spreken over een aanhoudende relatieve kalmte en stabiliteit in 2018 en begin 2019.³⁹

Wel is sprake van een groeiende sociale onrust. Over het hele land waren er demonstraties tegen de overheid en diens onmacht om de economische crisis te bezweren.⁴⁰ In totaal vonden volgens het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een online project voor conflictanalyse, 85 demonstraties plaats tijdens de verslagperiode.⁴¹ Het Civil Society Knowledge Centre (CSKC), een online analyse platform met betrekking tot Libanon, telde er 77 in 2018.⁴²

Er vonden in 2018 en begin 2019 opnieuw arrestaties plaats van extremisten en terreurverdachten. Aanslagen werden vrijdeld.⁴³ Van begin november 2018 tot 19 februari 2019 werden 43 terreurverdachten gearresteerd. Dit is een daling ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder en volgens de rapportering van de VN-Veiligheidsraad toe te schrijven aan de verbeterde veiligheidssituatie in Libanon en het feit dat de Libanese troepen controle over de grensregio verwierven.⁴⁴ Het Civil Society Knowledge Centre stelt dat het totaal aantal veiligheidsoperaties van het Libanese veiligheidsapparaat hoger ligt dan het totaal aantal veiligheidsincidenten in 2018, wat volgens het platform betekent dat gepoogd wordt om criminaliteit proactief in te dammen.⁴⁵ In de loop van 2018 lanceerde het Libanese leger een strategisch plan 2018-2022 voor de veiligheid en stabiliteit in het land.⁴⁶

Volgens het CSKC daalde het totaal aantal geweldincidenten in 2018 met 36 % ten opzichte van 2017. Het gros van de geweldincidenten in Libanon anno 2018 en 2019 betreft volgens het platform nog steeds individuele gewelddaden van criminele of illegale aard. In een klimaat van onveiligheid en socio-economische spanningen draagt de alomtegenwoordigheid van wapens bij tot een cultuur van geweld onder burgers. Bijgevolg vallen jaarlijks honderden gewonden en doden wegens schietincidenten. Het CSKC stelt een daling van 15 % vast van deze individuele gewelddaden ten opzichte van 2017.⁴⁷ Dit bevestigt eerdere rapporten dat het crimineel geweld in Libanon in 2018 verder gedaald is.⁴⁸ De helft van de individuele schietincidenten waren van de hand van Libanese burgers, 24 % van Palestijnse

³⁷ Asharq Al-Awsat, 17/02/2019, [url](#); ICG, 01/2018, [url](#)

³⁸ ICG, 01/2018, [url](#)

³⁹ ACAPS, s.d., [url](#); ICG, s.d., [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); OSAC, 27/03/2018, [url](#)

⁴⁰ Middle East Eye, 31/01/2019, [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#)

⁴¹ ACLED, s.d. [url](#)

⁴² CSKC, 02/2019, [url](#)

⁴³ UN Security Council, 15/11/2018 [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); Asharq al-Awsat, 16/09/2017, [url](#); The Daily Star, 09/02/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

⁴⁴ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#)

⁴⁵ CSKC, 02/2019, [url](#)

⁴⁶ The Directorate-General of the Internal Security Forces, 2018, [url](#)

⁴⁷ CSKC, 02/2019, [url](#)

⁴⁸ Asharq Al-Awsat (Al-Jack S.), 11/08/2018, [url](#)

burgers en 9 % van Syrische burgers. Dit ontkracht de stelling die een toegenomen criminaliteit toeschrijft aan de influx van Syrische vluchtelingen.⁴⁹

Libanon vangt van alle buurlanden van Syrië het grootste aantal Syrische vluchtelingen op. Het aantal officieel geregistreerde Syrische vluchtelingen in Libanon bedraagt volgens het United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) 967.040.⁵⁰ Human Rights Watch (HRW) en de Libanese overheid schatten dat er zich daarnaast een half miljoen niet-geregistreerde Syrische vluchtelingen in Libanon bevinden.⁵¹ Het totaal aantal vluchtelingen uit Syrië bedraagt bijgevolg nagenoeg anderhalf miljoen. Hiermee maken de Syrische vluchtelingen meer dan een kwart van de bevolking in Libanon uit en is Libanon het land met de hoogste concentratie vluchtelingen per capita wereldwijd.⁵² Deze influx deed het demografisch evenwicht kantelen zonder dat dit zich vertaalt in politiek gewicht.⁵³ Zowel in de media als in de politiek was in de loop van 2018 sprake van een stijgende anti-vluchtelingenretoriek. De regering beklemtoont de noodzaak van een graduele terugkeer naar Syrië.⁵⁴

⁴⁹ CSKC, 02/2018, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018 [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#)

⁵⁰ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); Inter-agency Information Sharing Portal, [laatste update] 31/05/2018, [url](#)

⁵¹ HRW, s.d., [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

⁵² CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); HRW, 20/04/2018, [url](#); ICG, 19/09/2016, [url](#)

⁵³ Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz J.), 12/11/2015, [url](#)

⁵⁴ HRW, s.d., [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#); HRW, 20/04/2018, [url](#); ACAPS, s.d., [url](#); CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#)

3. Actoren

3.1. IS en Hayat Tahrir al-Sham

De aanhoudende strijd in 2014 voor de Syrische regio Qalamoun dreef honderden jihadistische strijders van IS en JN (verbonden aan al-Qaeda) naar Libanon, waar zij sindsdien volgens Libanese veiligheidsdiensten actief waren in de Beka, Tripoli en de Palestijnse kampen.⁵⁵ JN splitste zich in juli 2016 af van al-Qaeda onder de nieuwe naam Jabhat Fatah al-Sham (JFS). In januari 2017 vormde het een alliantie met een aantal kleinere fracties met al-Qaeda ideologie waarmee het zich omdoopte tot Hayat Tahrir al-Sham (HTS, Liberation of the Levant Organisation), ook gekend als al-Qaeda in Syrië.⁵⁶ Na de succesvolle offensieven van het leger en Hezbollah in de zomer van 2017 onderhandelde Hezbollah het vertrek van de in de grensregio aanwezige strijders verbonden aan IS en HTS. Deze verlieten tegen het einde van de zomer van 2017 op verschillende tijdstippen collectief het land.⁵⁷

Volgens het hoofd van de Libanese Algemene Veiligheidsdienst, Abbas Ibrahim, is het directe gevaar van extremistische groeperingen geweken na de succesvolle operatie in de zomer van 2017 en het vertrek van nagenoeg 1.000 strijders maar blijft het risico op *lone-wolf* aanslagen bestaan.⁵⁸

3.2. Libanese soennitische en salafistische milities

In tegenstelling tot de gecentraliseerde en gedisciplineerde strijdkrachten van Hezbollah, zijn de soennitische milities volgens onder meer Maren Milligan (van het Middle East Research and Information Project) versplinterd en vallen deze veel moeilijker centraal te coördineren, mede door het geslonken prestige van de Future Movement.⁵⁹ Terwijl de vijandigheid jegens Hezbollah nooit zo groot was, bezitten de soennitische groeperingen volgens het Carnegie Endowment for International Peace de eenheid noch de capaciteit om militair te mobiliseren.⁶⁰ Dit is deels te wijten aan politieke en geografische fragmentatie. Er heeft nooit een dominante soennitische partij bestaan met een sterke vertegenwoordiging in alle delen van het land.⁶¹ Bij de verkiezingen in mei 2018 bleek opnieuw hoe diep verdeeld de soennitische gemeenschap in Libanon is.⁶² De Libanese soennitische gemeenschap kent bovendien eerder een mercantiele dan wel een militante traditie.⁶³

Wel kregen radicale salafistische strekkingen in Tripoli en Noord-Libanon volgens het Carnegie Middle East Center sinds 2013 een grotere aanhang en werden zij actiever.⁶⁴ Het soennitisch salafisme kon verder groeien door het machtsvacuüm waarin Libanon zich bevond. Salafistische leiders bevinden zich vooral in Tripoli, maar hebben tevens een aanhang verworven in het noorden, het zuidelijke Sidon en in verschillende Palestijnse kampen.

Na een gewapende confrontatie tussen de Salafist Resistance Brigades, een militie onder leiding van sjeik Ahmed al-Assir, en het leger in juni 2013 in Sidon, waar al-Assir zijn eigen versterkte basis en

⁵⁵ McClatchy D.C, 02/12/2013, [url](#)

⁵⁶ BBC News, 28/02/2017, [url](#)

⁵⁷ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

⁵⁸ Al Masdar News, 09/01/2019, [url](#); CSKC, 02/01/2019, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 05/09/2017, [url](#)

⁵⁹ MERIP (Milligan M.), 13/08/2012, [url](#); ECFR, 09/2012, [url](#)

⁶⁰ Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), 13/02/2015, [url](#)

⁶¹ Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M), 16/12/2016, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

⁶² The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), [url](#)

⁶³ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

⁶⁴ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 21/5/2012, [url](#)

wapenopslagplaats had, werden 210 strijders gearresteerd.⁶⁵ Op 15 augustus 2015 werd leider al-Assir gearresteerd. Ondertussen werd hij ter dood veroordeeld. Volgens de Libanese autoriteiten herorganiseerden de volgelingen van sjeik al-Assir zich. Eén van zijn aanhangers werd eind januari 2017 gearresteerd op verdenking van banden met de kamikaze die op 22 januari 2017 een mislukte aanslag in Beiroet pleegde.⁶⁶

Een andere salafistische groepering die op het voorplan trad, is de Abdullah Azzam Brigades (Kataeb Abdallah Azzam, Ziyad al-Jarrah battalions)⁶⁷, eveneens een soennitische islamistische beweging met banden met al-Qaeda. De groepering eiste verschillende bomaanslagen tegen sjiitische doelwitten in 2014 op.⁶⁸ Het rekruteert in de Palestijnse vluchtelingenkampen Ayn al-Hilwah en Bourj al-Barajneh.⁶⁹

Volgens salafistische clerici, geciteerd in een rapport van Carnegie bestaat in de Libanese salafistische gemeenschap nog amper steun voor IS. Zelfs al bestaan banden met IS of al-Qaeda in Syrië en Irak, zij streven geen islamitische staat na in Libanon gezien de religieuze diversiteit in het land. Dit kan ook uit realisme stammen gezien het militaire overwicht van Hezbollah.⁷⁰ Voorts bestaat volgens Libanese experts geen éénvormig salafistisch blok in Libanon maar is er verdeeldheid volgens ideologische en politieke breuklijnen en tussen zij die banden hebben met Saoedi-Arabië, Qatar of Turkije.⁷¹

Sinds de zomer van 2014 werden vele honderden islamisten gearresteerd (of gedood) in Aarsal, Tripoli, Saida en andere regio's, waarbij volgens onder meer ICG, ISW en de VN-Veiligheidsraad salafistische groeperingen deels ontmanteld werden.⁷² Ook tijdens de verslagperiode vonden arrestaties plaats en werden aanslagen verijdeld.⁷³ Wel waarschuwt Carnegie voor de keerzijde van een éénzijdig Libanese veiligheidsbenadering. Zolang de achterstelling van soennieten niet wordt aangepakt, tekent het schrikbeeld van radicalisering zich af boven Libanon. De gevangenen in Libanon zijn overbevolkt met overwegend soennitische gevangenen die bijgevolg extra vatbaar zijn voor radicalisering.⁷⁴

3.3. Alawitische militieën

In Tripoli vonden het voorbije decennium vijandigheden plaats tussen alawitische militieën uit de wijk Jabal Mohsen en soennitische militieën uit de wijk Bab al-Tabbaneh (zie 4.2.2.). De belangrijkste politieke en gewapende alawitische groep is de Arab Democratic Party.⁷⁵ De alawitische strijders uit Jabal Mohsen hebben banden met Hezbollah en de regerende klasse in Syrië. Het sektarisch geweld werd mede ingegeven door historische breuklijnen. Soennieten maken 80 % van de bevolking uit in Tripoli, de alawitische minderheid 7,5 %. Het wantrouwen tussen de twee gemeenschappen gaat terug tot de burgeroorlog (1975-1990).⁷⁶ De oorlog in Syrië en de toenemende interne polarisatie deed het

⁶⁵ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem P.), 27/06/2013, [url](#); ISW (O'Bagy E.), 29/06/2013, [url](#)

⁶⁶ The Daily Star, 26/01/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#)

⁶⁷ USDOS, 02/06/2016, [url](#)

⁶⁸ ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#); The Daily Star, 01/01/2014, [url](#); HRW, 29/01/2015, [url](#)

⁶⁹ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

⁷⁰ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

⁷¹ Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

⁷² Al Jazeera, 28/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); ICG, 30/04/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 22/04/2016, [url](#); UN Security Council, 26/02/2016, [url](#); ICG, 01/02/2016, [url](#)

⁷³ CSKC, 02/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018 [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#)

⁷⁴ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

⁷⁵ Naharnet, 13/10/2013, [url](#)

⁷⁶ MERIP (Milligan M.), 13/08/2012, [url](#)

reeds bestaande conflict in Tripoli opklaaien. In april 2014 werd een militair veiligheidsplan van kracht. De alawitische milities houden zich aan een staakt-het-vuren (zie punt [4.2.2.](#))

3.4. Hezbollah

Hezbollah is naast een sjiiitische politieke partij ook een sterk gewapende milizie. Zowel de VS als de EU beschouwen de gewapende tak van Hezbollah als een terreurorganisatie. De milizie heeft haar bases in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, de Beka en Zuid-Libanon.⁷⁷ Volgens het Civil-Military Fusion Centre van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), de VN-Veiligheidsraad alsook de denktank Carnegie Endowment for International Peace is de militaire capaciteit van het gewapend apparaat van Hezbollah de grootste in Libanon, groter dan deze van het reguliere Libanese leger.⁷⁸ Na de oorlog van 2006 met Israël kende Hezbollah een enorme groei in mankracht, wapens en uitrusting en ontpopte de milizie zich tot regionale strijdmacht. Het heeft een leger van meer dan 20.000 getrainde professionele strijders, velen onder hen gehard in de oorlog in Syrië. Daarnaast beschikt het over tienduizenden deeltijdse reservisten. De kwestie van het wapenarsenaal van Hezbollah vormde één van de belangrijkste breuklijnen tussen de 8 maart en 14 maart coalities. Er wordt in de praktijk weinig tot geen druk uitgeoefend op Hezbollah om te ontwapenen.⁷⁹ Het parlementaire blok onder controle van Hezbollah is groot genoeg om elke poging tot ontwapening tegen te houden.⁸⁰

Hezbollahs deelname aan de strijd in Syrië aan de zijde van het Assad-regime is volgens onder andere ICG, ISW en The Washington Institute for Near East Policy voor een groot stuk ingegeven door de noodzaak Syrië als kanaal voor wapentoevoer uit Iran te behouden.⁸¹

Hezbollah behoudt haar gewapend apparaat naar eigen zeggen als verdediging tegen Israël⁸² en wendt deze bijgevolg niet aan voor binnenlandse doeleinden. Wanneer de groepering echter onder druk komt of haar militaire capaciteit in vraag wordt gesteld, twijfelt ze er niet aan haar belangen met wapens te verdedigen, ook in het binnenland. Dit gebeurde begin mei 2008 toen Hezbollah West-Beiroet gewapenderhand innam. Dit was een reactie op de beslissing van de ministerraad om de Hezbollah-gezinde veiligheidschef op de luchthaven te ontslaan en een onderzoek in te stellen naar de wettelijkheid van Hezbollah's parallelle telecommunicatienetwerk, een belangrijk onderdeel van haar militaire apparaat.⁸³ Het was de eerste keer dat het militaire apparaat van Hezbollah openlijk in vraag gesteld werd, wat dan ook opgevat werd als een regelrechte oorlogsverklaring. Op 14 mei 2008 trok de regering haar twee beslissingen in om een einde te stellen aan het geweld, een volgens ICG duidelijke militaire overwinning voor Hezbollah.⁸⁴

Sinds 2008 is zulks niet meer voorgekomen. In eerste instantie tracht de beweging haar legitimiteit als partij te bewaren. De binnenlandse imagoschade die Hezbollah opliep door haar militaire interventie in Syrië trachtte de beweging volgens experts Nicholas Blanford en Andrew McGregor te beperken door zich te herpositioneren als verdedigingslinie tegen de jihadistische netwerken uit Syrië.⁸⁵ Sinds april 2014 verleent de beweging tevens haar samenwerking aan het leger bij de uitvoering van de

⁷⁷ USDOS, 02/06/2016, [url](#)

⁷⁸ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), 02/04/2014, [url](#); American Enterprise Institute, [url](#); CFC, 09/2013, [url](#)

⁷⁹ The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H., Levitt M.), 04/10/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

⁸⁰ Konrad Adenauer Stiftung (Toubia K.), 01/2019, [url](#)

⁸¹ ICG, 14/03/2017, [url](#); CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#); The Jamestown Foundation (McGregor A.), 22/01/2016, [url](#); CFC, 09/2013, [url](#)

⁸² USDOS, 02/06/2016, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

⁸³ ICG, 15/05/2008, [url](#)

⁸⁴ ICG, 15/05/2008, [url](#)

⁸⁵ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 06/09/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (McGregor A.), 18/04/2014, [url](#)

veiligheidsplannen voor Tripoli, het gouvernement Akkar en de Bekavallei.⁸⁶ Na de rol die Hezbollah speelde in het vertrek van HTS en IS uit Libanon in de zomer van 2017 verstregelde het nog meer met het Libanese politieke, militaire en veiligheidsapparaat, zo stelt Abdulrahman al-Masri voor Carnegie Endowment for International Peace.⁸⁷ Zo maakt het volgens Carnegie deel uit van de staat om beter aan staatscontrole te ontsnappen.⁸⁸ Hezbollah behoudt onder impliciete toestemming van de regering een aanwezigheid aan de Syrische grens en haar strijders en wapens bewegen er vrij heen en weer, zo stellen verschillende analisten.⁸⁹

Gezien haar activiteit in Syrië doet Hezbollah, de machtigste militaire organisatie van het land, er alles aan om een burgeroorlog in Libanon te vermijden.⁹⁰ De beweging zond haar meest ervaren troepen naar Syrië.⁹¹ Tegelijkertijd ziet het zich genoodzaakt om de eigen machtsbases in Libanon te beveiligen. In het geval van een hernieuwde oorlog met Israël heeft Hezbollah volgens The Washington Institute for Near East Policy genoeg ervaren strijders in Libanon om vijandigheden uit Israël te beantwoorden tot versterking komt van Hezbollahstrijders uit Syrië.⁹² Verschillende topleden, anti-tank teams en raketeenheden blijven in Libanon.⁹³

3.5. Lebanese Resistance Brigades

Naast haar eigen sjiitisch gewapend apparaat onderhoudt Hezbollah de Lebanese Resistance Brigades (sarayat al-muqawama al-lubnaniya), een overwegend soennitische, paramilitaire organisatie opgericht en bewapend door Hezbollah.⁹⁴ Ook onder christenen en druzen kennen de brigades aanhang. Zo creëerde Hezbollah in het noordoosten van het land lokale burgerwachten in grote soennitische dorpen of in de overwegend christelijke stad Ras Baalbek.⁹⁵ De rekruteringsmechanismen zijn veel losser dan het grondige proces van doorlichting, indoctrinatie en discipline voor toekomstige Hezbollah strijders. Hoofddoel van de militie is om als een extra burgerwacht de veiligheid van Hezbollahs thuisfront te verzekeren.⁹⁶ De Resistance Brigades worden in het bijzonder ingezet in Saida in Zuid-Libanon en in de Bekavallei.⁹⁷

Volgens verschillende bronnen uit de omgeving van Hezbollah knappen de Lebanese Resistance Brigades het vuile werk van de partij op. De militieleden genieten een gebrekkige opleiding en waren betrokken in straatgevechten.⁹⁸

De militie rekruteert ook onder Palestijnen in de Palestijnse vluchtelingenkampen.⁹⁹

3.6. Palestijnse gewapende groeperingen

In Libanon zijn eveneens een aantal Palestijnse gewapende groeperingen aanwezig zoals het pro-Syrische Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC), Jund ash-Sham,

⁸⁶ Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

⁸⁷ Carnegie Endowment for International Peace (Al-Masri A.), 17/08/2017, [url](#)

⁸⁸ Carnegie Middle East Center (Young M.), 08/05/2018, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 09/05/2018, [url](#)

⁸⁹ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor (el-Khoury B.), 15/09/2017, [url](#)

⁹⁰ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

⁹¹ USDOS, 03/03/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

⁹² The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#)

⁹³ The Arab Weekly (Blanford N.), 03/05/2017, [url](#)

⁹⁴ Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

⁹⁵ UNDP, 03/2017, [url](#); Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), 20/05/2016, [url](#)

⁹⁶ The Jerusalem Post, 13/03/2017, [url](#)

⁹⁷ Landinfo, 20/05/2016, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); International Business Times (Massi A.), 11/04/2015, [url](#)

⁹⁸ Asharq al-Awsat, 21/08/2016, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#)

⁹⁹ The Jerusalem Post, 13/03/2017, [url](#)

Palestinian Islamic Jihad en Usbat al-Ansar. Hun aanwezigheid beperkt zich vooral tot een aantal vluchtelingenkampen waar hun gewapende militias relatief vrij opereren. De PFLP-GC en Fatah al-Intifadah controleren eveneens delen van de grens met Syrië, wat een effectieve controle van de Libanees-Syrische grens bemoeilijkt.¹⁰⁰ Deze groeperingen vormen, gezien hun beperkt aantal strijders, over het algemeen echter geen significante bedreiging. Binnen de Palestijnse kampen circuleren voornamelijk lichtere handwapens en is er slechts in zeer beperkte mate sprake van organisaties met een geavanceerder militair apparaat of vermogen dat bijvoorbeeld vergelijkbaar is met dat van Hezbollah. De meeste Palestijnse kampen liggen in de buurt van andere bevolkingscentra, met tamelijk goede controlemogelijkheden voor de Libanese veiligheidstroepen tot gevolg.¹⁰¹

3.7. Het Syrische leger

De Syrische troepen voerden de voorbije jaren (kleinschalige en beperkte) luchtaanvallen alsook raket- en mortieraanvallen uit op Libanees grensgebied in de strijd met rebellengroeperingen. Het Syrische grensgeweld daalde sinds eind 2016 significant (zie [4.1.1](#)). Na de zomer van 2017 meldt het halfjaarlijks rapport van de VN-Veiligheidsraad geen aanvallen van het Syrisch leger meer.¹⁰²

3.8. Het Israëlische leger

Op 14 augustus 2006 kwam een einde aan het gewapend conflict dat op 12 juli 2006 aanving tussen de staat Israël en de gewapende organisatie Hezbollah. Beide partijen stemden toe in de wapenstilstand zoals ingeroepen door Resolutie 1701 van de VN-Veiligheidsraad. Deze voorziet in de terugtrekking van de Israëlische troepen uit Libanon en de terugtrekking van Hezbollah ten noorden van de rivier Litani om de ontplooiing van het Libanese leger en United Nations Interim Force in Lebanon (UNIFIL) in Zuid-Libanon mogelijk te maken.

Op 1 oktober 2006 trokken de Israeli Defence Forces (IDF) zich volledig terug ten zuiden van de Blauwe Linie (bestandslijn tussen Israël en Libanon), met uitzondering van het grensdorpje Ghajar en de smalle aangrenzende regio. Ghajar, gelegen op het grenspunt Libanon/Syrië/Israël, wordt in twee verdeeld door de bestandslijn. De IDF bezetten nog steeds het deel ten noorden. UNIFIL stelde een aantal veiligheidsmaatregelen voor die een terugtrekking van de IDF uit dit gebied dient te vergemakkelijken, maar de onderhandelingen hieromtrent liepen vast.¹⁰³ Israël is bovendien nog steeds aanwezig in de Shebaa Farms¹⁰⁴ en schendt volgens de VN-Veiligheidsraad het Libanese luchtruim door nagenoeg dagelijks al dan niet bemande vluchten uit te voeren over de bestandslijn.¹⁰⁵

Tijdens de verslagperiode vielen de IDF geen Hezbollah-doelwitten in Libanon aan. De situatie bleef stabiel ondanks de dreigende retoriek langs weerskanten.¹⁰⁶

¹⁰⁰ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹⁰¹ Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#)

¹⁰² UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁰³ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

¹⁰⁴ De regio Shebaa Farms (25 km² betwist gebied op het grenspunt Libanon, Syrië en Israël, gelegen tussen het Libanese dorp Shab'aa op de Hermon-berg, het druzische dorp Majdal Shams op de Golanhoogten en Israëlische steden en vestigingen waarover het uitkijkt.) Carnegie Middle East Center for International Peace (Salem P.), 09/2006, [url](#)

¹⁰⁵ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018 [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#)

¹⁰⁶ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

3.9. Het Libanese leger

Volgens parlementaire bronnen telt de Libanese legermacht 55.000 manschappen.¹⁰⁷ Na de opmars van IS leverden verschillende landen materiële bijstand aan het Libanese leger dat sinds de burgeroorlog een ernstig tekort kende aan zware wapens en luchtmacht.¹⁰⁸ De capaciteit van het leger vergrootte dankzij deze bilaterale steun van in de eerste plaats de VS.¹⁰⁹

Sinds medio 2013 treedt het Libanese leger in toenemende mate op tegen soennitische extremistische groeperingen. De strengere aanpak van dergelijke/deze groeperingen en van het terrorisme leidde tot de perceptie onder soennieten dat het leger de belangen van Hezbollah behartigt. Het leger onderhoudt een goede relatie met Hezbollah.¹¹⁰ Toch blijven politieke leiders zoals Saad Hariri de neutraliteit van het leger benadrukken en het steunen.¹¹¹ Het leger bestaat ongeveer voor 40 % uit soennieten.¹¹² Ondanks de toegenomen sektarische spanningen, behoudt het leger haar eenheid, zo blijkt ook uit analyses van onder meer Carnegie en het United Nations Development Programme (UNDP).¹¹³

In 2018 zette het leger zijn veiligheidsoperaties in de noordoostelijke grensregio's met Syrië verder.¹¹⁴ De huidige ontplooiing van het Libanese leger is gericht op grensverdediging en, waar nodig, operaties in het binnenland ter bestrijding van extremistische groeperingen en ter bewaking van de Palestijnse kampen.¹¹⁵ Het leger houdt regelmatig raids in de Syrische vluchtelingenkampen waarbij het zich volgens mensenrechtenorganisaties schuldig maakt aan mensenrechtenschendingen zoals willekeurige arrestaties, foltering en intimidatie.¹¹⁶

¹⁰⁷ Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz A.), 20/10/2014, [url](#)

¹⁰⁸ Al-Jazeera (Samaha N.), 04/04/2015, [url](#); The Daily Star (Blanford N.), 20/03/2015, [url](#)

¹⁰⁹ Al-Monitor (Rose S.), 20/03/2018, [url](#); CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

¹¹⁰ Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), 03/02/2016, [url](#)

¹¹¹ Reuters, 28/08/2016, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#)

¹¹² Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

¹¹³ UNDP, 01/03/2017, [url](#); CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), 03/02/2016, [url](#)

¹¹⁴ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹¹⁵ CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#)

¹¹⁶ USDOS, 20/04/2018, [url](#); HRW, 20/09/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

4. Typologie van het geweld

De aard en intensiteit van het geweld in Libanon verschilt naargelang de regio. Dit hoofdstuk bespreekt de verschillende types van geweld in de regio's waar geweld gerapporteerd wordt.

4.1. Bekavallei en Akkar

4.1.1. Grensregio's in de Bekavallei en Akkar

Sinds de tweede helft van 2016 werden geen burgerdoden ten gevolge van grensgeweld uit Syrië gerapporteerd.¹¹⁷ Na de zomer van 2017 rapporteert de VN-Veiligheidsraad een significante daling van het geweld vanuit Syrië.¹¹⁸ In de periode oktober 2017 - maart 2018 werden slechts twee schietincidenten gerapporteerd over de grens tussen Syrië en Libanon, een sterke daling ten opzichte van eerdere verslagperiodes.¹¹⁹ Op 14 december 2017 werd voor het eerst sinds 2012 de grensovergang Qa'Jusiyah in Noordoost Libanon heropend.¹²⁰ In de periode maart 2018 - maart 2019 vond geen enkel geweldincident over de noordelijke en oostelijke grens meer plaats. Er werd geen vuurgevecht, luchtaanval, bombardement, raketaanval of inval gerapporteerd.¹²¹

Na de militaire operatie *Dawn of the outskirts* (*Dawn of the Jurds, Fajr al-Jurud*) op 19 augustus 2017 in de omtrek van Ras Baalbek en Qaa bemant het leger controleposten langs nagenoeg de volledige Syrisch-Libanese grens.¹²² Hezbollah en Syrische troepen controleren de grensregio in Syrië.¹²³ Volgens het Libanese veiligheidsapparaat verbeterde bijgevolg de veiligheidssituatie in de grensregio.¹²⁴

Het geweld over de grens komt nog slechts van smokkelaars (wapens en strijders).¹²⁵ Eind juni 2018 werd een smokkelaar gedood en een andere gewond nadat deze illegaal de grens trachtten over te steken in Tallet al-Manara in de Beka en hierbij het leger beschoten.¹²⁶ De grensregio's in de Beka en Akkar blijven economisch gemarginaliseerd, wat de regio afhankelijk maakt van onder andere smokkel, deel van een oorlogseconomie.¹²⁷ Zo blijft Wadi Khaled (Akkar) een landstrook waar occasioneel geweld voorkomt.¹²⁸ Volgens recente berichtgeving in de Libanese media neemt de mensensmokkel over de poreuze Syrisch-Libanese grens toe en worden ook personen gelinkt aan IS en al-Nusra het land binnengesmokkeld.¹²⁹ Op 11 februari werd een smokkelaar doodgeschoten door het leger in Akkar.¹³⁰

Ook in de bredere grensregio ontstaat nog geweld naar aanleiding van raids of arrestaties door het leger. Op 4 januari 2018 raakte een militair gewond bij een vuurgevecht naar aanleiding van een

¹¹⁷ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹¹⁸ UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹¹⁹ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

¹²⁰ OCHA, 09/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

¹²¹ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#)

¹²² CSIS (Nerguizian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹²³ Asharq al-Awsat, 30/08/2017, [url](#); European University Institute (Mouawad J.), 03/2018, [url](#)

¹²⁴ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹²⁵ The Daily Star, 23/06/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#)

¹²⁶ UN Security Council, 15/11/2018 [url](#); The Daily Star, 23/06/2018, [url](#)

¹²⁷ European University Institute (Mouawad J.), 03/2018, [url](#)

¹²⁸ OCHA, 10/2018, [url](#)

¹²⁹ Naharnet, 16/03/2019, [url](#)

¹³⁰ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#)

arrestatie.¹³¹ Op 23 november 2018 verwondde een legerpatrouille een voortvluchtige bij een vuurgevecht in de regio al-Taybeh in Baalbek.¹³² Op 30 november 2018 werden vier gezochte personen gedood bij een veiligheidsoperatie in Baalbek. Hierbij vielen verschillende gewonden.¹³³ Op 14 december 2018 werd een Libanese soldaat tijdens een patrouille door onbekenden gedood.¹³⁴

Het leger en de veiligheidsdiensten voerden verschillende contraspionage operaties uit in informele Syrische kampen in en rond Aarsal en Akkar waarbij verschillende personen gearresteerd werden.¹³⁵

De bevrijde afgelegen grensregio nabij Aarsal is nu besmet met landmijnen ten gevolge van de aanwezigheid van de militanten daar. Op 28 september 2017 liet een burger het leven en raakte een andere gewond door de explosie van een mijn.¹³⁶

De Bekavallei bestaat uit de gouvernementen Baalbek-Hermel en Beka. Baalbek-Hermel is overwegend sjiietisch. Beka kent diverse regio's.¹³⁷ Sinds het begin van de Syrische burgeroorlog zijn er ontvoeringen in de Bekavallei. Wegens de toenemende onveiligheid en het zwakke staatsgezag nemen burgers het recht in eigen handen, zo berichten HRW, ICG en OSAC.¹³⁸ Er vonden ook in 2018 ontvoeringen (met sektarische en/of criminele inslag) plaats, voornamelijk in het gouvernement Beka.¹³⁹

In 2018 noch 2019 werden sektarische aanslagen met burgerdoden gerapporteerd.¹⁴⁰ Op 2 februari 2019 opende een gewapende groep het vuur op burgers in het vluchtelingenkamp Ghazaliah in Akkar. Hierbij raakten 6 personen gewond, waarvan een aantal ernstig.¹⁴¹

In de overwegend soennitische stad Aarsal bevinden zich tienduizenden Syrische vluchtelingen (nagenoeg het dubbele van het bevolkingsaantal). De economie stortte in en de criminaliteit steeg.¹⁴² Er waren tot de zomer van 2017 berichten dat IS inwoners intimideert via afpersing en moorden.¹⁴³ Het leger legde een cordon rond de stad. Op de wegen rond Aarsal stelde het controleposten, barricades met zandzakken en tanks op.¹⁴⁴ Na het vertrek van de nagenoeg 1.000 strijders uit de regio komt de stad langzaam uit haar isolement. Het leger behoudt haar posities aan de ingangen van de stad maar inwoners kunnen terugkeren naar de steengroeves en boomgaarden in de omliggende regio om er te werken.¹⁴⁵

¹³¹ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

¹³² ACLED, s.d., [url](#)

¹³³ CSKC, 30/11/2018, [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#)

¹³⁴ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#)

¹³⁵ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

¹³⁶ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹³⁷ OCHA, 09/2018, [url](#)

¹³⁸ The Daily Star, (al-Fakih R.), 05/08/2013, [url](#); Al Monitor Lebanon Pulse, 20/08/2013, [url](#); ICG, 13/05/2013, [url](#)

¹³⁹ OSAC, 27/03/2018, [url](#); HRW, 02/05/2013, [url](#); ICG, 22/11/2012, [url](#)

¹⁴⁰ Asharq Al-Awsat, 29/09/2018, [url](#); CSKC, 31/01/2018, [url](#); CSKC, s.d., [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 23/01/2017, [url](#); Naharnet, 20/01/2017, [url](#); The Daily Star, 08/09/2014, [url](#); The Daily Star (Al-Fakih R.), 03/08/2013, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); CSKC, 01/01/2018, [url](#); The Daily Star, 14/06/2018, [url](#); The Syrian Observer, 23/02/2018, [url](#)

¹⁴¹ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

¹⁴² ACLED, s.d., [url](#)

¹⁴³ HRW, 20/09/2017, [url](#)

¹⁴⁴ Now Media (Blanford N.), 09/02/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 04/04/2016, [url](#); The Star (Hancey C.), 29/01/2017, [url](#)

¹⁴⁵ The Star (Hancey C.), 29/01/2017, [url](#)

¹⁴⁶ The New York Times, 08/08/2018, [url](#); The Daily Star, 06/05/2018, [url](#); The National (Enders D.), 21/08/2017, [url](#); The National (Enders D.), 10/09/2017, [url](#)

4.1.2. Crimineel geweld in de regio Baalbek-Hermel en Akkar

De voorbije jaren nam ten gevolge van de instabiele veiligheidssituatie, de afwezigheid van de staat, illegaal wapenbezit, de militiecultuur en het uitblijven van ontwikkelingsprojecten het crimineel geweld in Libanon en de Beka toe.¹⁴⁶ Vooral de regio Baalbek wordt beschouwd als een machtsbasis voor criminelen en voortvluchtigen die er beschermd worden door een militie of dominante familie in de regio.¹⁴⁷ De regio Baalbek-Hermel is een Hezbollah-zone die grotendeels aan het staatsgezag ontsnapt. Het aantal individuele geweldincidenten (schietpartijen, disputen, diefstallen, moorden) is er het hoogste van heel Libanon.¹⁴⁸ Er vinden ontvoeringen voor losgeld plaats.¹⁴⁹

In mei en juni 2018 vond een reeks vuurgevechten en wraakacties plaats tussen of binnen families en clans in de regio Baalbek-Hermel waarbij minstens twee doden (een burger en een militair) en vijf gewonden vielen.¹⁵⁰ Het leger lanceerde bijgevolg een nieuw veiligheidsplan voor de provincie, bestaande uit een zware militaire ontplooiing, raids en arrestaties van gezochte criminelen in een poging er het staatsgezag te herstellen.¹⁵¹ Het voerde militaire operaties tegen lokale drugskartels en smokkelnetwerken en versterkte haar posities langsheen de grens met Syrië.¹⁵²

Op 23 juli werden een belangrijke lokale drugsdealer en 8 handlangers gedood tijdens een militaire raid in Baalbek.¹⁵³ In augustus 2018 liet een soldaat het leven en raakten drie anderen gewond toen hun patrouille onder vuur werd genomen door leden van de gewapende Jafaar clan.¹⁵⁴ Op 25 september 2018 liet een Libanese soldaat het leven en raakten 6 anderen gewond bij een raid in Hermel.¹⁵⁵ Op 31 december 2018 raakten twee Libanese soldaten gewond bij een militaire raid tegen criminele bendes in Brital (Baalbek).¹⁵⁶

Ook in Akkar, een relatief nieuwe provincie met nog geen ten volle uitgebouwde overheidsinstellingen en ordediensten, steeg volgens Libanese krant *The Daily Star* het crimineel geweld.¹⁵⁷ Het gouvernement Akkar vormt een van de sterkst achtergestelde plattelandsregio's in Libanon. Het is overwegend soennitisch gebied met ook christelijke, alawitische en sjiiitische gemeenschappen.¹⁵⁸

4.2. Tripoli

4.2.1. Sociale onrust

Tripoli is de hoofdstad van het gouvernement Noord en de op één na grootste stad van het land. De stad gaat gebukt onder verwaarlozing door de staat. De soennitische meerderheid voelt er zich volgens UNHCR achtergesteld. Volgens Carnegie is 57 % van de bevolking er arm, ten opzichte van een nationaal gemiddelde van 28%.¹⁵⁹ Sociale onrust uitte zich in betogingen, sit-ins en wegblokkades.¹⁶⁰

¹⁴⁶ The Washington Institute for Near East Policy, 06/03/2017, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 09/02/2017, [url](#); The Daily Star, 08/09/2014, [url](#)

¹⁴⁷ Asharq Al-Awsat, 03/10/2018, [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#)

¹⁴⁸ CSKC, 02/2019, [url](#)

¹⁴⁹ Asharq Al-Awsat, 29/09/2018, [url](#)

¹⁵⁰ CSKC, 16/06/2018, [url](#)

¹⁵¹ CSKC, 02/2019, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); Naharnet, 26/06/2018, [url](#); The Daily Star, 27/06/2018, [url](#)

¹⁵² UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

¹⁵³ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

¹⁵⁴ ACLED, 19/12/2019, [url](#)

¹⁵⁵ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

¹⁵⁶ ACLED, s.d. [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#)

¹⁵⁷ The Daily Star, 09/02/2017, [url](#)

¹⁵⁸ OCHA, 10/2018, [url](#)

¹⁵⁹ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

¹⁶⁰ Middle East Eye, 31/01/2019, [url](#); ACLED, s.d. [url](#); The Daily Star, 08/07/2015, [url](#); UNHCR, 06/2015, [url](#)

Er heerst volgens verscheidene persberichten een algemeen gevoel dat de soennitische gemeenschap de prijs betaalt voor de strijd tegen IS. De gevangenis Roumieh, de grootste van het land, wordt overwegend bevolkt door soennitische moslims, terwijl de indruk heerst dat sjiiten van Hezbollah ongestraft misdrijven kunnen begaan.¹⁶¹

4.2.2. Sektarisch geweld in de stad

De uitvoering van een veiligheidsplan voor Tripoli zorgde voor een algemene kalmte in de regio, zo stelt de VN-Veiligheidsraad.¹⁶²

Sinds het begin van de opstand in Syrië tot het voorjaar van 2014 vonden in Tripoli periodiek terugkerende gewapende confrontaties met machinegeweren en raketwerpers plaats tussen soennitische milities uit de stadswijk Bab al-Tabbaneh, gesteund door Saoedi-Arabië, en alawitische strijders uit de aangrenzende stadswijk Jabal Mohsen, die banden hebben met Hezbollah en de regerende klasse in Syrië. Deze confrontaties hadden volgens onder meer het UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) minstens 200 dodelijke slachtoffers en meer dan 2.000 gewonden tot gevolg.¹⁶³ Aangezien de gevechten plaatsvonden in woonwijken bevonden zich hieronder relatief veel burgerslachtoffers.¹⁶⁴ In maart 2014 bracht het leger een militair veiligheidsplan voor Tripoli in uitvoering. Het leger ontplooipte er massaal om een einde te stellen aan de periodieke confrontaties en de meer dan twintig gevechtsrondes in drie jaar tijd.¹⁶⁵ In de stad zelf werden controleposten en *blast walls* (scherfmuren) opgezet.¹⁶⁶

Na een dubbele zelfmoordaanslag op een café in de alawitische wijk Jabal Mohsen op 10 januari 2015 waarbij minstens 9 doden vielen en waar JN van verdacht wordt¹⁶⁷, werd het veiligheidsplan volgens UNHCR en de VN-Veiligheidsraad verder slechts op de proef gesteld door een aantal sporadische incidenten en gerichte acties tegen individuen.¹⁶⁸

Het staakt-het-vuren hield stand tijdens de verslagperiode en er vonden geen grote confrontaties meer plaats tussen soennitische en alawitische milities.¹⁶⁹

4.3. Beiroet

4.3.1. Sociale onrust

In december 2018 sloeg het protest van de gele hesjes in Frankrijk over naar Beiroet. Op 16 december en op 23 december 2018 protesteerden duizenden ontevreden burgers tegen het decennialange wanbeleid van de Libanese regering. De Libanese overheid reageerde met militair geweld. Journalisten en demonstranten werden geslagen en geïntimideerd door ordetroepen. Twintig gewapende

¹⁶¹ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#); Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); BBC News (Sinjab L.), 14/10/2016, [url](#)

¹⁶² UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

¹⁶³ OCHA, 08/2016, [url](#)

¹⁶⁴ Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 12/12/2013, [url](#)

¹⁶⁵ Wood J., 06/04/2015, [url](#)

¹⁶⁶ The Wall Street Journal (Trofimov Y.), 22/10/2014, [url](#)

¹⁶⁷ Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); Middle East Eye, 11/01/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

¹⁶⁸ UNHCR, 06/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#)

¹⁶⁹ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

voertuigen, sommige uitgerust met zware machinegeweren, verhinderden betogers om zich in de stad te verspreiden.¹⁷⁰ Op 4 januari werd een nationale staking gehouden.¹⁷¹

Op 12, 13, 17 en 20 januari 2019 demonstreerden opnieuw duizenden burgers tegen het economische wanbeleid en de corruptie van de Libanese regering.¹⁷² Het momentum van de protesten in december 2018 lijkt evenwel voorbij.¹⁷³ In februari 2019 minderden de protesten en werden deze kleinschaliger.¹⁷⁴

4.3.2. De zuidelijke buitenwijken

Na 2008, toen Hezbollah het westelijk deel van de stad innam, bleef het jarenlang kalm in Beiroet. Hier kwam in de zomer van 2013 verandering in toen de zuidelijke sjiitische buitenwijk, Dahiyya genaamd, onder controle van Hezbollah en beschouwd als de veiligste en meest onaantastbare regio van Libanon, getroffen werd door aanslagen. Tussen augustus 2013 en juni 2014 vond een golf van aanslagen plaats in de zuidelijke buitenwijken, waarbij meer dan 70 doden vielen, waarvan een meerderheid burgers.¹⁷⁵

Dahiyya is een regio van 28 km² met een half miljoen inwoners. Het omvat de wijken Bir al-Abed, Ghobeiry, Chuya, Haret Hraik, Burj Al Barajneh, Marije, Ar-Ruwais en Laylake. Sinds de oorlog van juli 2006 heeft Hezbollah er haar controle en macht op een ongeziene manier weten uit te breiden, zonder enige interventie of tegenkracht vanwege de officiële Libanese autoriteiten. De door Hezbollah bestuurde politie en veiligheidsorganisatie ontsnappen er volledig aan het Libanese staatsgezag, zo stelt onder meer experte Erminia Chiara Calabrese.¹⁷⁶ Als gevolg van de aanslagen nam Hezbollah extra veiligheidsmaatregelen en werd Dahiyya, dat reeds beschouwd werd als een staat-in-de-staat, een sterk bewaakte Hezbollah-vesting. Hezbollah en Amal voeren identiteitscontroles uit en controleren voertuigen. Gewapende patrouilles maken deel uit van het dagelijks leven, zeker tijdens politieke en religieuze evenementen.¹⁷⁷ De Libanese staat heeft er weinig controle, zo stelt ook het Amerikaans ministerie van Buitenlandse Zaken (United States Department of State, USDOS).¹⁷⁸

Na een zware aanslag in november 2015 vonden geen terroristische aanslagen meer plaats in Beiroet. Hezbollah verstrengde na deze aanslag zichtbaar de veiligheidsmaatregelen in Dahiyya nog, bemant er controleposten en sloot een aantal toegangswegen met muren af, zo bericht onder meer analist Nicolas Blanford.¹⁷⁹

De voorbije jaren nam ten gevolge van de instabiele veiligheidssituatie, de afwezigheid van de staat, de militiecultuur en het uitblijven van ontwikkelingsprojecten het crimineel en bendegeweld ook in de zuidelijke buitenwijken toe.¹⁸⁰

¹⁷⁰ Al-Monitor (Yan V.), 11/01/2019, [url](#); ACLED, 09/01/2019, [url](#)

¹⁷¹ ACLED, 09/01/2019, [url](#)

¹⁷² CSKC, 20/01/2019, [url](#); ACLED, 29/01/2019, [url](#); ACLED, 22/01/2019, [url](#)

¹⁷³ ACLED, 15/01/2019, [url](#)

¹⁷⁴ ACLED, 26/02/2019, [url](#); ACLED, 19/02/2019, [url](#)

¹⁷⁵ ICG, 20/07/2015, [url](#); IRIN, 26/03/2014, [url](#); The Wall Street Journal (Knickmeyer E.), 26/06/2014, via: [url](#); AOAV (Hitchcock C.), 13/11/2015, [url](#)

¹⁷⁶ IRB, 06/11/2018, [url](#); Calabrese E. C., 2016; USDOS, 20/04/2018, [url](#)

¹⁷⁷ IRB, 06/11/2018, [url](#); Al-Monitor, 26/08/2013 [url](#); Naharnet, 21/08/2013, [url](#)

¹⁷⁸ USDOS, 13/04/2016, [url](#)

¹⁷⁹ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

¹⁸⁰ The Daily Star, 31/03/2015, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy, 06/03/2017, [url](#)

4.4. Sidon

In Sidon (Saida), de op twee na grootste stad van Libanon, vond de afgelopen jaren één zware gewapende confrontatie plaats tussen de salafistische groepering Salafist Resistance Brigades onder leiding van de soennitische sjeik Ahmed al-Assir, en het leger. Dit gebeurde in juni 2013.¹⁸¹ Onder de salafistische militanten vielen 28 doden. Er vielen twee burgerslachtoffers.¹⁸² De hierop volgende jaren bleef het overwegend kalm in Saida, zo ook in de verslagperiode.

Op 14 januari 2018 raakte een lid van het Palestijnse Hamas gewond toen een bom in zijn auto ontplofte in Sidon. Ook een andere persoon raakte hierbij gewond. Een verdachte zou de aanslag hebben toegegeven en zou naar eigen zeggen in opdracht van de Israëlische inlichtingendienst hebben gehandeld, wat Israël ontkent.¹⁸³

4.5. Zuid-Libanon

Met Zuid-Libanon wordt over het algemeen bedoeld op de regio ten zuiden van de rivier Litani tot aan de Israëlische grens.¹⁸⁴ Deze overwegend sjiitische (Hezbollah) regio, waar de interim-vredesmacht UNIFIL opereert, is een militaire zone. VN-Resolutie 1701, die een einde stelde aan de oorlog in 2006 tussen Hezbollah en Israël, voorziet in de ontplooiing van een 15.000 man sterke vredesmacht, naast een even groot aantal Libanese troepen. De huidige UNIFIL-troepenmacht bedraagt 10.519 manschappen.¹⁸⁵ Indien de vijandigheden tussen Israël en Hezbollah opnieuw zouden opblazen, kan UNIFIL optreden volgens haar, weliswaar erg beperkte, mandaat in het kader van resolutie 1701.¹⁸⁶ Sinds september 2007 voert UNIFIL gezamenlijke patrouilles en operaties uit met het Libanese leger en bemannen ze een aantal gezamenlijke controleposten.¹⁸⁷ Sinds de oorlog in 2006 geniet Zuid-Libanon van de langste periode van kalmte die het gekend heeft sinds midden jaren zestig.¹⁸⁸ Het gerapporteerd geweld is er over het algemeen ook lager dan in de zes overige Libanese provincies.¹⁸⁹

Na de nagenoeg volledige terugtrekking van het Israëlisch leger en de ontplooiing van Libanese manschappen en UNIFIL-troepen langsheen de Blauwe Linie begin oktober 2006 onthouden beide partijen zich volgens de VN-Veiligheidsraad van grote militaire offensieven, enkele gewapende incidenten buiten beschouwing gelaten.¹⁹⁰ Wel blijft Israël volgens de VN-Veiligheidsraad het Libanese luchtruim schenden door nagenoeg dagelijks al dan niet bemande vluchten uit te voeren over de bestandslijn.¹⁹¹ Er werd weinig vooruitgang geboekt in die kwesties die vitaal zijn voor het bereiken van een permanente wapenstilstand. Hezbollah schendt het wapenembargo en Israël is nog steeds aanwezig in de Shebaa Farms.¹⁹²

¹⁸¹ UN Security Council, 26/06/2013, [url](#); Carnegie Middle East Center (Salem M.), 27/06/2013, [url](#)

¹⁸² The Daily Star (Zaatari M.), 24/06/2013, [url](#)

¹⁸³ CSKC, s.d, [url](#); OSAC, 27/03/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹⁸⁴ Zie kaart in bijlage 4

¹⁸⁵ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

¹⁸⁶ UN Security Council, 11/8/2006, [url](#)

¹⁸⁷ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 27/06/2008, [url](#)

¹⁸⁸ The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H., Levitt M.), 04/10/2018, [url](#); The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#)

¹⁸⁹ OCHA, 10/2018, [url](#)

¹⁹⁰ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

¹⁹¹ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 03/2017, [url](#)

¹⁹² OCHA, 10/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

De laatste doden op Libanees grondgebied binnen de conflictsituatie tussen Israël en Hezbollah vielen in januari 2015.¹⁹³ Tijdens de verslagperiode bleef de situatie stabiel ondanks de spanningen en dreigende retoriek langs weerskanten.¹⁹⁴ Op 14 augustus 2018 vuurde het Israëlische leger zes rookgranaten af waarvan er minstens één ten noorden van de Blauwe Lijn landde in Rumaysh (Sector West). Hierbij raakten twee Libanese soldaten gewond en ontstond een grote brand. UNIFIL bemiddelde en de-escaleerde de situatie.¹⁹⁵ Er waren verschillende momenten van verhoogde onrust ten gevolge van de ontwikkelingen in Jeruzalem, Syrië en Gaza maar escalatie werd telkens vermeden. UNIFIL houdt maandelijks tripartite bijeenkomsten met vertegenwoordigers van het Libanese en Israëlische leger om te verhinderen dat de spanningen ontaarden in geweld.¹⁹⁶

Israëlische luchtaanvallen op Hezbollah-doelwitten beperken zich tot het Syrische strijdtonaal.¹⁹⁷ Daar viel het Israëlische leger tientallen keren wapenopslagplaatsen en -konvoeien aan waarbij het naar eigen zeggen wapentransfers van Iran naar Hezbollah wil verhinderen.¹⁹⁸ Hezbollah reageert hierop slechts met retoriek waarin stevast de boodschap vervat zit dat het zelf de vijandigheden aan de frontlijn niet zal opstarten.¹⁹⁹ Geen van beide partijen heeft volgens internationale en Libanese analyses belang bij een nieuwe oorlog.²⁰⁰ Een hernieuwde oorlog zou bovendien op een veel grotere schaal worden uitgevochten dan deze in 2006, met inmenging van Iran en Syrië. Zowel Israël als Hezbollah breidden hun wapenarsenaal uit en Hezbollah zou vanuit Syrië raketten en drones kunnen afvuren.²⁰¹ Toch blijft volgens experts binnen dit door wederzijdse afschrikking ontstane evenwicht een risico op misrekening en dus op het uitbreken van oorlog bestaan.²⁰² Daar waar de Israëlische luchtaanvallen op Hezbollah en Iraanse doelwitten eerder zonder gevolg bleven, vuurde Syrië, en mogelijk Iran, in 2018 voor het eerst raketten af naar Israëlische militaire vliegtuigen.²⁰³ Op 10 mei 2018 voerde de Israëlische luchtmacht verschillende raketaanvallen uit op Iraanse sites in Syrië. Brokstukken van de raketten kwamen in Zuid-Libanon (Hebebarieh, gelegen nabij de stad Nabatieh) en de stad Qubb Elias (Beka) terecht. Er vielen geen gewonden en er was slechts sprake van materiële schade.²⁰⁴

Tot dusver had de Syrische crisis een beperkte impact op de situatie in Zuid-Libanon. De Libanese veiligheidsdiensten zijn extra waakzaam in de regio Arqub, de Syrisch-Libanese grensregio waartoe de grensdorpen Shebaa, Kfar Shuba, Hebarieh, Kfar Hamam en Rashaya al-Foukhar behoren. Het demografisch evenwicht veranderde er drastisch met de aankomst van duizenden Syrische

¹⁹³ Landinfo, 19/12/2016, [url](#)

¹⁹⁴ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); ICG, 02/2017, [url](#)

¹⁹⁵ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); ACLED, s.d. [url](#)

¹⁹⁶ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

¹⁹⁷ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#)

¹⁹⁸ Al-Monitor (Alami M.), 03/03/2018, [url](#); Al Jazeera, 09/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 02/11/2017, [url](#)

¹⁹⁹ Al-Monitor, 23/04/2018, [url](#); The Jamestown Foundation (Plaw A.), 10/11/2017, [url](#)

²⁰⁰ Al-Monitor (Macaron J.), 01/02/2019, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor, 15/11/2017, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), 08/2016, [url](#); ICG, 14/03/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 22/04/2016, [url](#); Middle East Eye, 29/01/2015, [url](#); The Daily Star (Blanford N.), 30/01/2015, [url](#)

²⁰¹ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 03/03/2018, [url](#); Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (Plaw A.), 10/11/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); ICG, 10/11/2017, [url](#); Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Al-Monitor, 15/11/2017, [url](#)

²⁰² Brookings (Byman D.L.), 07/09/2018, [url](#); ICG, 09/05/2018, [url](#); The Arab Weekly (Blanford N.), 18/02/2018, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 21/11/2017, [url](#); The Arab Weekly (Blanford N.), 03/05/2017, [url](#)

²⁰³ The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#); The Arab Weekly (Blanford N.), 18/02/2018, [url](#)

²⁰⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 11/05/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 10/05/2018, [url](#)

vluchtelingen, vooral in de betwiste regio's Kfar Shuba en Shebaa. Het leger behoudt een versterkte aanwezigheid in het noordoosten van de UNIFIL-regio (Shebaa, Arqub) gezien de gespannen veiligheidssituatie daar.²⁰⁵

Begin december 2018 kondigde Israël aan een operatie te hebben gelanceerd om door Hezbollah uitgegraven ondergrondse tunnels naar Israël te vernietigen.²⁰⁶ Het vernietigde een tunnel die van het Libanese grensdorp Kfar Kala tot 40 km in Israëlisch grensgebied doorliep. Dit deed de vrees op regionaal conflict oplaaien. Israël beperkte de actie evenwel tot Israëlisch grondgebied en het betrof ook geen militaire aanval. Tussen 4 december en 13 januari 2019 kondigde het Israëlische leger de ontdekking van zes tunnels aan.²⁰⁷ De aankondigingen kwamen er volgens analisten om de aandacht af te leiden van binnenlandse Israëlische aangelegenheden aangezien Israël al langer notie had van de tunnels.²⁰⁸

Hezbollah hield haar troepen paraat maar het risico op escalatie bleef laag.²⁰⁹ Volgens de inschatting van ACAPS creëerden de spanningen wel een groeiend risico op misrekening of provocatie wat kan resulteren in een onverwachte escalatie van geweld.²¹⁰ Na de agressieve Israëlische retoriek volgend op de ontdekking van de tunnels, lijkt Hezbollah erop beducht het status quo aan de zuidelijke grens te behouden en Israël niet uit te dagen.²¹¹

In Zuid-Libanon (alsook de zuidelijke buitenwijken van Beiroet en de Bekavallei) vallen soms nog slachtoffers ten gevolge van mijnen en andere niet-geëxplodeerde materialen. Sinds de oorlog in 2006 tussen Hezbollah en Israël vielen meer dan 40 doden en 300 gewonden.²¹² Vooral boeren en kinderen zijn hier het slachtoffer van. In de periode 2014-2016 telde de Landmine and Cluster Monitor 3 doden en 37 gewonden.²¹³ In 2017 vielen 8 doden en 28 gewonden, waarvan de grote meerderheid burgers en 5 kinderen.²¹⁴ De Landmine and Cluster Monitor maakte nog geen cijfers bekend voor 2018.²¹⁵ Op 23 september 2018 ontplofte een restant van een clusterbom nabij Hula (sector Oost), waarbij een lokale inwoner ernstig gewond raakte.²¹⁶

4.6. Palestijnse vluchtelingenkampen

4.6.1. Algemeen

De twaalf Palestijnse vluchtelingenkampen en hun omgeving zijn zones die aan het centrale gezag van de Libanese autoriteiten ontsnappen. De Libanese ordediensten staan enkel in voor de externe veiligheid van de kampen maar moeien zich niet met de interne veiligheid.²¹⁷ In de praktijk laten zij de ordehandhaving in de kampen over aan de Palestijnse instanties. Veiligheid wordt enkel gegarandeerd indien er tussen de verschillende politieke fracties binnen een kamp een consensus

²⁰⁵ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#)

²⁰⁶ The Independent, 05/12/2018, [url](#)

²⁰⁷ Haaretz (Kubovich Y.), 16/12/2018, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#)

²⁰⁸ The Independent, 05/12/2018, [url](#); The National (Osseiran H.), 06/12/2018, [url](#)

²⁰⁹ Al-Monitor, 04/12/2019, [url](#); The Independent, 05/12/2018, [url](#)

²¹⁰ ACAPS, s.d., [url](#)

²¹¹ Al-Monitor, 04/12/2019, [url](#); The Independent, 05/12/2018, [url](#)

²¹² OSAC, 27/03/2018, [url](#)

²¹³ Landmine and Cluster Monitor, [laatste update] 13/07/2017, [url](#)

²¹⁴ Landmine and Cluster Monitor, [laatste update] 19/11/2018, [url](#); Naharnet, 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#)

²¹⁵ Landmine and Cluster Monitor, [laatste update] 19/11/2018, [url](#)

²¹⁶ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

²¹⁷ CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); UNRWA, 10/2017, [url](#); The Daily Star, 06/03/2018, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

bestaat. Indien deze consensus verbroken wordt, raken de veiligheidscomités verlamd en kunnen er gevechten ontstaan.²¹⁸ Naar schatting 65 % van de geregistreerde Palestijnse vluchtelingen leeft onder de armoedegrens.²¹⁹ Sinds 2013 steeg het aantal veiligheidsincidenten in de Palestijnse vluchtelingenkampen licht, mede ten gevolge van de situatie in Syrië alsook door het stijgend aantal Palestijnse vluchtelingen uit Syrië. Zij verblijven over het algemeen bij familieleden in de bestaande en overbevolkte Palestijnse vluchtelingenkampen in Libanon. Hierdoor namen de spanningen in de bestaande kampen toe.²²⁰

De voorbije jaren was de veiligheidssituatie in de kampen (met uitzondering van Ayn al-Hilwah) over het algemeen relatief kalm, met sporadisch gewapende incidenten. Dit is voor een stuk te danken aan de samenwerking tussen de Palestijnse groeperingen en de Libanese veiligheidsdiensten. Ook in 2018 bleef de veiligheidssituatie in de kampen, volgens onder meer de VN-Veiligheidsraad, relatief kalm.²²¹

Het geweld in de kampen betreft periodieke geïsoleerde geweldsincidenten. Bij confrontaties tussen criminelen en de Palestijnse veiligheidstroepen en bij persoonlijke disputen vallen soms doden en gewonden.²²² In maart 2018 gebeurden een reeks niet aan elkaar gerelateerde incidenten in de kampen Rashidiyah en Shatilah. Op 4 maart 2018 onttaarde een persoonlijk dispuut tussen een Palestijn en een Syriër in Rashidiyah in een vuurgevecht waaraan leden van de islamistische groepering Jund Ansar Allah deelnamen. Hierbij vielen twee doden. Op 7 maart 2018 resulteerde een gewapend treffen tussen Fatah al-Intifadah en de groep al-Sa'iqah met machinegeweren en raketgranaten (Rocket Propelled Grenades, RPG's) in het kamp Shatilah in een dode en twee gewonden. Kort hierna werd een verdachte door het Libanese leger gearresteerd.²²³

Tijdens het laatste kwartaal van 2018 brak geweld uit in het kamp Mieh Mieh (zie verder). Het CSKC rapporteerde het laatste kwartaal van 2018 in totaal 52 veiligheidsincidenten (voornamelijk in de kampen Mieh Mieh en Ayn al-Hilwah (zie [4.6.2.2](#))). Het gros van de geweldincidenten betreft individuele gewelddaden zoals schietincidenten.²²⁴

Op 13 januari 2019 werd een Palestijn doodgeschoten door het leger aan een controlepost bij de ingang van het kamp Rashidiyah toen deze weigerde te stoppen. Dit creëerde spanningen in het kamp. Palestijnse facties kwamen tussen om escalatie te verhinderen.²²⁵ Begin februari 2019 braken gewapende confrontaties uit tussen Palestijnse veiligheidstroepen en een groep ongeïdentificeerde mannen in het vluchtelingenkamp Beddawi. De veiligheidstroepen gebruikten vuurwapens en granaten.²²⁶

De veiligheidssituatie in het kamp Mieh Mieh begon in maart 2018 te verslechteren toen gewapende confrontaties ontstonden tussen leden van Fatah en de veiligheidstroepen in het kamp Mieh Mieh naar aanleiding van de moord op een lid van Fatah.²²⁷ Op 11 augustus kwam het er tot een gewapend treffen tussen een strijder van Fatah en één van de militie Ansar Allah (pro-Hezbollah) geleid door

²¹⁸ UNRWA, 10/2017, [url](#); Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

²¹⁹ OCHA, 07/12/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

²²⁰ CSKC, 13/01/2019, [url](#); UN Security Council, 26/06/2013, [url](#)

²²¹ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

²²² CSKC, 04/03/2018, [url](#); Al-Bawaba, 25/03/2018, [url](#); Al Masdar News (Aboufadel L.), 08/03/2018, [url](#); CSKC, 17/03/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 14/10/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); CSKC, s.d., [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); Naharnet, 30/04/2017, [url](#); Naharnet, 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#)

²²³ UK Home Office, 06/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

²²⁴ CSKC, 13/01/2019, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#)

²²⁵ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#)

²²⁶ ACLED, s.d. [url](#); ACLED, 05/02/2019, [url](#)

²²⁷ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

Jamal Suleiman. Beide mannen werden daags nadien overgeleverd aan de Libanese autoriteiten.²²⁸ Midden oktober 2018 braken volgend op een dispuut tussen leden van Fatah en van Ansar Allah gewapende confrontaties uit in het kamp. Hierbij vielen twee doden en meer dan 20 gewonden. De situatie escaleerde snel in een meer dan een week durend gewapend conflict waarbij machinegeweren, granaten en andere zware wapens ingezet werden.²²⁹ Mieh Mieh kent dit soort geweld normaliter niet en het Libanese leger werd ingeroepen.²³⁰ Ondanks weerstand konden de troepen langzaam ontplooiën in regio's aan de rand van het kamp die werden verlaten door beide gewapende groepen.²³¹ Hoewel hiervoor gevreesd werd, leidde de aanwezigheid van het Libanese leger niet tot meer geweld.²³² Op 25 oktober stierf tijdens de gevechten een strijder en raakten verschillende betrokkenen gewond, waaronder twee Libanese militairen. Het conflict resulteerde in de ontheemding van de meeste inwoners van het kamp, grote materiële schade (278 huizen, scholen en een ziekenhuis) en de opschorting van de operaties van het UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA).²³³ In totaal vielen volgens de Libanese kwaliteitskrant The Daily Star minstens 5 doden en 25 gewonden.²³⁴ Op 28 oktober werd een wapenstilstand bereikt. Jamal Suleiman diende het kamp te verlaten en begaf zich naar Syrië.²³⁵ Een ontplooiing van ongewapende leden van Hamas, de Palestijnse Islamic Jihad, het Democratic Front for the Liberation of Palestine (DFLP) en het Popular Front for the Liberation of Palestine moet toezien op het akkoord. Begin december 2018 braken protesten onder de kampbewoners uit naar aanleiding van het gebrek aan compensatie voor de geleden schade tijdens het geweld in oktober. Een onbekend persoon gooide een handgranaat naar een kantoor van Fatah, hetgeen met geweerschoten beantwoord werd. Er volgde geen escalatie van geweld.²³⁶ Eind maart 2019 ontstond een vuurgevecht toen een Hamas-lid een controlepost van Fatah passeerde. Het Hamas-lid raakte hierbij gewond.²³⁷

4.6.2. Ayn al-Hilwah

4.6.2.1. Context

Ayn al-Hilwah is het grootste en dichtst bevolkte vluchtelingenkamp van Libanon. Schattingen over het totaal aantal inwoners gaan van 80.000 tot 120.000.²³⁸ De oppervlakte van het kamp bevat slechts anderhalve vierkante kilometer.²³⁹ Ayn al-Hilwah kampt bijgevolg volgens onder meer UNRWA en de Palestijnse ngo Anera met ernstige overbevolking. Dit zet de infrastructuur onder druk en verhoogt de sociale spanningen.²⁴⁰

Ayn al-Hilwah wordt algemeen beschouwd als het kamp waar het meeste geweld voorkomt. Het wordt in tegenstelling tot andere kampen volledig omringd door legercheckpoints. Het is momenteel het enige kamp dat een breed spectrum aan jihadistische groeperingen bevat en het is het meest

²²⁸ ACLED, s.d. [url](#)

²²⁹ Al-Monitor (Melhem A.), 07/02/2019, [url](#); CSKC, 13/01/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018 [url](#)

²³⁰ TDS (Zaatari M.), 19/10/2018, [url](#); TDS (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

²³¹ Al Bawaba, 25/10/2018, [url](#); TDS (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

²³² ACLED, 30/10/2018, [url](#); TDS (Zaatari M.), 19/10/2018, [url](#); ACLED, 23/10/2018, [url](#)

²³³ UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

²³⁴ TDS, 18/12/2018, [url](#); TDS (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

²³⁵ TDS (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

²³⁶ TDS, 18/12/2018, [url](#)

²³⁷ ACLED, 26/03/2019, [url](#)

²³⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#)

²³⁹ Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#); OCHA, 07/12/2017, [url](#); Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#)

²⁴⁰ UNRWA, 27/11/2018, [url](#); ANERA, s.d., [url](#)

gepolitiseerde en gemilitariseerde kamp in het land.²⁴¹ Daarnaast staat Ayn al-Hilwah al jaren bekend als een veilige haven voor gezochte personen en terreurverdachten en no-go zone voor het Libanese leger en veiligheidsdiensten.²⁴² Wapens zijn er wijdverspreid.²⁴³ Waarnemers getuigen van een onoverzichtelijk machtsevenwicht.²⁴⁴ Zowel de Palestine Liberation Organization (PLO), Tahaluf (Alliance of Palestinian Forces (pro-Syrisch)) als jihadistische fracties zijn vertegenwoordigd en strijden om de macht, wat regelmatig in gevechten ontaardt. Fatah (PLO) moet er op politiek gebied als een van de vele organisaties in het kamp beschouwd worden.²⁴⁵

In grote lijnen zijn de problemen in Ayn al-Hilwah terug te brengen tot een machtsstrijd tussen Fatah en radicaal islamistische groeperingen enerzijds en wrijvingen binnen Fatah anderzijds.

De islamistische groeperingen in Ayn al-Hilwah wonnen de voorbije jaren aan invloed. Verschillende met al-Qaeda verbonden groeperingen en individuen (ook niet-Palestijnen) zochten doorheen de jaren toevlucht in het kamp, buiten het bereik van de Libanese autoriteiten.²⁴⁶ Daar waar islamistische bewegingen aanvankelijk vooral gehuisvest waren in de rand van het kamp (al-Taware of de wijk Tamir), verspreidden deze groepen zich over het gehele kamp. Reden hiervoor is volgens het CSKC en Nasser Chararah, analist voor onder andere al-Monitor, de steeds zwakkere positie van Fatah.²⁴⁷ Dit komt door de interne strubbelingen tussen haar leiders en corruptie alsook door het toegenomen salafisme in de bredere regio. Daar waar de Palestijnse Autoriteit verzwakt wordt door een gebrek aan bestuur, vullen de islamistische partijen het machtsvacuüm in het kamp voor een deel op. Zij zijn beter georganiseerd en ontvangen fondsen uit een aantal Golfstaten.²⁴⁸ Voorts dreven het toenemende armoedeniveau (mede door toename van de extra Palestijnse vluchtelingen uit Syrië), het hoge werkloosheidspercentage en de uitzichtloze perspectieven jongeren naar het jihadisme.²⁴⁹

Eén van de extremistische groepen die zich tijdens de oorlog in Syrië in het kamp ontplooid is Shabab al-Muslim (onder leiding van Bilal al-Badr), bestaande uit jihadisten uit verschillende strekkingen zoals Jund ash-Sham en Fatah al-Islam, waarvan enkele leden verdacht worden van aanslagen in Libanon.²⁵⁰ Volgens het CSKC en Libanese inlichtingendiensten zijn er banden tussen deze zogenaamde al-Taware-groepen en Syrische extremistische groeperingen waaronder IS.²⁵¹ Samen zouden deze groepen volgens Now Media en Mona Alami (al-Monitor) in 2016 en 2017 goed geweest zijn voor meer dan 200 leden.²⁵² Hoewel het volgens Carnegie soms moeilijk is officiële banden vast te stellen tussen lokale emirs met hun kleine militaire entourage en de grote jihadigroepen in Syrië, stelde men sinds de 'jihadisering' van de opstand in Syrië in Ayn al-Hilwah hevigere gewapende gevechten vast tussen jihadigroepen en Fatah.²⁵³

Anderzijds bevinden zich binnen het politieke spectrum in het kamp ook de oude gevestigde salafistische bewegingen die een bemiddelingsrol hebben opgenomen tussen de bovengenoemde groepen en Fatah, zo stelt onder meer het CSKC.²⁵⁴ Volgens Mohamed Zaatari, expert voor *The Daily*

²⁴¹ The Daily Star, 06/03/2018, [url](#); Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); CSKC, 02/2018, [url](#)

²⁴² The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

²⁴³ CSKC, 02/2018, [url](#); Al-Monitor Lebanon Pulse (Abu Amer A.), 04/11/2015, [url](#)

²⁴⁴ Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#)

²⁴⁵ OCHA, 07/12/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#)

²⁴⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#)

²⁴⁷ CSKC, 10/2015, [url](#); The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), 20/11/2013, [url](#)

²⁴⁸ The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), 20/11/2013, [url](#)

²⁴⁹ Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Al Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 20/11/2013, [url](#)

²⁵⁰ The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#)

²⁵¹ CSKC, 10/2015, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 19/03/2014, [url](#)

²⁵² Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

²⁵³ Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

²⁵⁴ Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#)

Star, verwerpen Usbat al-Ansar en de Islamic Jihad-beweging in het kamp de *takfiri* ideologie²⁵⁵ van groeperingen als IS.²⁵⁶ De voorbije jaren ontstond in deze context een betere samenwerking tussen de gevestigde islamistische groeperingen (zoals Usbat al-Ansar, Hamas en Ansar Allah) en het leger. De drie grote politieke machtsblokken in het kamp (Fatah, de pro-Syrische en de islamistische) ondernemen inspanningen om de vrede en stabiliteit te bewaren, zo stelt ondermeer het CSKC.²⁵⁷ Er wordt in dit kader gewerkt aan het sluiten van de rangen en het oplossen van interne conflicten tussen en binnen groeperingen. Hiertoe werkt men, zo stelt ook de VN-Veiligheidsraad vast, samen met de Libanese autoriteiten om de stabiliteit in het kamp te bevorderen.²⁵⁸

Nadat in 2014 verschillende politieke moorden plaatsvonden tussen leden van radicale islamistische groeperingen en Fatah, werd de Gezamenlijke Veiligheidsmacht (Palestinian Joint Security Force, al-Quwa al amniya al-filistiniya al-mushtaraka) opgericht, die in februari 2015 actief werd. Hierin werden 17 verschillende facties (waaronder Fatah, Hamas, islamistische en andere groeperingen) vertegenwoordigd.²⁵⁹ De Gezamenlijke Veiligheidsmacht werd sinds haar oprichting op de proef gesteld om de controle over het kamp te behouden.²⁶⁰ Het balanceert op een zeer precair politiek machtsevenwicht om verdachten uit te leveren aan de Libanese autoriteiten.²⁶¹

Midden november 2016 ving het Libanese leger aan met de constructie van een muur rond het kamp. De beslissing werd in samenspraak met de Palestijnse facties genomen als veiligheidsmaatregel om binnen- en buitenkomst van gewapende radicale groeperingen te verhinderen.²⁶²

Een uitrukken van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht, op 7 april 2017, leidde tot zware gewapende confrontaties met mortieren, raketgranaten en zware machinegeweren tussen de Badr-groep en de Gezamenlijke Veiligheidsmacht.²⁶³ De in totaal zes dagen durende gewapende confrontaties resulteerden in 12 doden (in hoofdzaak strijders maar ook kinderen) en 44 gewonden (waaronder verscheidene burgers).²⁶⁴ Het epicentrum van het geweld bevond zich in de wijk al-Tiri.²⁶⁵ Er werd tevens aanzienlijke materiële schade opgetekend in het kamp.²⁶⁶ Tijdens de clashes was UNRWA genooddaakt acht scholen en twee ziekenhuizen te sluiten.²⁶⁷ Op 12 april werd een akkoord bereikt waarbij Badr en zijn volgelingen zich hervestigden in een andere wijk van het kamp (onder controle van Fatah al-Islam) in ruil voor het neerleggen van de wapens en ontplooiing van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht in al-Tiri.²⁶⁸ De sterkte van de troepenmacht werd vergroot van 100 naar 150.²⁶⁹ UNRWA heropende haar ziekenhuizen.²⁷⁰ Grote groepen ontheemde Palestijnen keerden terug naar hun huizen in al-Tiri.²⁷¹

²⁵⁵ Zie CRS (Blanchard C.), 28/01/2009, [url](#)

²⁵⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 19/03/2014, [url](#)

²⁵⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 29/08/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

²⁵⁸ UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

²⁵⁹ CSKC, 10/2015, [url](#)

²⁶⁰ CSKC, 10/2015, [url](#); USDOS, 13/04/2016, [url](#)

²⁶¹ The Daily Star (Zaatari M.), 20/02/2017, [url](#)

²⁶² Al-Jazeera (Tahhan Z.), 23/11/2016, [url](#)

²⁶³ Illini Journal of International Security (Weiss C.), 06/09/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2017, [url](#)

²⁶⁴ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#)

²⁶⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 10/04/2017, [url](#)

²⁶⁶ Medical Aid for Palestinians (MAP), 21/04/2017, [url](#)

²⁶⁷ Medical Aid for Palestinians (MAP), 21/04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#)

²⁶⁸ ICG, 04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#)

²⁶⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#)

²⁷⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 19/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 13/04/2017, [url](#)

²⁷¹ The Daily Star (Zaatari M.), 13/04/2017, [url](#)

Daarna bleven de spanningen erg hoog.²⁷² In augustus 2017 kwam het opnieuw tot een zware gevechtsronde. Op 17 augustus 2017 braken naar aanleiding van een aanval op een kantoor van de Gezamenlijke Veiligheidsmacht een serie gewapende confrontaties uit met extremistische strijders, waaronder Bilal Abu Arqub, een bondgenoot van Bilal Badr en verbonden met al-Qaeda.²⁷³ Hierbij vielen volgens de rapportering van de VN-Veiligheidsraad 8 doden, 86 gewonden en raakten een 400-tal personen ontheemd.²⁷⁴ Onder de doden bevonden zich twee Fatah-strijders, Palestijnse burgers en een Libanese burger die zich in de naburige wijk al-Baasiri in Sidon bevond.²⁷⁵ De gevechten concentreerden zich in de wijken al-Tiri, al-Souhoun en Jabal al-Haleeb.²⁷⁶ De wijk al-Tiri kende opnieuw aanzienlijke materiële schade. Er werden opnieuw zware wapens gebruikt, waaronder machinegeweren, mortieren en raketgranaten. UNRWA diende haar diensten, waaronder medische zorg, tijdelijk te staken. Op 23 augustus 2017 kwam een wapenstilstand tot stand.²⁷⁷ Volgend op de wapenstilstand ontplooipte de Gezamenlijke Veiligheidsmacht zich in al-Tiri.²⁷⁸ De Palestijnse fracties kwamen overeen dat de Gezamenlijke Veiligheidsmacht voortaan een nog bredere bevoegdheid krijgt toegekend om voortvluchtigen op te sporen en te arresteren.²⁷⁹ Hiertoe wordt samengewerkt met de inlichtingendienst van het leger.²⁸⁰

In totaal vielen van november 2016 tot november 2017 minstens vijftig doden bij geweld in het kamp (1,5 km²). Aangezien de gewapende confrontaties plaatsvonden in drukbevolkte wijken bevonden zich hieronder verscheidene burgers.²⁸¹ Het geweld in Ayn al-Hilwah genereerde de voorbije jaren geen significante volksverplaatsingen, maar slechts tijdelijke ontheemding naar regio's buiten het kamp.²⁸²

UNRWA voorziet sindsdien in nieuwe veiligheidsmaatregelen voor de scholen in het geval van hernieuwd geweld. Zo werden veilige doorgangen en schuilplaatsen gecreëerd voor leerlingen en kregen leerkrachten trainingen in het verlenen van eerste hulp en het evacueren van leerlingen.²⁸³

4.6.2.2 Actuele situatie

In 2018 verminderden de spanningen tussen Fatah en islamistische groeperingen ten opzichte van 2016 en 2017. Op 3 januari 2018 berichtte Bilal Badr dat hij naar Syrië reisde.²⁸⁴ Verschillende leden van extremistische groeperingen verlieten het kamp of werden uitgeleverd aan de Libanese autoriteiten.²⁸⁵ In het najaar van 2018 werden een aantal 'meest gezochte' terreurverdachten en criminelen opgepakt. Hierbij ging het Libanese leger uitzonderlijk en kortstondig het kamp binnen in een snelle operatie, geholpen door inwoners van het kamp of door de Gemeenschappelijke

²⁷² UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

²⁷³ The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

²⁷⁴ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

²⁷⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 22/09/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

²⁷⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 24/08/2017, [url](#)

²⁷⁷ UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/08/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

²⁷⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 07/10/2017, [url](#)

²⁷⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 27/08/2017, [url](#)

²⁸⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 20/09/2017, [url](#)

²⁸¹ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#)

²⁸² CSKC, s.d., [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 11/04/2017, [url](#)

²⁸³ The Daily Star (Zaatari M.), 09/09/2017, [url](#)

²⁸⁴ The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 28/03/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 03/01/2018, [url](#); Naharnet, 26/10/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#)

²⁸⁵ UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); The Daily Star, 23/07/2018, [url](#); The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 28/03/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 03/01/2018, [url](#)

Veiligheidsmacht.²⁸⁶ Een aantal anderen gaven zichzelf in de loop van 2018 over middels een akkoord tussen de Libanese en Palestijnse autoriteiten dat wie dit doet een milde straf krijgt.²⁸⁷

Begin januari 2018 legde het leger verhoogde veiligheidsmaatregelen op rond de ingangen van het kamp om exit-pogingen van gezochte personen beter te monitoren. Kampinwoners moesten zich bij het binnen- en buitengaan identificeren met hun identiteitsdocument en door elektronische poorten en metaaldetectoren passeren.²⁸⁸ Na protesten van de verschillende politieke facties en inwoners van het kamp kondigde het leger eind juni 2018 aan deze weer te verwijderen en te vervangen door 'andere' minder belastende veiligheidsmaatregelen.²⁸⁹ In het najaar van 2018 voerde het Libanese leger de veiligheidsmaatregelen nogmaals op aan de controleposten buiten het kamp. Dit leidde midden november 2018 tot protesten van de verschillende Palestijnse en islamitische facties tegen de 'vernederende' maatregelen waarbij kledij moet worden uitgetrokken en koffers uitgeladen.²⁹⁰

Het hele jaar door ging het Libanese leger door met de bouw van de controversiële scheidingsmuur rond Ayn al-Hilwah die het twee jaar eerder begon te bouwen. De Libanese gebieden net buiten het kamp werden omgevormd tot veiligheidszones.²⁹¹ Tijdens het najaar van 2018 werd verder gewerkt aan de bouw van de muur ter omgrenzing van het oostelijke district al-Tiri, waar de zware gewapende confrontaties met de islamistische groepering van al-Badr in 2017 plaatsvonden. De omliggende landbouwgronden werden toen gebruikt als trainingsvelden door militanten en vormden ook een binnenkomst- en vluchtroute in en uit het kamp voor personen gezocht door de Libanese autoriteiten.²⁹²

De Gemeenschappelijke Veiligheidsmacht kampt volgens een artikel in *The Daily Star* nog steeds met een chronisch budgettekort en een gebrek aan eenheid in haar rangen waardoor haar controlemogelijkheden beperkt blijven.²⁹³

Het CSKC rapporteert in 2018 9 schietincidenten, 12 explosies, 3 moorden, 34 conflicten en 9 protesten in Ayn al-Hilwah. Ter vergelijking, in 2017 betrof dit 19 schietincidenten, 6 gewapende confrontaties, 7 geweldplegingen met zware artillerie (waaronder raketaanvallen), 29 explosies, 4 moorden, 1 mishandeling en 48 disputen.²⁹⁴

Tijdens de eerste helft van 2018 vielen op basis van de rapportering van de VN-Veiligheidsraad in totaal vijf doden en een vijftiental gewonden.²⁹⁵ Op 9 februari 2018 was na een mislukte moordpoging op het hoofd van de Gemeenschappelijke Veiligheidsmacht sprake van gewapende confrontaties met machinegeweren en RPG's in de wijk al-Bustan al-Kabir.²⁹⁶ De situatie escaleerde toen een Palestijn een lid van Fatah probeerde te doden maar in de plaats daarvan anderen trof, met twee doden en een gewonde tot gevolg. Hierna ontstond een gewapend treffen tussen extremisten van de wijk Safsaf en de Fatah-beweging.²⁹⁷ Na deze uitbraak van geweld nam het leger extra veiligheidsmaatregelen aan

²⁸⁶ Al Bawaba, 11/10/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); The National, 20/09/2018, [url](#); Naharnet, 18/09/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); The Daily Star, 11/10/2018, [url](#); The Daily Star, 15/09/2018, [url](#)

²⁸⁷ The Daily Star, 31/07/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); The Daily Star, 06/09/2018, [url](#); The Daily Star, 21/07/2018, [url](#); The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 28/03/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 03/01/2018, [url](#)

²⁸⁸ Al Bawaba, 10/06/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 13/01/2018, [url](#)

²⁸⁹ UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); The Daily Star, 15/11/2018, [url](#); The Daily Star, 26/06/2018, [url](#)

²⁹⁰ The Daily Star, 15/11/2018, [url](#)

²⁹¹ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

²⁹² The Daily Star, 01/09/2018, [url](#)

²⁹³ The Daily Star, 06/03/2018, [url](#)

²⁹⁴ Civil Society Knowledge Centre (CSKC), s.d., [url](#)

²⁹⁵ UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

²⁹⁶ CSKC, s.d., [url](#); The Daily Star, 10/02/2018, [url](#); CSKC, 09/02/2018, [url](#)

²⁹⁷ CSKC, 09/02/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

de controlepost bij de ingang van het kamp en sloot het verschillende andere toegangen.²⁹⁸ De dader werd opgepakt en overgebracht naar het ziekenhuis. Deze ontsnapte en keerde terug naar het kamp waar hij begin april 2018 opnieuw geweld en twee doden veroorzaakte in de islamistische wijk Safsaf. De islamistische facties van het kamp gingen eind april 2018 over tot zijn uitlevering aan de Libanese autoriteiten.²⁹⁹ Eveneens op 9 februari 2018 ontplofte een bom op de groentemarkt in het kamp. Er vielen geen slachtoffers.³⁰⁰ In maart 2018 ontstond een ruzie tussen leden van Fatah. Er werd geschoten en twee inwoners van het kamp raakten hierbij gewond. Fatah bedwong het incident snel.³⁰¹ Op 4 april 2018 vielen twee doden en drie gewonden tijdens een vuurgevecht tussen twee leden van islamistische groepen.³⁰² Eind juni 2018 werd een drugsdealer doodgeschoten bij een vuurgevecht tussen drugsdealers. Een aantal betrokken individuen werden met medewerking van verschillende facties aan de Gemeenschappelijke Veiligheidsmacht overgeleverd.³⁰³

In de tweede helft van 2018 daalde het geweld verder. In de Libanese media werd bericht over twee doden en twee gewonden.³⁰⁴ De veiligheidsincidenten varieerden van spanningen en beperkte schietincidenten tot moorden.³⁰⁵

Midden september 2018 werd een inwoner van het kamp na een woordenwisseling doodgeschoten door de zoon van Bilal al-Arqub. Het schietincident had plaats in de wijk Safsaf die verschillende islamistische groeperingen huisvest.³⁰⁶ Na een meeting tussen alle Palestijnse facties in de Palestijnse ambassade in Beiroet en een gelijkaardige meeting van de verschillende PLO-facties in het kamp werd besloten tot arrestatie en uitlevering aan het Libanese gerecht van de moordenaar.³⁰⁷ Bilal al-Arqub weigerde evenwel zijn zoon over te geven aan de autoriteiten, waardoor de spanningen aanhielden.³⁰⁸ UNRWA staakte ten gevolge van het geweld gedurende meer dan een week haar diensten en sloot scholen en ziekenhuizen.³⁰⁹ Mohamed al-Arqub blijft voortvluchtig.³¹⁰

Eind november 2018 raakte een vrouw ernstig gewond bij een schietincident in één van de drukste straten van het kamp (wijk Fawqani) tussen de zoon van Bilal al-Arqub (en een islamistische handlanger) en een lid van Fatah. De familieleden van het slachtoffer blokkeerden de hoofdingang van het kamp met afvalcontainers. De handlanger werd later aan een controlepost buiten het kamp aan het Libanese leger overgedragen maar gaf geen info over de locatie van Arqub. Diezelfde dag onttaarde in dezelfde straat een ruzie tussen een lid van de Palestijnse Nationale Veiligheidsmacht en een lid van de Gemeenschappelijke Veiligheidsmacht, waarbij deze laatste met een mes neergestoken werd en afgevoerd werd naar het ziekenhuis.³¹¹

In het najaar van 2018 was sprake van een aantal demonstraties tegen de Amerikaanse besnoeiingsmaatregel van UNRWA en uit solidariteit met de Palestijnen in de Bezette Gebieden.³¹²

²⁹⁸ The Daily Star, 10/02/2018, [url](#)

²⁹⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); CSKC, 09/02/2018, [url](#); The Daily Star, 27/04/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 05/04/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 12/03/2018, [url](#)

³⁰⁰ The Daily Star, 09/02/2018, [url](#)

³⁰¹ The Daily Star, 14/03/2018, [url](#)

³⁰² UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁰³ Naharnet, 28/06/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); The Daily Star, 28/06/2018, [url](#)

³⁰⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

³⁰⁵ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

³⁰⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 25/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 17/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 16/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

³⁰⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 19/09/2018, [url](#)

³⁰⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 24/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/09/2018, [url](#)

³⁰⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 25/09/2018, [url](#)

³¹⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 01/10/2018, [url](#)

³¹¹ ACLED, 04/12/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 29/11/2018, [url](#)

³¹² The Daily Star (Zaatari M.), 17/08/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 11/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 01/10/2018, [url](#)

Midden maart 2019 vielen bij een vuurgevecht in de wijk Safsaf vier gewonden, waaronder Youssef Bilal al-Arquib, de zoon van de beruchte islamist Bilal Arquib. Deze raakte zwaar gewond door een schot van een strijder van Ussat al-Ansar, dat veel invloed heeft in de wijk Safsaf. De relatie tussen al-Arquib en Ussat al-Ansar was onder spanning komen staan na verschillende provocaties van al-Arquib. De familie van Arquib reageerde met sniper schoten in de wijk, hetgeen leidde tot een vuurgevecht waarbij drie gewonden vielen. Leerlingen uit de nabijgelegen scholen Sammah en Bissan konden het kamp verlaten via beveiligde passages en werden aan de ingang van het kamp opgewacht door het Libanese leger dat hen in veiligheid bracht. De verschillende facties gingen in gesprek om de spanningen te bedaren.³¹³ In diezelfde week raakten leden van Ansar Allah onderling slaags.³¹⁴

De blijvende politieke en socio-economische kwetsbaarheid in de Palestijnse kampen creëert een omgeving waarbinnen persoonlijke conflicten ontaarden in gewapende confrontaties tussen facties.³¹⁵ De VN-Veiligheidsraad en Palestijnse waarnemers stellen dat zolang de onderliggende oorzaken (socio-economische achterstelling, extremisme en wapenverbreiding) niet aangepakt worden, er een blijvend risico op aanhoudend geweld in Ayn al-Hilwah bestaat.³¹⁶ UNRWA beschouwt de situatie in het kamp als blijvend onstabiel.³¹⁷

Ondanks het feit dat verschillende islamisten en gezochte personen zich overgaven aan de Libanese militaire veiligheidsdiensten, blijft een belangrijke oorzaak van toekomstige spanningen de aanwezigheid van door de Libanese autoriteiten gezochte personen.³¹⁸ De verdachten zoeken bescherming van één van de gewapende groeperingen in het kamp. Dit betekent volgens Palestijnse waarnemers dat pogingen om hen te arresteren steeds opnieuw kunnen leiden tot wijdverspreide gewapende confrontaties tussen de verschillende gewapende groeperingen.³¹⁹ De wapenstilstanden houden over het algemeen niet lang stand. Gekoppeld aan de Amerikaanse beslissing om haar financiële bijdrage aan UNRWA te schrappen en om de ambassade in Jeruzalem te openen, blijft de komende periode erg onzeker en zijn alle Palestijnse facties erg behoedzaam.³²⁰

Het geweld in Libanon zelf genereerde de voorbije jaren geen significante volksverplaatsingen, maar slechts tijdelijke ontheemding in het Palestijns vluchtelingenkamp Ayn al-Hilwah en Mieh Mieh.³²¹

4.6.3. Post-conflictsituatie in Nahr al-Bared

Libanese veiligheidsdiensten houden zich zoals vermeld afzijdig van militair engagement binnen de kampen. Hier kwam echter een belangrijke uitzondering op in 2007 toen het leger, in weerwil van het Caïro-akkoord van 1969, in actie kwam in het Palestijns vluchtelingenkamp Nahr al-Bared en de islamistische beweging Fatah al-Islam verjoeg. Hier bestond een politieke consensus over en de PLO stemde hiermee in. Van 20 mei 2007 tot 2 september 2007 werd in het kamp een conflict uitgevochten tussen het Libanese leger en de gewapende islamistische groepering Fatah al-Islam. Het waren de hevigste binnenlandse gevechten sinds het einde van de burgeroorlog in 1990. Het oude kampdeel werd bijna volledig vernield terwijl dit het grootste bevolkingsaantal kent en het merendeel van de *Internally Displaced Persons* (IDP's) daar vandaan komen.

³¹³ TDS, 15/03/2019, [url](#)

³¹⁴ ACLED, 19/03/2019, [url](#)

³¹⁵ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

³¹⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

³¹⁷ UNRWA, 27/11/2018, [url](#)

³¹⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

³¹⁹ The Daily Star (Zaatari M.), 01/10/2018, [url](#)

³²⁰ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

³²¹ CSKC, s.d., [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#)

Reconstructie van het kamp is traag, omstreden en onvoldoende gefinancierd.³²² Slechts iets meer dan de helft van de ontheemde kamppopulatie kon terugkeren.³²³ De rest leeft in tijdelijke onderkomens in de buitenwijken van het kamp of in het naburige kamp Beddawi.³²⁴ Het leger is nu officieel bevoegd voor de veiligheid en het verhinderen van de invoer van wapens in het kamp en controleert de bewegingen in en uit het kamp.³²⁵ Door de slechte socio-economische omstandigheden stegen volgens het CSKC de spanningen tussen de Palestijnse vluchtelingen en het leger in Nahr al-Bared.³²⁶ Veel van de arrestanten uit 2007 worden nog steeds zonder proces vastgehouden in de gevangenis Roumieh, wat eveneens aanleiding geeft tot spanningen en demonstraties, zo stelt het OSAC.³²⁷ Wel is Nahr al-Bared volgens het CSKC het enige kamp waar geen officiële Palestijnse militaire aanwezigheid is. De grond werd gevuld met versterkt beton om te verhinderen dat ondergrondse tunnels zouden gebouwd worden. De straten werden breed genoeg heraangelegd opdat er tanks in zouden kunnen passeren om straatgevechten te verhinderen.³²⁸ Er zijn geen wapens en milities zichtbaar.³²⁹

Tijdens de verslagperiode bleef de veiligheidssituatie in het kamp stabiel.³³⁰

³²² Chr. Michielsen Institute (CMI) (Knudsen A.J.), 2018, [url](#)

³²³ France 24, 08/02/2019, [url](#); Chr. Michielsen Institute (CMI) (Knudsen A.J.), 2018, [url](#); Al-Monitor (Hilton A.), 25/10/2017, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); USDOS, 03/03/2017, [url](#)

³²⁴ UNRWA, s.d, [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#); Chr. Michielsen Institute (CMI) (Knudsen A.J.), 2018, [url](#)

³²⁵ USDOS, 20/04/2018, [url](#); PHRO, 2011, [url](#); European Commission High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy, 20/03/2013, [url](#)

³²⁶ CSKC, 10/2015, [url](#)

³²⁷ OSAC, 14/03/2016, [url](#)

³²⁸ Al-Jazeera, 04/02/2017, [url](#)

³²⁹ CSKC, 10/2015, [url](#)

³³⁰ UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

5. Doelwitten van het geweld

Sinds 2015 stelt onder meer de VN-Veiligheidsraad een verbetering van de algemene veiligheidssituatie vast.³³¹ Mede door de toegenomen veiligheidsmaatregelen van het leger en Hezbollah nam het geweld in 2016, 2017 en 2018 verder beduidend af. In totaal vielen volgens de Global Attack Index van Jane's Intelligence in 2016 en 2017 respectievelijk 25 en 28 burgerdoden.³³² In 2014 en 2015 waren dit er nog 144 en 82.³³³ De cijfers voor 2018 werden nog niet vrijgegeven maar betreffen een verdere daling, zoals blijkt uit andere rapportering.³³⁴ Volgens ACLED vielen bij geweldincidenten gericht tegen burgers tijdens de verslagperiode (ACLED telde 6 geïsoleerde incidenten) geen doden.³³⁵

Het tijdens de verslagperiode gerapporteerd geweld betrof vooral crimineel geweld, waaronder clangeweld, waarbij doden en gewonden vielen, zo blijkt uit de rapportering van het CSKC.³³⁶ In de Beka vonden in 2018 tevens opnieuw een aantal ontvoeringen plaats met sektarische en/of criminele inslag.³³⁷ Voorts was sprake van sociale onrust en geïsoleerd verkiezingsgeweld. Bij het geweld gelieerd aan de verkiezingen viel één dode.³³⁸ Tot slot gingen verschillende raids en arrestaties van vermeende extremisten gepaard met schietincidenten.³³⁹

Het leger houdt regelmatig raids in de Syrische vluchtelingenkampen in de regio van Aarsal, waarbij soldaten zich volgens internationale organisaties en ICG schuldig maken aan mensenrechtenschendingen zoals willekeurige arrestaties.³⁴⁰ Libanese mensenrechtenorganisaties melden rapporteringen van foltering en intimidatie.³⁴¹

Het geweld in Ayn al-Hilwah betreft over het algemeen een gewapend treffen tussen rivaliserende groepen onderling. Aangezien de schietincidenten plaatsvinden in dichtbevolkte wijken, bevinden zich onder de slachtoffers soms burgers.³⁴² In 2018 was slechts sprake van geïsoleerde schietincidenten tussen enkelingen behorend tot gewapende facties.³⁴³ In 2018 werd in totaal bericht over een zevental doden en een zeventiental gewonden bij geïsoleerde geweldincidenten tussen personen behorend tot een gewapende factie in het kamp. Minstens vijf doden en een relatief groot aantal gewonden betrof burgers aangezien de geweldincidenten plaatsvinden in drukbevolkte wijken.³⁴⁴

³³¹ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); UN Security Council, 21/10/2016, [url](#); UN Security Council, 16/04/2015, [url](#); UN Security Council, 07/10/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

³³² Jane's 360, 19/02/2018, [url](#); Jane's Terrorism and Insurgency Centre, 28/04/2017, [url](#)

³³³ Jane's 360, s.d., [url](#); Jane's 360, s.d., [url](#)

³³⁴ CSKC, 02/2019, [url](#)

³³⁵ ACLED, s.d., [url](#)

³³⁶ CSKC, 02/2019, [url](#); CSKC, 02/2018, [url](#)

³³⁷ The Syrian Observer, 23/02/2018, [url](#); CSKC, 31/01/2018, [url](#); CSKC, 01/01/2018, [url](#); The Daily Star, 14/06/2018, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 23/01/2017, [url](#); Naharnet, 20/01/2017, [url](#)

³³⁸ ACLED, 17/05/2018, [url](#)

³³⁹ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁴⁰ USDOS, 20/04/2018, [url](#); HRW, 20/09/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); Reuters, 28/08/2016, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

³⁴¹ CLDH, 06/07/2017, [url](#); AI, 25/07/2017, [url](#); CRS (Humud C.E.), 09/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

³⁴² UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Asharq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#)

³⁴³ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁴⁴ The Daily Star (Zaatari M.), 25/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 17/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 16/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.),

Samenvatting

In Libanon wordt de macht verdeeld volgens confessionele quota, met als gevolg een politiek sterk gepolariseerd systeem vatbaar voor conflict en buitenlandse inmenging. Libanon kent een zwakke staatsstructuur en een broos sektarisch evenwicht. Wapens zijn wijdverspreid en in combinatie met de aanwezigheid van gewapende milities houdt dit volgens de VN-Veiligheidsraad een veiligheidsrisico voor Libanese burgers in.³⁴⁵ Het land werd getroffen door de Syrische burgeroorlog, die de politiek verder polariseerde, een massale vluchtelingencrisis teweegbracht en sektarische spanningen deed stijgen. Men neemt een toegenomen polarisatie waar tussen de soennitische en sjiiitische gemeenschap. Anderzijds zit de recente Libanese burgeroorlog nog stevig verankerd in het collectieve Libanese geheugen en bij elke opstoot van spanningen zijn de verschillende politieke en religieuze leiders geneigd om tot kalmte op te roepen. De naoorlogse regeling tot machtsdeling alsook de belangen van de verschillende sektarische elites voorkomen volgens analisten een nieuwe burgeroorlog.³⁴⁶ De twee Libanese politieke kampen behouden een politieke dialoog.

Het geweld in Libanon was in vergelijking met buurland Syrië nooit grootschalig en beperkte zich tot een schaduwoorlog in de vorm van aanslagen (op voornamelijk militaire en Hezbollah-doelwitten), grensgeweld tussen de strijdende partijen en sektarische kidnappings. In 2016, 2017 en de eerste helft van 2018 stellen waarnemers een toenemende significante verbetering van de algemene veiligheidssituatie vast. Mede door de operaties van het leger en Hezbollah alsook door de ontwikkelingen in Syrië nam de schaal van geweld beduidend af.

Op 6 mei 2018 vonden voor het eerst opnieuw parlementsverkiezingen plaats nadat deze omwille van veiligheidsredenen sinds 2013 stelselmatig werden uitgesteld. Het parlementaire blok verbonden aan Hezbollah versterkte hierbij haar positie nog. Hezbollah domineert het Libanese politieke en militaire landschap en heeft een *de facto* vetorecht over alle regeringsbeslissingen. Geen Libanese politieke groepering noch andere staat (Iran, Israël) heeft belang bij een escalatie van het geweld en het risico op een burgeroorlog in Libanon.

Verschiedende lokale salafistische bewegingen werden ontmanteld en een groot aantal extremisten gearresteerd. Daar waar de meeste burgerdoden in 2014 vielen bij sektarisch geweld in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet en in een aantal dichtbevolkte wijken in Tripoli, kwam een einde aan dit geweld. De laatste terroristische aanslag in Beiroet betrof een dubbele zelfmoordaanslag op 12 november 2015 in de zuidelijke sjiiitische wijk Bourj al-Barajneh. Mede door de toegenomen veiligheidsmaatregelen en ontplooiing van het leger vinden sinds april 2014 geen gewapende confrontaties meer plaats tussen alawitische en soennitische milities in Tripoli.

Libanon herstelde in de zomer van 2017 staatscontrole over de noordoostelijke grensregio en pakte hiermee een deel van de veiligheidsimpact van de oorlog in Syrië aan. Hezbollah en het leger controleren nu de volledige grensregio met Syrië. Met het vertrek van nagenoeg 1.000 IS- en HTS-strijders, kwam een einde aan de dagelijkse gewapende confrontaties tussen het leger en IS en HTS in de noordoostelijke grensregio.

Met het einde van het gewapend geweld en controle van het Assad-regime in een groot deel van West-Syrië, namen de aanvallen vanuit Syrië (raket- en mortieraanvallen door rebellengroepen en luchtaanvallen door het Syrische leger) eveneens volledig af. Na de zomer van 2017 werd geen Syrisch grensgeweld meer gerapporteerd.

31/12/2018, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018 [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁴⁵ UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

³⁴⁶ Al-Monitor (Macaron J.), 05/11/2017, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); ICG, 09/05/2018, [url](#)

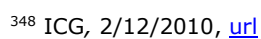
In de overige regio's blijft het overwegend rustig. Tijdens de verslagperiode bleef de situatie in Zuid-Libanon stabiel ondanks de dreigende retoriek langs weerskanten. VN-resolutie 1701 die een einde maakte aan het conflict tussen Hezbollah en Israël in 2006 wordt grotendeels nageleefd. Beide partijen houden zich aan een wederzijds afschrikkingsevenwicht.

Het tijdens de verslagperiode gerapporteerd geweld betrof vooral crimineel geweld, waaronder ook clangeweld, waarbij doden en gewonden vielen. De regio Baalbek-Hermel huisvest verschillende invloedrijke gewapende clans die *de facto* milities vormen en zowel crimineel als politiek geweld plegen. Voorts gingen verschillende raids en arrestaties van vermeende extremisten gepaard met schietincidenten. Tot slot was sprake van sociale onrust.

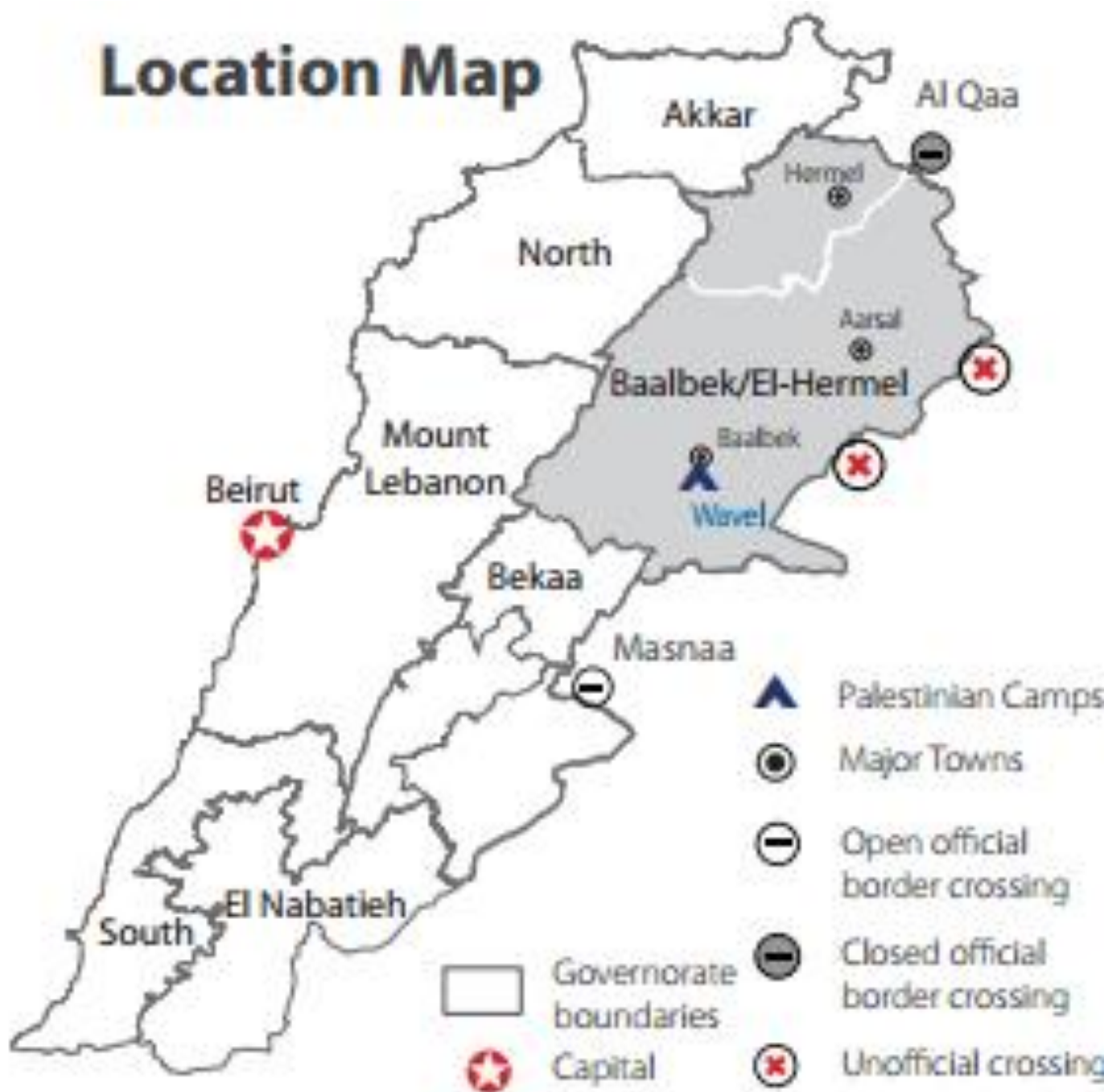
In de Palestijnse kampen blijft, met uitzondering van Ayn al-Hilwah, de huidige veiligheidssituatie relatief stabiel. In 2018 verminderden de spanningen en het geweld tussen Fatah en islamistische groeperingen. Verschillende leden van extremistische groeperingen verlieten het kamp, gaven zich over aan de autoriteiten, werden uitgeleverd of gearresteerd. De Gezamenlijke Veiligheidsmacht ontplooipte zich in de meest gevoelige wijken. In 2018 werd in totaal bericht over een zevental doden en een zeventiental gewonden bij geïsoleerde geweldincidenten tussen personen behorend tot een gewapende fractie in het kamp. Minstens vijf doden en een relatief groot aantal gewonden betrof burgers aangezien de geweldincidenten plaatsvonden in drukbevolkte wijken. ³⁴⁷

³⁴⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 25/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 24/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 17/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 16/09/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018 [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

1. Kaart Libanon³⁴⁸

2. Kaart Baalbek / El-Hermel³⁴⁹

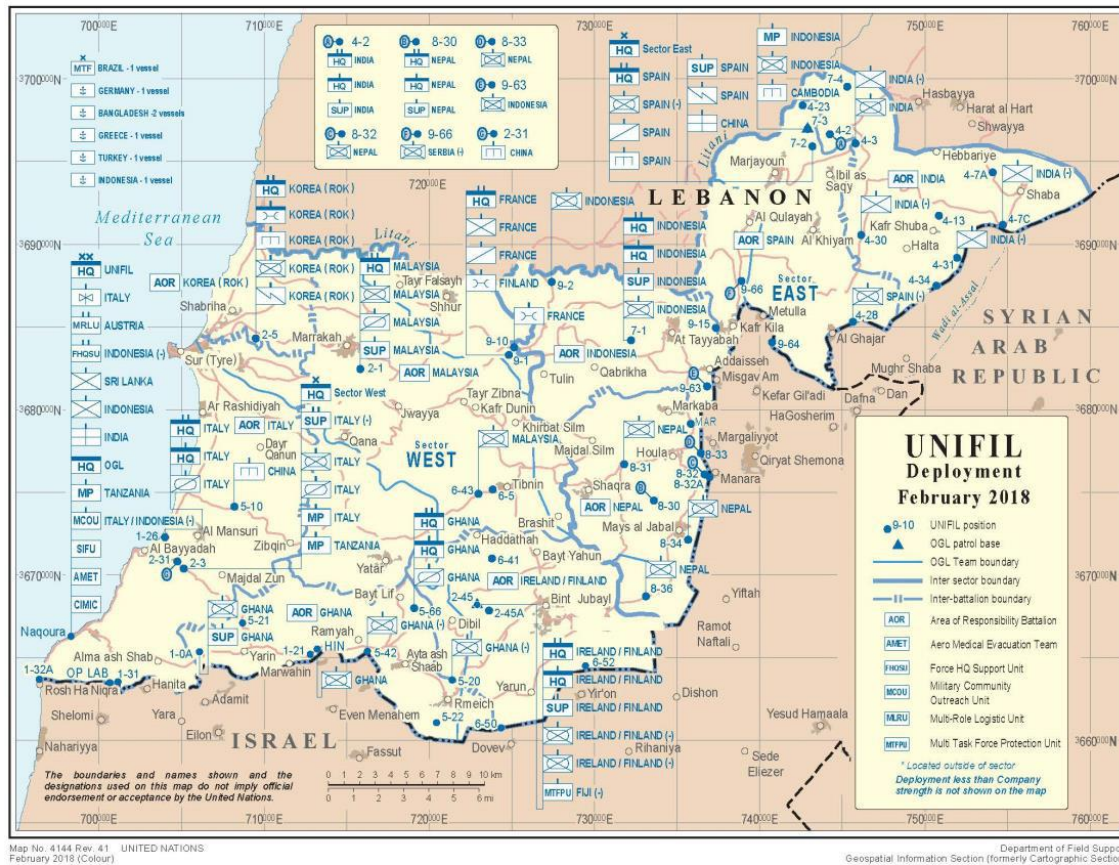
³⁴⁹ UNHCR, 06/2015, [url](#)

3. Kaart gouvernementen van Libanon³⁵⁰

³⁵⁰ OCHA, 08/12/2014, [url](#)

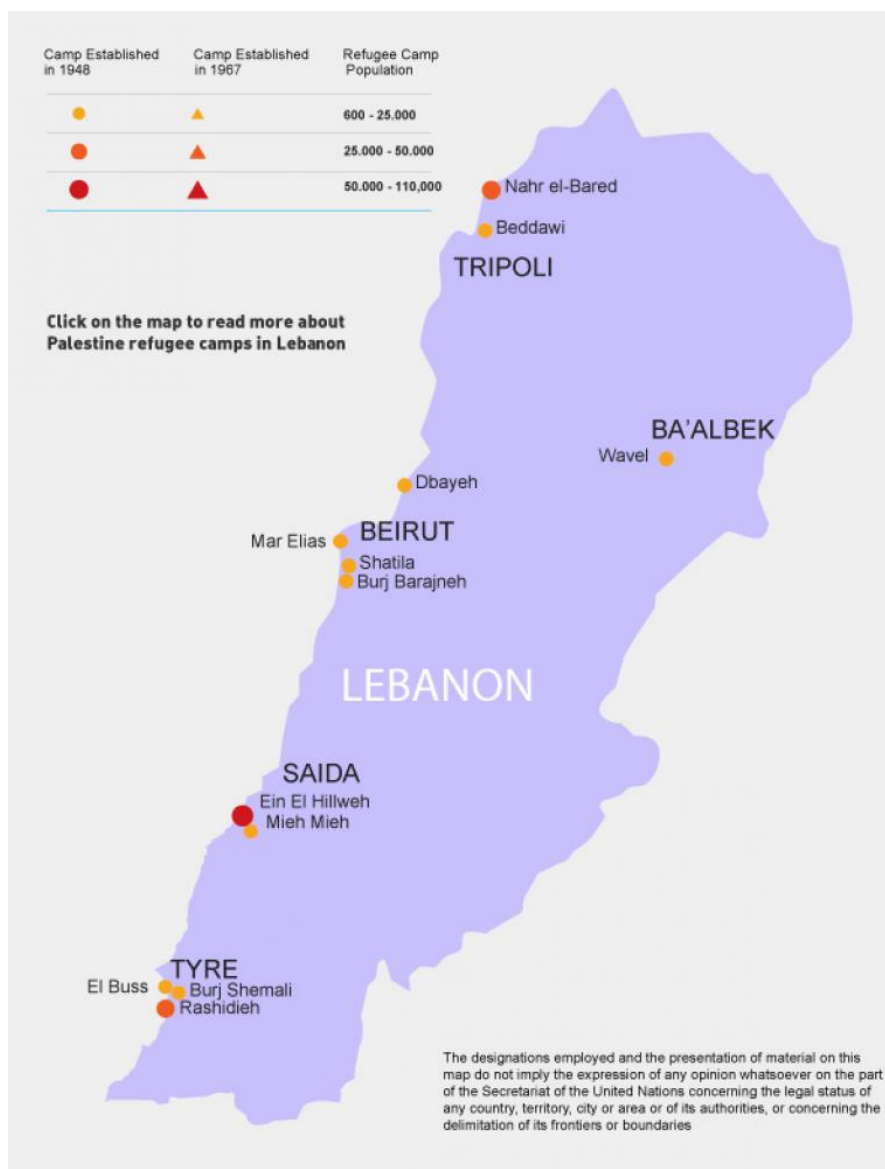
4. Kaart Zuid-Libanon

United Nations Force in Lebanon (UNIFIL) deployment and Lebanon-Syria-Israel Triborder area³⁵¹

³⁵¹ CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#)

5. Kaart Palestijnse kampen³⁵²

³⁵² UNRWA, s.d., [url](#)

Bibliografie

Geschreven en audiovisuele bronnen

Al-Alalam, *Bomb attack hits vehicle in eastern Lebanon, kills local official*, 28/12/2016, <http://en.alalam.ir/news/1903501> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al Bawaba, *'Electronic Gates' at Lebanon's Ain al-Hilweh Camp Entrances Draws Palestinian Factions*, 10/06/2018, <https://www.albawaba.com/news/electronic-gates-lebanons-ain-al-hilweh-camp-entrances-draws-palestinian-factions-ire-1143716> [geraadpleegd op 17/01/2019]

Al Bawaba, *Lebanese security capture 'most wanted' suspect in Ain al-Hilweh*, 11/10/2018, <https://www.albawaba.com/editorchoice/lebanese-security-capture-most-wanted-suspect-ain-al-hilweh-1198282> [geraadpleegd op 17/01/2019]

Al-Bawaba, *Man Arrested After Stealing Officer's Gun and Assaulting Security Personnel in Lebanon*, 25/03/2018, <https://www.albawaba.com/editorchoice/man-arrested-after-stealing-officers-gun-and-assaulting-security-personnel-lebanon-1107> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Al-Bawaba, *Truce hold in Ain al-Hilweh camp ahead of start of school year next week*, 29/08/2015, <http://www.albawabaeg.com/61486> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Al-Jazeera, *Are Israel and Hezbollah headed for another war*, 09/09/2017, www.aljazeera.com/indepth/features/2017/09/israel-hezbollah-headed-war-170908085430428.html [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Jazeera, *Hezbollah and Nusra clash on Lebanon border*, 05/10/2014, <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/10/hezbollah-deadly-lebanon-clashes-2014105151439774403.html> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Al-Jazeera, *Lebanon sentences Ahmed al-Assit to death*, 28/09/2017, <http://www.aljazeera.com/news/2017/09/lebanon-sentences-ahmed-al-assir-death-170928203554043.html> [geraadpleegd op 09/11/2017]

Al-Jazeera, *Lebanon's new parliament re-elects Hezbollah ally as speaker*, 23/05/2018, <https://www.aljazeera.com/news/2018/05/lebanon-parliament-set-hold-session-180522194354599.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Jazeera, *UN forces patrol Lebanon-Israel border*, 13/04/2014, <http://www.aljazeera.com/video/middleeast/2014/04/un-forces-patrol-lebanon-israel-border-2014413113352147290.html> [geraadpleegd op 25/04/2014]

Al-Jazeera, *UN struggles to rebuild Palestinian refugee camp*, 04/02/2017, <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2016/12/struggles-rebuild-palestinian-refugee-camp-161231140142502.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Jazeera (Blanford N.), *Lebanon army holds the line as ISIL inches closer to border towns*, 05/02/2015, <http://america.aljazeera.com/articles/2015/2/5/isil-inches-war-closer-to-lebanons-border.html>

Al-Jazeera (Samaha N.), *Lebanon gears up for spring war against armed groups*, 04/04/2015, <http://www.aljazeera.com/news/2015/03/lebanon-gears-spring-war-armed-groups-150330081609124.html> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Al-Jazeera (Strickland P.), *Refugees seek lasting peace in Lebanon's Ain al-Hilweh*, 31/08/2015, <http://www.aljazeera.com/news/2015/08/refugees-seek-lasting-peace-lebanon-ain-al-hilweh-150830105256501.html> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Al-Jazeera (Tahhan Z.), *Lebanon freezes plan for Ain al-Hilweh's 'racist wall'*, 23/11/2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/11/lebanon-freezes-plan-ain-al-hilweh-racist-wall-161121124417114.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al Masdar News, *Lebanese security forces bust ISIS sleeper cell near Syrian border*, 09/01/2019, www.almasdarnews.com/article/lebanese-security-forces-bust-isis-sleeper-cell-near-syrian-border/ [geraadpleegd op 27/03/2019]

Al-Masdar News (Aboufadel L.), *Lebanese army arrests Palestinian man suspected of starting Shatila camp clashes*, 08/03/2018, <https://www.almasdarnews.com/article/lebanese-army-arrests-palestinian-man-suspected-of-starting-shatila-camp-clashes/> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor, *Confrontation looms as Iran-Israel tension high in Syria*, 23/04/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/04/iran-israel-confrontation-syria-russia-t4-base-drone-strike.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor, *Israel in no hurry to enter Saudi-Lebanese fray*, 15/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/israel-saudi-arabia-lebanon-hezbollah-iran-syria-sunni.html> [geraadpleegd op 15/11/2017]

Al-Monitor (Alami M.), *Lebanese Christian village hit with eight suicide attacks in one day*, 28/06/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/06/lebanon-al-qaa-attacks-border-syria-refugees.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Al-Monitor (Alami M.), *Mideast braces for war: Israel vs. Iran-backed Hezbollah*, 03/03/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/03/lebanon-syria-israel-iran-war-weapons-war-achievements.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Alami M.), *Who is behind new round of violence in Lebanon refugee camp?*, 13/04/2017, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/04/lebanon-ain-al-hilweh-palestinian-camp-jihadist-nucleus.html> [geraadpleegd op 13/04/2017]

Al-Monitor (Alami M.), *Why Hezbollah wants Hariri back in Lebanon*, 21/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-hariri-resign-hezbollah-war-iran.html> [geraadpleegd op 21/11/2017]

Al-Monitor (Ghanem E.), *Will short-term solution help Lebanon resolve trash crisis?*, 21/03/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/03/lebanon-trash-crisis-government-plan-landfills.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Al-Monitor (Hashem A.), *Israel, Hezbollah exchange threats of imminent war*, 12/10/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/10/lebanon-hezbollah-israel-war-syria.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Hilton A.), *Lebanon looks to create Palestinian society in refugee camp*, 25/10/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/10/lebanon-palestine-refugee-camp-unrwa-reconstruction.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (el-Khoury B.), *With win over IS, Lebanese army jostles Hezbollah*, 15/09/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/09/lebanon-army-battle-islamic-state-victory-hezbollah.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Macaron J.), *After Hariri's resignation, what's next for Lebanon*, 05/11/2017, <https://al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-hariri-resignation-saudi-arabia-business-trade.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Macaron J.), *Israel, Hezbollah playing Russian roulette in Syria*, 02/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/en/originals/2017/11/israel-hezbollah-russia-syria-iran-golan-conflict.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Macaron J.), *Was Hezbollah really the winner of Lebanon's elections?*, 09/05/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/05/lebanon-parliamentary-elections-hezbollah-winner.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Mouhazem H.), *Lebanon halts work as Palestinians reject wall around refugee camp*, 01/12/2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/11/lebanon-ain-al-hilweh-palestinian-camp-security-wall.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Monitor (Nader S.), *Why Lebanon's 'you stink' movement lost momentum*, 23/10/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/10/lebanon-civil-movement-protests-violence.html> [geraadpleegd op 07/12/2015]

Al-Monitor (Preston S.), *Syrian refugees in Lebanon face eviction*, 10/11/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/11/lebanon-refugees-evictions-syrians-notice-municipalities.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Rizk A.), *Why Lebanon could be spared from recent terrorism bloodshed*, 16/01/2017, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/01/lebanon-terrorist-threat-syria-neighboring-countries.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Monitor (Rose S.), *Lebanese army appeals for international assistance*, 20/03/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/03/lebanon-commitment-army-security-support-rome-conference.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Rose S.), *Israel builds new wall at Lebanon's southern border*, 26/02/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/04/iran-israel-confrontation-syria-russia-t4-base-drone-strike.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor Lebanon Pulse, *Hezbollah locks down Beirut stronghold after bombings*, 26/08/2013 <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/08/beirut-dahiyeh-lock-down-attacks-fears-hezbollah.html> [geraadpleegd op 30/08/2013]

Al-Monitor Lebanon Pulse, *Lebanon risks becoming more like Iraq than Syria*, 20/08/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/08/lebanon-risk-iraq-syria-sectarian.html> [geraadpleegd op 14/10/2013]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Abu Amer A.), *Palestinian refugee camp in Lebanon becomes battlefield for Fatah-Islamist conflict*, 04/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/09/lebanon-ain-hilweh-camp-palestinian-refugees-tension-clashes.html> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Alami M.), *New jihadist generation in Lebanon*, 09/09/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/lebanon-jihad-salafism-threat.html> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz A.), *Lebanese army struggles for financing*, 20/10/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/10/lebanon-army-needs-funding-and-support-to-fight-terrorists.html> [geraadpleegd op 20/10/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Aziz J.), *Lebanon continues to struggle under weight of Syrian refugee crisis*, 12/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-syrian-displacement-crisis-international-action.html> [geraadpleegd op 09/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), *Terrorist groups exploit Palestinians in South Lebanon*, 20/11/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/09/lebanon-ain-hilweh-takfiri-groups-influence.html> [geraadpleegd op 10/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), *Lebanon's Tripoli microcosm for Syria conflict*, 12/12/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/12/lebanon-tripoli-microcosm-syria-war.html> [geraadpleegd op 10/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Ghanem E.), *Tripoli battle foils IS expansion*, 05/11/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/11/lebanon-tripoli-battle-islamic-state-project-fails.html> [geraadpleegd op 05/11/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Hashem A.), *Nusra attacks on Lebanon attempt to 'change rules of game'*, 08/10/2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/10/syria-war-lebanon-arrives.html> [geraadpleegd op 06/10/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Beirut bombing brings Lebanon's political parties together*, 01/12/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-terrorist-attack-fail-sow-sectarian-discord.html> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Lebanon's March 14 bloc takes stock on ninth anniversary*, 12/03/2014, www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/03/lebanon-march-14-movement-ninth-anniversary.html [geraadpleegd op 07/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Nader S.), *Will religiously divided landfills solve Lebanon's trash crisis?*, 05/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/11/lebanon-waste-crisis-sectarian-landfills.html> [geraadpleegd op 09/12/2015]

ACAPS, *Lebanon crisis analysis*, s.d., <https://www.acaps.org/country/lebanon/crisis-analysis> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Elections and Sectarianism in Iraq and Lebanon*, 17/05/2018, <https://www.acleddata.com/2018/05/17/elections-and-sectarianism-in-iraq-and-lebanon/> [geraadpleegd op 24/04/2019]

Action on Armed Violence (AOAV) (Hitchcock C.), *Beirut bombings: suicide attacks continue to take a heavy toll on civilians*, 13/11/2015, <https://aoav.org.uk/2015/beirut-bombings-suicide-attacks-continue-to-take-a-heavy-toll-on-civilians/> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Agence France Press (AFP), *Lebanon mourns 41 killed in bomb attack on Hezbollah bastion*, 13/11/2015, <http://www.businessinsider.com/afp-lebanon-mourns-41-killed-in-bomb-attack-on-hezbollah-bastion-2015-11?IR=T> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Agence France Press (AFP) (Abou Rahal L.), *Destitute Ain el-Hilweh camp becomes Jihadist Refuge*, 07/04/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Apr-06/293461-ain-al-hilweh-camp-becomes-jihadi-refuge.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

American Enterprise Institute, *Irantracker* [website], s.d., <http://www.criticalthreats.org> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Further investigation needed into deaths of Syrian refugees in military custody*, 25/07/2017, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/07/lebanon-further-investigation-needed-into-deaths-of-syrian-refugees-in-military-custody/> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Security forces using excessive force against protestors must be held to account*, 29/08/2015, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/08/lebanon-security-forces-using-excessive-force-against-protestors-must-be-held-to-account/> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Amnesty International (AI), *The State of the World's Human Rights - Lebanon*, 24/02/2016 http://www.ecoi.net/local_link/319817/445188_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

ANERA, *Ein El Hilweh Palestinian Refugee Camp in Lebanon*, s.d., <https://www.anera.org/stories/ein-el-hilweh-palestinian-refugee-camp-in-lebanon/> [geraadpleegd op 28/01/2019]

Annahar, *One killed, seven wounded in Palestinian refugee camp clashes*, 28/02/2017, <http://en.annahar.com/article/546485-shooting-renewed-in-ain-alhilweh-seriously-wounding-several> [geraadpleegd op 28/02/2017]

AP News, *Hezbollah score major gains in Lebanon election*, 07/05/2018, <https://apnews.com/09719e44a3e44af9b28cd77485011643> [geraadpleegd op 26/06/2018]

AP, *Lebanese military arrests fugitive radical Islamist cleric*, 15/11/2017, <https://www.nytimes.com/aponline/2017/11/15/world/middleeast/ap-m-l-lebanon-fugitive-cleric.html> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Arab News (Moukalled D.), *Lebanon's Ain Al-Hilweh: A microcosm of Arab conflicts*, 04/03/2017, <http://www.arabnews.com/node/1063221> [geraadpleegd op 05/03/2017]

Armed Conflict Location and Events Dataset (ACLED), *ACLED Regional Overview – Middle East (4 December 2018)*, 04/12/2018, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/acled-regional-overview-middle-east-4-december-2018> [geraadpleegd op 24/01/2019]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Dashboard Lebanon 01-01-2018 – 30-06-2018*, s.d., <https://www.acleddata.com/dashboard/#422> [geraadpleegd op 02/07/2018]

Asharq al-Awsat, *Asharq Al-Awsat in Baalbek-Hermel: Lack of State Control Fortifies 'Local Self-Rule'*, 29/09/2018, <https://aawsat.com/english/home/article/1410546/asharq-al-awsat-baalbek-hermel-lack-state-control-fortifies-local-self-rule> [geraadpleegd op 24/04/2019]

Asharq al-Awsat, *Despite US sanctions, Hezbollah seeking more power in Lebanese government*, 19/05/2018, <https://aawsat.com/english/home/article/1273156/despite-us-sanctions-%E2%80%9898hezbollah%E2%80%999-seeking-more-power-lebanese-govt> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Asharq al-Awsat, *Lebanon steps up security measures after arrest of suspected terrorists*, 16/09/2017, <https://aawsat.com/english/home/article/1025761/lebanon-steps-security-measures-after-arrest-suspected-terrorists> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Asharq al-Awsat, *Lebanon's eastern borders free of ISIS...army deployed in the area*, 30/08/2017, <https://eng-archive.aawsat.com/caroline-akoum/news-middle-east/lebanons-eastern-borders-free-isis-army-deployed-area> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Asharq al-Awsat, *Machnouk describes resistance brigades as occupation brigades*, 21/08/2016, <http://english.aawsat.com/theaawsat/news-middle-east/machnouk-describes-resistance-brigades-occupation-brigades> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Asharq al-Awsat (Astih P.), *'Ain el-Hilweh'...Time bomb threatening Lebanon*, 06/03/2017, <http://english.aawsat.com/p-astatih/features/ain-el-hilweh-time-bomb-threatening-lebanon> [geraadpleegd op 06/03/2017]

Asharq al-Awsat (Rida N.), *Lebanese army intensifies 'preemptive' strikes against extremists in Aarsal*, 26/04/2017, <http://english.aawsat.com/nazeer-rida/news-middle-east/lebanese-army-intensifies-preemptive-strikes-extremists-aarsal> [geraadpleegd op 26/04/2017]

BBC News (Sinjab L.), *Lebanese Sunnis 'paying the price' for extremism of IS*, 14/10/2016, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-37606276> [geraadpleegd op 27/02/2017]

BBC News, *Tahrir al-Sham: Al-Qaeda's latest incarnation in Syria*, 28/02/2017, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38934206> [geraadpleegd op 28/02/2017]

Blanford N., *Update: Striking distance – increasing attacks on Israel's northern border*, in Janes Intelligence Review (HIS), 22/04/2014, <http://www.janes.com/article/36914/update-striking-distance-increasing-attacks-on-israel-s-northern-border> [geraadpleegd op 25/04/2014]

Calabrese E. C., *Militer au Hezbollah. Ethnographie d'un engagement dans la banlieue sud de Beyrouth*, Paris : Editions Karthala 2016, 280 p. [geraadpleegd op 08/12/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), *Hezbollah's Last-Ditch Battle*, 02/04/2014, <http://carnegieendowment.org/2014/03/31/hezbollah-s-last-ditch-battle/h6sa> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), *Lebanon's inevitable entanglement in regional conflict*, 08/08/2014, <http://carnegie-mec.org/2014/08/08/lebanon-s-inevitable-entanglement-in-regional-conflict> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Carnegie Endowment for International Peace (Al-Masri A.), *Hezbollah re-ascendant in Lebanon*, 17/08/2017, <http://carnegieendowment.org/sada/72856> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Corbeil A.), *Securing Lebanon, widening divides*, 31/07/2014, http://carnegieendowment.org/sada/index.cfm?fa=show&article=56303&solr_hilite= [geraadpleegd op 11/04/2014]

Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M.), *Religious authority and sectarianism in Lebanon*, 16/12/2016, <http://carnegieendowment.org/2016/12/16/religious-authority-and-sectarianism-in-lebanon-pub-66487> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), *Loyalties and group formation in the Lebanese officer corps*, 03/02/2016, <http://carnegieendowment.org/2016/02/03/loyalties-and-group-formation-in-lebanese-officer-corps-pub-62560> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), *Is a war between Hezbollah and Israel likely in the coming year?*, 21/09/2017, <http://carnegie-mec.org/diwan/73150> [geraadpleegd op 13/11/2017]

- Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), *Negotiating Jihad in Ain al-Hilweh*, 25/05/2016, <http://carnegieendowment.org/sada/?fa=63670> [geraadpleegd op 30/06/2016]
- Carnegie Middle East Center, *The sociopolitical undercurrent of Lebanon's Salafi militancy*, 27/03/2018, <https://carnegie-mec.org/2018/03/27/sociopolitical-undercurrent-of-lebanon-s-salafi-militancy-pub-75744> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), *Ten years after Hariri's death, are Lebanon's sunnis still leaderless?*, 13/02/2015, <http://carnegie-mec.org/publications/?fa=59072> [geraadpleegd op 08/05/2015]
- Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), *The emerging jihadist threat in Lebanon*, 28/01/2015, <http://carnegie-mec.org/2015/01/28/emerging-jihadist-threat-in-lebanon> [geraadpleegd op 08/05/2015]
- Carnegie Middle East Center (Young M.), *Is a war between Israel and Iran over Syria inevitable ?*, 10/05/2018, <http://carnegie-mec.org/diwan/76276> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Carnegie Middle East Center (Young M.), *Lebanon ≠ Hezbollah*, 08/05/2018, <http://carnegie-mec.org/diwan/76280> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Carnegie Middle East Center (Salem P.), *Lebanese army's defeat of Salafists buys only short respite*, 27/06/2013, <http://carnegie-mec.org/2013/06/27/lebanese-army-s-defeat-of-salafists-buys-only-short-respite/gc95> [geraadpleegd op 25/9/2013]
- Carnegie Middle East Center (Salem P.), *Lebanon Edges Closer to Syrian Crisis*, 17/05/2012, <http://carnegieendowment.org/2012/05/17/lebanon-edges-closer-to-syrian-crisis/atdj> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Carnegie Middle East Center (Salem P.), *Syrian Crisis Spills into Lebanon*, 21/05/2012, <http://carnegieendowment.org/2012/05/21/syrian-crisis-spreads-to-lebanon/ausr> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Carnegie Middle East Center for International Peace (Salem P.), *Lebanon: Avenues for Reform after the Devastation*, in: *The Carnegie Middle East Center Arab Reform Bulletin*, 09/2006, Volume 4, Issue 7, <http://carnegieendowment.org/2008/08/18/avenues-for-reform-after-lebanon-s-devastation/ffyy> [geraadpleegd op 13/10/2013]
- Center for Strategic and International Studies (CSIS) (Nerguizian A.), *The Lebanese armed forces, Hezbollah, and military legitimacy*, 04/10/2017, <https://www.csis.org/analysis/lebanese-armed-forces-hezbollah-and-military-legitimacy> [geraadpleegd op 13/11/2017]
- Chatham House (Khatib L.), *Lebanon re-elects its political status quo*, 09/05/2018, <https://www.chathamhouse.org/expert/comment/lebanon-re-elects-its-political-status-quo> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Civil-Military Fusion Centre (CFC), *Blowback: The unintended consequences of Hezbollah's role in Syria*, 09/2013, https://www.cimicweb.org/cmo/.../20130915_Hezbollah_Final.pdf [geraadpleegd op 13/09/2013]
- Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Armed clash in Ain el-Hilweh*, 09/02/2018, <http://civilsociety-centre.org/sir/armed-clash-ain-el-hilweh> [geraadpleegd op 18/06/2018]
- Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Between radicalization and mediation processes: a political mapping of Palestinian refugee camps in Lebanon*, 10/2015, <http://cskc.daleel-madani.org/paper/between-radicalization-and-mediation-processes-political-mapping-palestinian-refugee-camps> [geraadpleegd op 30/06/2016]
- Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Conflict analysis bulletin, issue 10, February 2018 – an overview of the year 2017, focusing on shooting incidents*, 02/2018, <http://civilsociety-centre.org/article/conflict-analysis-bulletin-issue-10-february-2018-overview-year-2017-focusing-shooting> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Geo-located mapping of conflicts in Lebanon*, s.d., <https://civilsociety-centre.org/cap/map> [geraadpleegd op 24/01/2019]
- Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *ISF frees hostages*, 31/01/2018, www.172.104.226.5/cskc/sir/isf-frees-hostages [geraadpleegd op 18/06/2018]
- Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Kidnapping in Bekaa*, 01/01/2018, <http://civilsociety-centre.org/sir/kidnapping-bekaa> [geraadpleegd op 18/06/2018]

- Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Palestinian Security forces officer assassinated in Miye ou Miye*, 17/03/2018, <http://cskc.daleel-madani.org/sir/palestinian-security-forces-officer-assassinated-miye-ou-miye> [geraadpleegd op 18/06/2018]
- Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Two killed, one injured in Rashidieh shootouts*, 04/03/2018, <http://civilsociety-centre.org/sir/two-killed-one-injured-rashidieh-shootouts> [geraadpleegd op 18/06/2018]
- Congressional Research Service (CRS) (Blanchard C.), *Islam: Sunni and shiites*, 28/01/2009, <https://fas.org/irp/crs/RS21745.pdf> [geraadpleegd op 28/06/2018]
- Congressional Research Service (CRS) (Blanchard C.M.), *Lebanon: Background and U.S. Policy*, 14/02/2014, <http://www.refworld.org/docid/5318595b4.html> [geraadpleegd op 13/03/2014]
- Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), *Lebanon*, 19/06/2018, <https://fas.org/sqp/crs/mideast/R44759.pdf> [geraadpleegd op 28/06/2018]
- Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), *Lebanon*, 09/11/2017, <https://fas.org/sqp/crs/mideast/R44759.pdf> [geraadpleegd op 16/11/2017]
- Council of Europe, *The situation in Lebanon and challenges for regional stability and European security*, 05/01/2017, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1484040983_the-situation-in-lebanon-and-challenges-for-regional-stability-and-european-security.pdf [geraadpleegd op 27/02/2017]
- Counter Punch (Lamb F.), *Lebanon's outlawing of Palestinian civil rights*, 14/04/2017, <http://www.counterpunch.org/2017/04/14/lebanons-outlawing-of-palestinian-civil-rights/> [geraadpleegd op 08/05/2017]
- Daniels G., *Arsal: Lebanon's gateway to the Syrian conflict*, in: *Institute for the Study of War Updates* [blog], 31/12/2013, <http://iswsyria.blogspot.be/2013/12/arsal-lebanons-gateway-to-syrian.html> [geraadpleegd op 24/03/2014]
- Danish Immigration Service, *Stateless Palestinian refugees in Lebanon, ffm-report 25 May to 6 June 2014*, 10/2014, <https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/091D8946-CC06-4659-A864-773FA0D69FFC/0/RapportLibanon8102014pdf.pdf> [geraadpleegd op 05/11/2014]
- European Commission High Representative of the European Union For Foreign Affairs and Security Policy, *Joint staff working document Implementation of the European Neighbourhood Policy in Lebanon, Progress in 2012 and recommendations for action*, 20/03/2013, http://ec.europa.eu/world/enp/docs/2013_enp_pack/2013_progress_report_lebanon_en.pdf [geraadpleegd op 4/10/2013]
- European Council on Foreign Relations (ECFR), *Lebanon: containing spillover from Syria*, 09/2012, http://www.ecfr.eu/page/-/ECFR61_LEBANON_BRIEF.pdf [geraadpleegd op 26/10/2012]
- European University Institute (Mouawad J.), *Lebanon's border areas in light of the Syrian war: New actors, old marginalization*, 03/2018, http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/52564/RSCAS_PR_2018_03.pdf?sequence=1&isAllowed=y [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Gatestone Institute (Abu Toameh K.), *Palestinians: turning refugee camps into weapons warehouses*, 01/09/2015, <http://www.gatestoneinstitute.org/6417/ain-al-hilweh> [geraadpleegd op 18/11/2015]
- Human Rights Watch (HRW), *"Our Homes Are Not for Strangers" Mass Evictions of Syrian Refugees by Lebanese Municipalities*, 20/04/2018, <https://www.hrw.org/report/2018/04/20/our-homes-are-not-strangers/mass-evictions-syrian-refugees-lebanese-municipalities> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: deadly attack kills dozens*, 13/11/2015, <https://www.hrw.org/de/node/283372> [geraadpleegd op 27/11/2015]
- Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: police violence at protest on Jerusalem*, 19/12/2017, <https://www.hrw.org/news/2017/12/19/lebanon-police-violence-protest-jerusalem> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Refugees in border zone at risk*, 20/09/2017, <https://www.hrw.org/news/2017/09/20/lebanon-refugees-border-zone-risk> [geraadpleegd op 09/11/2017]

- Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Tit-for-tat border kidnappings*, 02/05/2013, <https://www.hrw.org/news/2013/05/02/lebanon-tit-tat-border-kidnappings>
- Human Rights Watch (HRW), *Lebanon/Syria: End Indiscriminate Cross-Border Attacks*, 22/04/2013, <https://www.hrw.org/news/2013/04/22/lebanon/syria-end-indiscriminate-cross-border-attacks> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Human Rights Watch (HRW), *World Report 2015 – Lebanon*, 29/01/2015, <http://www.hrw.org/world-report/2015/country-chapters/lebanon> [geraadpleegd op 08/05/2015]
- Illini Journal of International Security (Weiss C.), *The Bilal Badr Group: Ain el Hilwe's Recurring Threat*, 06/09/2017, <http://publish.illinois.edu/illinijournalofinternationalsecurity/blog/blogs-spring-2017/the-bilal-badr-group-ain-el-hilwes-recurring-threat/> [geraadpleegd op 08/03/2017]
- In Pursuit of Peace (International Crisis Group, Atrache S.), *Beirut Bombing Widens Lebanon's Shiite-Sunni Divide*, 13/11/2015, <http://blog.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/2015/11/13/beirut-bombing-widens-lebanons-shiite-sunni-divide/> [geraadpleegd op 18/11/2015]
- Institute for the Study of War (ISW) (Cafarella J.), *Syrian jihadists signal intent for Lebanon*, 05/03/2015, http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Syrian_Backgrounder_approved_0.pdf [geraadpleegd op 08/05/2015]
- Institute for the Study of War (ISW) (Fullton W.), *Iranian strategy in Syria*, 05/2013, <http://www.understandingwar.org/report/iranian-strategy-syria> [geraadpleegd op 4/10/2013]
- Institute for the Study of War (ISW) (O'Bagy E.), *Syria conflict exacerbates communal tension in Lebanon*, 29/06/2013, <http://www.understandingwar.org/syria-update-syria-conflict-exacerbates-communal-tension-lebanon> [geraadpleegd op 23/9/2013]
- Integrated Regional Information Networks (IRIN), *Army « under tremendous pressure » but still united*, 13/05/2008, www.irinnews.org/PrintReport.aspx?ReportId=78175 [geraadpleegd op 19/5/2008]
- Integrated Regional Information Networks (IRIN), *Fear stalks Beirut Shia suburbs*, 26/03/2014, <http://www.irinnews.org/fr/report/99844/fear-stalks-beirut-s-shia-suburbs> [geraadpleegd op 07/04/2014]
- Inter-agency Information Sharing Portal, *Syria regional Refugee response* [laatste update] 31/05/2018, <https://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=122> [geraadpleegd op 27/06/2018]
- International Business Times, *Lebanon's security, and old political and religious alliances divide Beirut's Trash demonstrations*, 09/09/2015, <http://www.ibtimes.com/lebanons-security-old-political-religious-alliances-divide-beiruts-trash-2088430> [geraadpleegd op 07/12/2015]
- International Business Times (Massi A.), *Christian, Sunni and Shia: Meet Hezbollah's Non-denominational military branch defending Lebanon, fighting in Syria*, 11/04/2015, <http://www.ibtimes.com/> [geraadpleegd op 27/02/2017]
- International Crisis Group (ICG), *A Huthi missile, a Saudi purge and a Lebanese resignation shake the Middle East*, 10/11/2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/huthi-missile-saudi-purge-and-lebanese-resignation-shake-middle-east> [geraadpleegd op 10/11/2017]
- International Crisis Group (ICG), *A precarious balancing act: Lebanon and the Syrian conflict*, 22/11/2012, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon/132-a-precarious-balancing-act-lebanon-and-the-syrian-conflict.aspx> [geraadpleegd op 4/10/2013]
- International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch*, 02/2017, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/february-2017#lebanon> [geraadpleegd op 09/05/2017]
- International Crisis Group (ICG), *Nurturing instability: Lebanon's Palestinian Refugee Camps*, in: *Crisis Group Middle East Report*, N° 84, 19/02/2009, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/84%20nurturing%20instability%20lebanons%20palestinian%20refugee%20camps.pdf> [geraadpleegd op 12/05/2017]
- International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch Lebanon April 2018*, 04/2017, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/april-2018#lebanon> [geraadpleegd op 27/06/2018]

- International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch* N°122, 01/10/2013, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2013/cw122.pdf> [geraadpleegd op 06/10/2014]
- International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch* N°141, 30/04/2015, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2015/cw141.pdf> [geraadpleegd op 08/05/2015]
- International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch* N° 150, 01/02/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2016/cw150.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]
- International Crisis Group (ICG), *CrisisWatch* N° 154, 01/06/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/CrisisWatch/2016/cw154.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]
- International Crisis Group (ICG), *Flashpoint Lebanon*, 25/06/2018, <https://www.crisisgroup.org/trigger-list/iran-us-trigger-list/flashpoints/lebanon> [geraadpleegd op 28/06/2018]
- International Crisis Group (ICG), *Hizbollah's Syria conundrum*, 14/03/2017, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/175-hizbollah-s-syria-conundrum> [geraadpleegd op 14/03/2017]
- International Crisis Group (ICG), *Hizbollah's weapons turn inward*, in: *Middle East Briefing* n°23, 15/05/2008, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon/b023-lebanon-hizbollahs-weapons-turn-inward.aspx>, [geraadpleegd op 11/10/2013]
- International Crisis Group (ICG), *In Lebanon's elections, more of the same is mostly good news*, 09/05/2018, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/lebanons-elections-more-same-mostly-good-news> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- International Crisis Group (ICG), *Lebanon needs help to cope with huge refugee influx*, 19/09/2016, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/lebanon-needs-help-cope-huge-refugee-influx> [geraadpleegd op 27/02/2017]
- International Crisis Group (ICG), *Lebanon's Hizbollah turns eastward to Syria*, 27/05/2014, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon/153-lebanon-s-hizbollah-turns-eastward-to-syria.aspx> [geraadpleegd op 06/10/2014]
- International Crisis Group (ICG), *Lebanon's self-defeating survival strategies*, 20/07/2015, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/160-lebanon-s-self-defeating-survival-strategies.pdf> [geraadpleegd op 07/12/2015]
- International Crisis Group (ICG), *Nurturing instability: Lebanon's Palestinian Refugee Camps*, in: *Crisis Group Middle East Report*, N° 84, 19/02/2009, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/84%20nurturing%20instability%20lebanons%20palestinian%20refugee%20camps.pdf> [geraadpleegd op 12/05/2017]
- International Crisis Group (ICG), *Too close for comfort: Syrians in Lebanon*, 13/05/2013, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/egypt-syria-lebanon/lebanon.aspx>, [geraadpleegd op 30/08/2013]
- International Crisis Group (ICG), *Tracking Conflict Worldwide*, 04/2018, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/april-2018#lebanon> [geraadpleegd op 24/04/2019]
- Jane's 360, *Global attack index 2014*, s.d., http://www.janes360.com/images/assets/096/48096/JTIC_Global_Attack_Index_2014.pdf [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Jane's 360, *Global attack index 2015*, s.d., www.janes.com/images/assets/096/48096/JTIC_Global_Attack_Index_2015.pdf [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Jane's 360, *JTIC 2017 World Attack Index*, 19/02/2018, <http://www.janes.com/article/77899/jtic-2017-world-attack-index> [geraadpleegd op 18/06/2018]
- Jane's Terrorism and Insurgency Centre, *Global Attack Index*, 28/04/2017, www.janes.com/article/69940/jtic-global-attack-index-march-2017 [geraadpleegd op 12/05/2017]

- Kataeb, *Tensions simmer beneath Ain al-Hilweh truce*, 26/08/2015, <http://www.kataeb.org/local/2015/08/26/tensions-simmer-beneath-ain-al-hilweh-truce> [geraadpleegd op 27/11/2015]
- Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), *Libanon: Sikkerhetsrelaterte forhold ved utgangen av 2016*, 19/12/2016, <http://landinfo.no/id/3405.0>, [geraadpleegd op 27/02/2017]
- Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), *The Lebanese resistance brigades – Saraya al-Muqawama al-Lubnaniya*, 20/05/2016, www.landinfo.no/asset/3357/1/3357_1.pdf [geraadpleegd op 27/02/2017]
- Lebanese Center for Human Rights (CLDH), *Acts of torture committed by the Lebanese army in Syrian refugee camps*, 06/07/2017, <https://www.fidh.org/en/region/north-africa-middle-east/lebanon/acts-of-torture-committed-by-the-lebanese-army-in-syrian-refugee> [geraadpleegd op 28/06/2018]
- Le Centre Palestinien d'Information, *Manifestation à Ain al-Hilweh condamnant les décisions de Trump et en soutien de Gaza*, 15/05/2018, <https://french.palinfo.com/news/2018/5/15/Manifestation-Ain-al-Hilweh-condamnant-les-d-cisions-de-Trump-et-en-soutien-de-Gaza> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- McClatchy DC, *Fleeing Syrian rebels accused of aggravating violence in Lebanon*, 02/12/2013, <http://www.mcclatchydc.com/2013/12/02/210311/fleeing-syrian-rebels-accused.html> [geraadpleegd op 07/04/2014]
- Medical Aid for Palestinians (MAP), *Nine Palestinians killed, more than 100 injured in Lebanon's largest refugee camp*, 21/04/2017, <https://www.map.org.uk/news/archive/post/641-nine-palestinians-killed-more-than-100-injured-in-lebanon-s-largest-refugee-camp> [geraadpleegd op 08/05/2017]
- Middle East Eye, *Hezbollah sends Israel 'message for calm' say sources*, 29/01/2015, <http://www.middleeasteye.net/news/hezbollah-sends-israel-message-calm-sources-1519750638> [geraadpleegd op 08/05/2015]
- Middle East Eye, *Lebanon army identifies Tripoli suicide bombers*, 11/01/2015, <http://www.middleeasteye.net/news/lebanon-army-identifies-tripoli-suicide-bombers-1753686537> [geraadpleegd op 08/05/2015]
- Middle East Eye Net, *The struggle to keep the peace in Lebanon's largest Palestinian refugee camp*, 01/03/2016, <http://www.middleeasteye.net/news/struggle-keep-peace-lebanon-s-largest-palestinian-refugee-camp-272213607> [geraadpleegd op 27/02/2017]
- Middle East Institute (Blanford N.), *Hezbollah's evolution: from Lebanese militia to regional player*, 11/2017, <http://www.mei.edu/content/hezbollah-s-evolution-lebanese-militia-regional-player> [geraadpleegd op 04/12/2017]
- Middle East Research and Information Project (MERIP) (Milligan M.), *Tripoli's troubles to come*, 13/08/2012, www.merip.org/mero/mero081312 [geraadpleegd op 26/10/2012]
- Mulhak, *Clashes erupt at south Lebanon refugee camp, four wounded*, 27/02/2017, <http://www.mulhak.com/clashes-erupt-at-south-lebanon-refugee-camp-four-wounded/> [geraadpleegd op 27/02/2017]
- Naharnet, *Anti-Hizbullah Candidate Ali al-Amin Assaulted in His Hometown*, 22/04/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/245177> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Naharnet, *Army Arrests Ain el-Hilweh Terror Fugitive*, 26/10/2017, <http://www.naharnet.com/stories/en/237326> [geraadpleegd op 25/04/2019]
- Naharnet, *Bekaa roads blocked over Risha kidnap as Aoun says 'all security forces mobilized'*, 20/01/2017, <http://www.naharnet.com/stories/224096-bekaa-roads-blocked-over-risha-kidnap-as-aoun-says-all-security-forces-mobilized/print> [geraadpleegd op 27/02/2017]
- Naharnet, *Hezbollah rejects 'Puppet' president, admits 'deep differences' with Mustaqbal*, 12/04/2015, <http://www.naharnet.com/stories/en/175170>, [geraadpleegd op 08/05/2015]
- Naharnet, *Hizbollah turns Beirut's Southern Suburbs into Fortress*, 21/08/2013, <http://www.naharnet.com/stories/en/94875> [geraadpleegd op 23/8/2013]

- Naharnet, *Israel calls for U.N action against Hizbullah after Nasrallah's claims*, 10/04/2014, <http://www.naharnet.com/stories/en/125949-israel-calls-for-u-n-action-against-hizbullah-after-nasrallah-s-claims> [geraadpleegd op 11/04/2014]
- Naharnet, *Joint Palestinian forces apprehend suspects involved in Ain el-Hilweh incident*, 28/06/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/247798-joint-palestinian-forces-apprehend-suspects-involved-in-ain-el-hilweh-incident> [geraadpleegd op 28/06/2018]
- Naharnet, *Mustaqbal, Shaar, Rifi: Blame for Tripoli blasts Falls only on those who staged them*, 13/10/2013, <http://www.naharnet.com/stories/en/102040-mustaqbal-shaar-rifi-blame-for-tripoli-blasts-falls-only-on-those-who-staged-them> [geraadpleegd op 14/10/2013]
- Naharnet, *One wounded as Bourj al-Barajneh dispute escalates into gunfire*, 08/05/2017, <http://www.naharnet.com/stories/en/229731-one-wounded-as-bourj-al-barajneh-dispute-escalates-into-gunfire> [geraadpleegd op 08/05/2017]
- Naharnet, *Report: Ain el-Hilweh Fighters Travel to Raqqa to Join IS*, 11/02/2016, www.naharnet.com/stories/en/201830 [geraadpleegd op 20/03/2017]
- Naharnet, *Report: Arm apt to 'liberate' Lebanon's outskirts from militants*, 01/05/2017, <http://www.naharnet.com/stories/229308-report-army-apt-to-liberate-lebanon-s-outskirts-from-militants/print> [geraadpleegd op 01/05/2017]
- Naharnet, *Report: Lebanon pulled into war with Islamic State Group*, 19/10/2014, <http://www.naharnet.com/stories/en/151752> [geraadpleegd op 20/10/2014]
- Naharnet, *Roads blocked after Lebanese man killed in al-Beddawi camp gunfight*, 30/04/2017, <http://www.naharnet.com/stories/en/229264> [geraadpleegd op 12/05/2017]
- Naharnet, *Several clashes, violations mar electoral process*, 06/05/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/245847> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- Naharnet, *Top Ain el-Hilweh extremist in Army's custody*, 18/09/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/250809> [geraadpleegd op 17/01/2019]
- Naharnet, *UNRWA condemns Ain el-Hilweh violence that forced children to flee*, 07/12/2016, <http://www.naharnet.com/stories/en/221692> [geraadpleegd op 27/02/2017]
- Now Media, *Bekaa residents protest sheikh "recruiting for Hezbollah"*, 10/09/2015, <https://now.mmedia.me/lb/en/NewsReports/565885-bekaa-residents-protest-sheikh-recruiting-for-hezbollah> [geraadpleegd op 18/11/2015]
- Now Media (Blanford N.), *Hezbollah readies for offensive near Aarsal*, 04/04/2016, <https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566823-hezbollah-readies-for-offensive-near-aarsal> [geraadpleegd op 04/07/2016]
- Now Media (Blanford N.), *ISIS on the move in Lebanon*, 07/07/2016, <https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566947-isis-on-the-move-in-lebanon> [geraadpleegd op 07/07/2016]
- Now Media (Blanford N.), *Israel and Hezbollah's deterrence doctrine*, 22/04/2016, <https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566909-israel-and-hezbollahs-deterrence-doctrine> [geraadpleegd op 04/07/2016]
- Now Media (Blanford N.), *Lebanese army's policy of containment in Aarsal*, 09/02/2016, <https://now.mmedia.me/lb/en/commentaryanalysis/566589-army-raids-in-aarsal> [geraadpleegd op 04/07/2016]
- Now Media (Ghaddar H.), *Hezbollah's new mission*, 24/03/2014, <https://now.mmedia.me/lb/en/commentaryanalysis/540560-resistance-no-more> [geraadpleegd op 07/04/2014]
- Now Media (Luca A.M.), *The dilemma of Ain al-Hilweh*, 17/04/2015, <https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/565138-the-dilemma-of-ain-al-hilweh> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Now Media (Wallace C.), *A barrier to civil-military relations in Ain al-Hilweh*, 09/12/2016, <https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/567545-chipping-away-civil-military-relations-in-ain-al-hilweh> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Lebanon 2016 Crime and Safety report*, 14/03/2016, <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=19280> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Lebanon 2018 Crime & safety report*, 27/03/2018, <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=23763> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Palestine Chronicle, *Palestinian rivals 'agree ceasefire' in Lebanon camp*, 27/08/2015, <http://news.yahoo.com/palestinian-rivals-agree-ceasefire-lebanon-camp-163818493.html> [geraadpleegd op 18/11/2015]

Palestinian Human Rights Organization (PHRO), *Camp in fear, camp in want, Human security assessment for Nahr El-Bared Camp*, 2011, http://www.palhumanrights.org/rep/ENG/Camp%20in%20Fear-Camp%20in%20Want_Final-A4.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

PressTv, *Daesh commander killed near border with Syria*, 08/02/2017, <http://www.presstv.ir/Detail/2017/02/08/509624/Daesh-commander-killed-explosion-eastern-Lebanon-Arsal-border-Syria> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Radio Free Europe/ Radio Liberty (RFE/RL), *Iran-backed Hizbollah and allies make big gains in Lebanese election*, 07/05/2018, <https://www.rferl.org/a/early-results-show-hizballah-allies-gaining-in-lebanon-s-parliament/29212511.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Reuters, *Explosion kills local official in northern Lebanon*, 28/12/2016, <http://www.reuters.com/article/us-lebanon-blast-idUSKBN14H0CB> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Lebanese army faces jihadist threat on Syrian border*, 28/08/2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-lebanon-idUSKCN11Y1VN> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Man killed in clash at Palestinian camp in Lebanon*, 28/02/2017, <http://www.reuters.com/article/us-palestine-clashes-idUSKBN1670VR> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Suicide attack foiled in Beirut café: security source*, 22/01/2017, <http://www.reuters.com/article/us-lebanon-security-idUSKBN1550VS> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Reuters, *Violence flares at protest near US Embassy in Lebanon*, 10/12/2017, <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-israel-lebanon-protests/violence-flares-at-protest-near-u-s-embassy-in-lebanon-idUSKBN1E408F> [geraadpleegd op 10/12/2017]

Reuters (Dziadosz A.), *Warily, Lebanon tackles violent spillover from Syria*, 14/04/2014, <http://www.reuters.com/article/2014/04/13/us-lebanon-syria-crisis-insight-idUSBREA3C0AX20140413> [geraadpleegd op 24/04/2014]

Salloukh B.F., *The Syrian war: spillover effects on Lebanon*, 03/2017, https://www.researchgate.net/publication/314239901_The_Syrian_War_Spillover_Effects_on_Lebanon [geraadpleegd op 25/03/2017]

Shia Watch (Schei I., Slim M.), *The LAF: Lebanon's hope....by default*, 11/2015, [http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/LAF_Lebanon\[ShiaWatch40\].pdf](http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/LAF_Lebanon[ShiaWatch40].pdf) [geraadpleegd op 18/11/2015]

Strickland P., *Tripoli: a microcosm of Syria's war in Lebanon*, 10/04/2015, <http://www.dw.de/tripoli-a-microcosm-of-syrias-war-in-lebanon/a-18373465> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Arab Weekly, *ISIS's sectarian message in Beirut bloodbath*, 20/11/2015, <http://www.thearabweekly.com/?id=2815> [geraadpleegd op 27/11/2015]

The Arab Weekly (Blanford N.), *Hezbollah, Israel brace for all-out conflict*, 03/05/2017, <http://www.thearabweekly.com/Levant/7977/Hezbollah%2C-Israel-brace-for-all-out-conflict> [geraadpleegd op 03/05/2017]

The Arab Weekly (Blanford N.), *The rules shift in Iran, Hezbollah and Israel's great game*, 18/02/2018, <https://thearabweekly.com/rules-shift-iran-hezbollah-and-israels-great-game> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Christian Science Monitor (Blanford N.), *In tense south Lebanon, UN force proves it helps to just talk*, 22/03/2018, <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2018/0322/In-tense-south-Lebanon-UN-force-proves-it-helps-to-just-talk> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Christian Science Monitor (Blanford N.), *Free passage for ISIS: Was Hezbollah-backed deal a jab at Lebanese army*, 06/09/2017, <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2017/0906/Free-passage-for-ISIS-Was-Hezbollah-backed-deal-a-jab-at-Lebanese-Army> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star, *Ain al-Hilweh fugitive hands himself over to authorities*, 31/07/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jul-21/457397-ain-al-hilweh-fugitive-hands-himself-over-to-authorities.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]

The Daily Star, *Ain al-Hilweh to go on strike after army ramps up security measures*, 15/11/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Nov-15/469212-ain-al-hilweh-to-go-on-strike-after-army-ramps-up-security-measures.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star, *Ain al-Hilweh wall moving forward in flashpoint area*, 01/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-01/461961-ain-al-hilweh-wall-moving-forward-in-flashpoint-area.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]

The Daily Star, *Akkar governorate in dire need of security and development*, 09/02/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-09/392904-akkar-governorate-in-dire-need-of-security-and-development.ashx> [geraadpleegd op 09/02/2017]

The Daily Star, *Army and Hezbollah shell, kill militants*, 21/01/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-21/390350-army-and-hezbollah-shell-kill-militants.ashx> [geraadpleegd op 04/03/2017]

The Daily Star, *Army arrests second suspect in a month in Ain al-Hilweh*, 11/10/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Oct-11/466012-army-arrests-second-suspect-in-a-month-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]

The Daily Star, *Army deploys to ease postelection 'chaos'*, 08/05/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-08/448480-army-deploys-to-ease-postelection-chaos.ashx> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Daily Star, *Army puts U.S. weapons to work in Aarsal*, 22/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-22/402888-army-puts-us-weapons-to-work-in-aarsal.ashx> [geraadpleegd op 22/04/2017]

The Daily Star, *Army removes e-gates at refugee camps*, 26/06/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-26/454369-army-removes-e-gates-at-refugee-camps.ashx> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star, *Army responds after Ain al-Hilweh provocations*, 23/07/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jul-23/457527-army-responds-after-ain-al-hilweh-provocations.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star, *Aarsal votes with an eye to the future*, 06/05/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-06/448221-aarsal-votes-with-an-eye-to-the-future.ashx#> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Chaos, kidnappings spread in Bekaa valley*, 08/09/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Sep-08/269940-lebanese-army-detains-two-over-kidnapping-of-aarsal-residents.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star, *Fears over Ain al-Hilweh militant funding to derail election*, 06/03/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Mar-06/440414-fears-over-ain-al-hilweh-militant-funding-to-derail-election.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Five arrested on suspicion of collaborating with Israel*, 26/01/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-26/391044-five-arrested-on-suspicion-of-collaborating-with-israel.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star, *Former Assir supporter surrenders to army*, 06/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-05/462453-former-assir-supporter-surrenders-to-army.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]

The Daily Star, *Four indictments issued for suspected terrorists*, 09/02/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Feb-09/437457-four-indictments-issued-for-suspected-terrorists.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Ghosn confirms chief of al-Qaeda linked group arrested*, 01/01/2014,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Jan-01/242826-ghosn-confirms-chief-of-al-qaeda-linked-group-arrested.ashx#axzz2yOCNbp7p> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Daily Star, *Gunfight in Ain al-Hilweh leaves two wounded*, 14/03/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Mar-14/441434-gunfight-in-ain-al-hilweh-leaves-two-wounded.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Gunshots heard in Ain al-Hilweh refugee camp*, 15/10/2018,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Oct-15/466388-gunshots-heard-in-ain-al-hilweh-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star, *Hezbollah 'fully' supports suburbs security plan: report*, 31/03/2015,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Mar-31/292768-hezbollah-fully-supports-suburbs-security-plan-report.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star, *Hezbollah member gunned down, wife shot in Baalbeck*, 19/03/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Mar-19/442082-hezbollah-member-wife-gunned-down-in-baalbeck.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Leadership to meet after Ain al-Hilweh clashes kill one*, 10/02/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Feb-10/437519-palestinian-leadership-demands-investigation-and-accountability.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Lebanese army frees kidnapped woman*, 14/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-14/453188-lebanese-army-frees-kidnapped-woman.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Machnouk: Security plan in Baalbeck so far successful*, 27/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-27/454487-machnouk-security-plan-in-baalbeck-so-far-successful.ashx> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star, *Man accused of taking part in deadly clashes arrested*, 27/04/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Apr-27/447003-man-accused-of-taking-part-in-deadly-clashes-arrested.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star, *Richa freed after three-day abduction ordeal*, 23/01/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-23/390541-richa-freed-after-three-day-abduction-ordeal.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star, *Smugglers injured, killed at Lebanese border*, 23/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/Sports/Tennis/2018/Jun-23/454089-smugglers-injured-killed-at-lebanese-border.ashx> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star, *Suspect arrested over Palestinian official's attempted killing*, 15/09/2018,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-15/463479-suspect-arrested-over-palestinian-officials-attempted-killing.ashx>

The Daily Star, *Suspect killed in drug-related Ain al-Hilweh shootout*, 28/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-28/454600-suspect-killed-in-drug-related-ain-al-hilweh-shootout.ashx#> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star, *Thousands flee class after gunshots in Ain al-Hilweh*, 05/10/2018,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Oct-05/465446-thousands-flee-class-after-gunshots-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star, *Tripoli residents protest water and electricity cuts*, 08/07/2015,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Jul-08/361045-tripoli-residents-protest-water-and-electricity-cuts.ashx> [geraadpleegd op 30/06/2016]

The Daily Star, *UNRWA schools open but future far from certain*, 04/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-04/462251-unrwa-schools-open-but-future-far-from-certain.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]

The Daily Star (Al-Fakih R.), *Tit-for-tat kidnappings sweep Bekaa Valley*, 03/08/2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2013/Aug-03/226149-tit-for-tat-kidnappings-sweep-bekaa-valley.ashx#axzz30MOCMH3u> [geraadpleegd op 24/04/2014]

The Daily Star, (al-Fakih R.), *Weekend of abductions and killings rattles Bekaa Valley, north Lebanon*, 05/08/2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2013/Aug-05/226295-weekend-of-abductions-and-killings-rattles-bekaa-valley-north-lebanon.ashx> [geraadpleegd op 13/09/2013]

The Daily Star (Blanford N.), *Hezbollah readying for Qalamoun offensive*, 20/03/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Mar-20/291498-hezbollah-readying-for-qalamoun-offensive.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star (Blanford N.), *Hezbollah to sustain calculated retaliation against Israel*, 30/01/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Jan-30/285806-hezbollah-to-sustain-calculated-retaliation-against-israel.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star (Dakroub H.), *Baabda talks to decide future of government*, 27/11/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-27/427935-baabda-talks-to-decide-future-of-government.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Haboush J.), *Jerusalem won't destabilize Lebanon: experts*, 12/12/2017, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Dec-12/429833-jerusalem-decision-wont-destabilize-lebanon-analysts.ashx> [geraadpleegd op 12/12/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh: Tensions mount over return to fighting*, 07/10/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Oct-07/421872-ain-al-hilweh-tensions-mount-over-return-to-fighting.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh after joint security force crumbles*, 20/02/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-20/394280-ain-al-hilweh-after-joint-security-force-crumbles.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh atmosphere explosive, sources warn*, 19/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-19/402436-ain-al-hilweh-atmosphere-explosive-sources-warn.ashx> [geraadpleegd op 19/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh chaos as Badr bodyguard kills Palestinian man*, 20/11/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-20/427110-ain-al-hilweh-chaos-as-badr-bodyguard-kills-palestinian-man.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh clashes linked to army offensive: Ibrahim*, 05/09/2017, www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-05/418191-ain-al-hilweh-clashes-linked-to-army-offensive-ibrahim.ashx [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh dispute leaves 2 dead*, 05/04/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Apr-05/444297-ain-al-hilweh-dispute-leaves-2-dead.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh eases toward normalcy, schools open*, 25/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-25/464365-ain-al-hilweh-eases-toward-normalcy-schools-open.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh family buries son after two weeks of protest*, 01/10/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Oct-01/464970-ain-al-hilweh-family-buries-son-after-two-weeks-of-protest.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh fighting ebbs as Badr flees stronghold*, 11/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-11/401455-ain-al-hilweh-fighting-ebbs-as-badr-flees-stronghold.ashx>, geraadpleegd op 13/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh gunman succumbs to wounds from Tuesday clashes*, 05/03/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-05/396161-ain-al-hilweh-militant-succumbs-to-wounds-from-tuesday-clashes.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh leaders respond to increased army security*, 13/01/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jan-13/433524-ain-al-hilweh-leaders-respond-to-increased-army-security.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh on edge after overnight killing*, 16/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-16/463527-ain-al-hilweh-on-edge-after-overnight-killing.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh on edge as killer still at large*, 19/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-19/463848-ain-al-hilweh-on-edge-as-killer-still-at-large.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh still on edge after killing*, 24/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-24/464239-ain-al-hilweh-still-on-edge-after-killing.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh leaders respond to increased army security*, 13/01/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jan-13/433524-ain-al-hilweh-leaders-respond-to-increased-army-security.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Badr says in Syria after fleeing Ain al-Hilweh*, 03/01/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jan-03/432248-badr-says-in-syria-after-fleeing-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Botched arrest sparks camp clashes*, 14/10/2017, <https://www.pressreader.com/lebanon/the-daily-star-lebanon/20171014/281586650823052> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Calm returns to Ain al-Hilweh after killing*, 17/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-17/463596-calm-returns-to-ain-al-hilweh-after-killing.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *DFLP protests US disruption of UNRWA*, 17/08/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Aug-17/460495-dflp-protests-us-disruption-of-unrwa.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *Exchange of gunfire in Ain al-Hilweh*, 22/09/2017, <https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-22/420153-exchange-of-gunfire-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Extremists abandon strongholds in Ain al-Hilweh*, 25/08/2017, <https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-25/417118-extremists-abandon-strongholds-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 30/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Extremist Ain al-Hilweh group threatens escalation*, 08/05/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/May-08/404971-extremist-ain-al-hilweh-group-threatens-escalation.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah advances against extremist group in third day of Ain al-Hilweh clashes*, 09/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-09/401219-clashes-continue-in-sidons-ain-al-hilweh-palestinian-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 09/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah forces to end bloody faceoff with Badr's group*, 10/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-10/401316-fatah-forces-to-end-bloody-faceoff-with-badr-group.ashx> [geraadpleegd op 10/04/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Fatah launches wide-scale attack on extremist Badr group in Ain al-Hilweh*, 08/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-08/401138-sidon-paralyzed-amid-continued-clashes-in-palestinian-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 09/04/2017]

- The Daily Star (Zaatari M.), *Fear of escalation puts Ain al-Hilweh on edge*, 19/03/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Mar-19/250661-fear-of-escalation-puts-ain-al-hilweh-on-edge.ashx#axzz2zuPdpOAu> [geraadpleegd op 25/04/2014]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Gunfight rattles south Lebanon's Ain al-Hilweh*, 25/03/2017, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-25/399150-gunfight-rattles-south-lebanons-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 25/03/2017]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Hamas, Fatah withdraw from joint security force*, 16/02/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-16/393795-hamas-fatah-withdraw-from-joint-security-force.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Israel shells Hezbollah post in retaliation over blast*, 14/03/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Mar-14/250280-israel-fires-shells-into-lebanons-kfarshouba-hills-sources.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 07/04/2014]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Joint force enters refugee camp hotspot*, 13/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-13/401778-joint-force-enters-refugee-camp-hotspot.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2017]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Joint Palestinian security force revived in Ain al-Hilweh refugee camp*, 04/10/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Oct-04/465317-joint-palestinian-security-force-revived-in-ain-al-hilweh-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Joint security force deployed in Ain al-Hilweh*, 09/07/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Jul-09/263192-joint-security-force-deployed-in-ain-al-hilweh.ashx#axzz3IrwiURKG> [geraadpleegd op 11/10/2014]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Leads emerge on killers as slain Fatah official laid to rest*, 11/10/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Oct-11/273710-leads-emerge-on-killers-as-slain-fatah-official-laid-to-rest.ashx#axzz3IrwiURKG> [geraadpleegd op 11/10/2014]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Lebanese army storms Assir complex*, 24/06/2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Local-News/2013/Jun-24/221395-fierce-clashes-rock-south-lebanon-city-for-second-day.ashx#axzz2gYWzZHAp> [geraadpleegd op 23/9/2013]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Lebanon feels effects of Israel-Iran escalation*, 11/05/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-11/448929-lebanon-feels-effects-of-israel-iran-escalation.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Man accused in Palestinian camp clashes flees Beirut hospital*, 12/03/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Mar-12/441263-man-accused-in-palestinian-camp-clashes-flees-beirut-hospital.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Meetings seek to bring Islamists into Ain al-Hilweh force*, 11/03/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-11/397051-meetings-seek-to-bring-islamists-into-ain-al-hilweh-force.ashx> [geraadpleegd op 11/03/2017]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Mieh Mie, Ain al-Hilweh engulfed by security concerns in 2018*, 31/12/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Dec-31/472984-mieh-mieh-ain-al-hilweh-engulfed-by-security-concerns-in-2018.ashx> [geraadpleegd op 22/01/2019]
- The Daily Star (Zaatari M.), *New forces for Ain al-Hilweh in the making*, 06/03/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-06/396224-new-forces-for-ain-al-hilweh-in-the-making.ashx> [geraadpleegd op 06/03/2017]
- The Daily Star (Zaatari M.), *One shot and another stabbed with a knife in Ain al-Hilweh*, 29/11/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Nov-29/470402-one-shot-and-another-stabbed-with-a-knife-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]
- The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians act to stabilize Ain al-Hilweh*, 29/08/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-30/417526-palestinians-act-to-stabilize-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian camp clashes shake security in South*, 08/04/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Apr-08/252650-palestinian-camp-clashes-shake-security-in-south.ashx#axzz2yOCNbP7p> [geraadpleegd op 11/04/2014]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian factions talk Daesh handover with army intelligence head in south*, 20/09/2017, <https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-20/420021-palestinian-factions-talk-daesh-handover-with-army-intelligence-head-in-south.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinian leadership to hold meeting on Ain al-Hilweh*, 27/08/2017, <https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-27/417383-palestinian-leadership-to-hold-meeting-on-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians in camp protest Jewish nation-state law*, 01/10/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Oct-01/465032-palestinians-in-camps-protest-jewish-nation-state-law.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians in Lebanon attempt to reach border*, 15/05/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-15/449501-thousands-of-palestinians-in-lebanon-mark-nakba.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians in Lebanon protest US Jerusalem embassy move*, 14/05/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-21/450209-palestinians-in-sidon-march-in-solidarity-with-gaza.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians in Sidon march in solidarity with Gaza*, 21/05/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-21/450209-palestinians-in-sidon-march-in-solidarity-with-gaza.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Palestinians protest U.S aid cuts*, 11/09/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-11/463057-palestinians-protest-us-aid-cuts.ashx> [geraadpleegd op 21/01/2019]

The Daily Star (Zaatari M.), *Renovations ongoing to return families to Ain al-Hilweh*, 15/05/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-15/449413-renovations-ongoing-to-return-families-to-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 25/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *Shaky cease-fire reigns in Ain al-Hilweh*, 24/08/2017, <https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-24/416977-shaky-cease-fire-reigns-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Shrapnel from Israel-Syria clash land in Lebanon*, 10/05/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/May-10/448823-shrapnel-from-israel-syria-clash-land-in-lebanon.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA partially resumes aid following clashes*, 26/08/2017, <https://m.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-26/417246-unrwa-partially-resumes-aid-following-clashes.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA schools adopt new security steps*, 09/09/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-09/418739-unrwa-schools-adopt-new-security-steps.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA to pay out for August Ain al-Hilweh clashes*, 17/10/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Oct-17/422941-unrwa-to-pay-out-for-august-ain-al-hilweh-clashes.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *UNRWA to recommence services in Ain al-Hilweh*, 07/03/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-07/396386-unrwa-to-recommence-services-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 11/03/2017]

The Daily Star (Zaatari M.), *Wanted men back in Ain al-Hilweh from Idlib: sources*, 28/03/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2018/Mar-28/443316-wanted-men-back-in-ain-al-hilweh-from-idlib-sources.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

- The Jamestown Foundation (Hoover P.), *The evolution of Sunni Jihadism in Lebanon*, in: *Terrorism Monitor* Vol. 13, issue 21, 30/10/2015, http://www.jamestown.org/programs/tm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=44540&cHash=ddc529b9e1283c7101b1347dfe937fc7#.VkvxIubF_uE [geraadpleegd op 18/11/2015]
- The Jamestown Foundation (McGregor A.), *In a shifting political landscape, Hezbollah repositions itself as the anti-terrorist defender of Lebanon*, in: *Terrorism Monitor* Vol. 12, 18/04/2014, <http://www.jamestown.org/uploads/media/TerrorismMonitorVol12Issue8.pdf> [geraadpleegd op 25/04/2014]
- The Jamestown Foundation (McGregor A.), *Unwanted ally: Hezbollah's war against the Islamic State*, 22/01/2016, http://www.jamestown.org/programs/tm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=45011&cHash=ce4d48e89c9c1591d9353af174f57048#.V30V4Ut97IU [geraadpleegd op 30/06/2016]
- The Jamestown Foundation (Plaw A.), *Hezbollah's drone program sets precedents for Non-State actors*, 10/11/2017, <https://jamestown.org/program/hezbollahs-drone-program-sets-precedents-non-state-actors/> [geraadpleegd op 10/11/2017]
- The Jamestown Foundation (Sehmer A.), *Lebanon: feeding the fight across the border*, 15/01/2018, <https://jamestown.org/wp-content/uploads/2018/01/Terrorism-Monitor-January-15-2018.pdf?x87069> [geraadpleegd op 18/06/2018]
- The Jerusalem Post, *The Iran-backed sunni group that aids Hezbollah in the Syrian battlefield*, 13/03/2017, <http://www.jpost.com/Middle-East/The-Iran-backed-Sunni-group-that-aids-Hezbollah-in-the-Syrian-battlefield-450094> [geraadpleegd op 13/03/2017]
- The Jordan Times, *27 dead over 12 days in Lebanon's Tripoli — security*, 24/03/2014, <http://jordantimes.com/27-dead-over-12-days-in-lebanons-tripoli----security> [geraadpleegd op 24/04/2014]
- The National, *Iran embassy bomber arrested in Lebanon refugee camp*, 20/09/2018, <https://www.thenational.ae/world/mena/iran-embassy-bomber-arrested-in-lebanon-refugee-camp-1.772236> [geraadpleegd op 17/01/2019]
- The National, *Lebanon elections 2018: Peaceful vote marred by some street violence*, 07/05/2018, <https://www.thenational.ae/world/mena/lebanon-elections-2018-peaceful-vote-marred-by-some-street-violence-1.727927> [geraadpleegd op 01/06/2018]
- The National (Enders D.), *Lebanese army arrests former mayor of Aarsal as dead soldiers' families say they will continue their vigil for justice*, 10/09/2017, <https://www.thenational.ae/world/mena/lebanese-army-arrests-former-mayor-of-aarsal-as-dead-soldiers-families-say-they-will-continue-their-vigil-for-justice-1.627254> [geraadpleegd op 08/11/2017]
- The National (Enders D.), *Lebanese residents and Syrian refugees relieved after militants driven from Aarsal*, 21/08/2017, <https://www.thenational.ae/world/mena/lebanese-residents-and-syrian-refugees-relieved-after-militants-driven-from-aarsal-1.621367> [geraadpleegd op 08/11/2017]
- The Star (Hancey C.), *Can Canada help a besieged town in Lebanon resist Daesh*, 29/01/2017, <https://www.thestar.com/news/world/2017/01/29/can-canada-help-a-besieged-town-in-lebanon-resist-daesh.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]
- The Syrian Observer, *In Broad Daylight, Syrian Child Kidnapped in Lebanon's Bekaa*, 23/02/2018, http://syrianobserver.com/EN/Features/33880/In_Broad_Daylight_Syrian_Child_Kidnapped_Lebanon_Bekaa [geraadpleegd op 18/06/2018]
- The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), *Young Palestinian refugees join Jihadists fighting in Syria*, 20/11/2013, <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304868404579192933607042794> [geraadpleegd op 07/04/2014]
- The Wall Street Journal (Knickmeyer E.), *Beirut hit by two suicide bombs in two nights*, 26/06/2014, www.factiva.com [geraadpleegd op 27/10/2014]
- The Wall Street Journal (Trofimov Y.) *Islamic State's sway spreads to Lebanon*, 22/10/2014, www.factiva.com [geraadpleegd op 22/10/2014]

The Washington Institute for Near East Policy, *The internal collapse facing Lebanon's Shiites*, 06/03/2017, <http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/the-internal-collapse-facing-lebanons-shiites> [geraadpleegd op 06/03/2017]

The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), *What Does Hezbollah's Election Victory Mean for Lebanon?*, 08/05/2018, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/what-does-hezbollahs-election-victory-mean-for-lebanon> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H.), *Iran Will Spare Hezbollah in Its Conflict with Israel, for Now*, 05/06/2018, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iran-will-spare-hezbollah-in-its-conflict-with-israel-for-now> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Washington Institute for Near East Policy (Pollak N.), *The transformation of Hezbollah by its involvement in Syria*, 08/2016, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-transformation-of-hezbollah-by-its-involvement-in-syria> [geraadpleegd op 06/03/2017]

UK Home Office, *Country policy and information note. Lebanon: Palestinians*, 06/2018, [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/718557/Lebanon - Palestinians in Lebanon - CPIN - v1.0 June 2018 External.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/718557/Lebanon_-_Palestinians_in_Lebanon_-_CPIN_-_v1.0_June_2018_External.pdf) [geraadpleegd op 28/09/2018]

UN High Commissioner for Refugees, *Lebanon: Baalbek-Hermel Governorate Profile (June 2015)*, 30/06/2015, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-baalbek-hermel-governorate-profile-june-2015> [geraadpleegd op 25/04/2019]

UN News Service, *UN 'blue helmet' killed near site of Lebanon-Israel cross-fire; investigation under way*, 28/01/2015, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=49929#.VVZCe-aUfuE> [geraadpleegd op 08/05/2015]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Ein El-Hilweh camp profile*, 07/12/2017, <https://reliefweb.int/report/lebanon/south-lebanon-ein-el-hilweh-camp-profile-2017> [geraadpleegd op 07/12/2017]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *LEBANON: Muhafazah Map*, 08/12/2014, [https://docs.unocha.org/sites/dms/ROMENA/Lebanon Governorate%20Capital_A4_r150_20141208%20\[Converted\].pdf](https://docs.unocha.org/sites/dms/ROMENA/Lebanon_Governorate%20Capital_A4_r150_20141208%20[Converted].pdf) [geraadpleegd op 27/11/2015]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *North and Akkar Governorates profile*, 08/2016, <http://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-north-and-akkar-governorates-profile-august-2016> [geraadpleegd op 27/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Camp profiles: Nahr el-Bared*, s.d., www.unrwa.org/where-we-work/lebanon/camp-profiles?field=15&qt-view_camps_camp_profiles_block=3#qt-view_camps_camp_profiles_block [geraadpleegd op 07/12/2015]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Protection brief Palestine refugees living in Lebanon*, 10/2017, https://www.unrwa.org/sites/default/files/lebanon_protection_brief_october_2017.pdf [geraadpleegd op 31/10/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Teachers change our world: Wafa al Saadi from Saida, Lebanon*, 27/11/2018, <https://www.unrwa.org/newsroom/features/teachers-change-our-world-wafa-al-saadi-saida-lebanon> [geraadpleegd op 23/01/2019]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns armed violence in Ein el-Hilweh which caused children to flee*, 07/12/2016, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-which-caused-children-flee> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns armed violence in Ein el-Hilweh which has again prevented children from attending school and vital health services from operating*, 22/12/2016, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-which-has-again-prevented> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns violence in Ein El-Hilweh camp*, 28/02/2017, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-camp> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA condemns armed violence in Ein el-Hilweh which has again prevented children from attending school and vital health services from operating*, 22/12/2016, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-condemns-armed-violence-ein-el-hilweh-which-has-again-prevented> [geraadpleegd op 28/02/2017]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA fields, s.d.*, http://www.unrwa.org/sites/default/files/styles/760xh/public/content/unrwa_fields/unrwa_field_3923_15_13928_81294.png?itok=UKwwSJtq [geraadpleegd op 07/11/2015]

UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) (Gunness C.), *UNRWA strongly condemns violations of the inviolability and neutrality of United Nations installations in Ein elHilweh*, 04/03/2017, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/unrwa-strongly-condemns-violations-inviolability-and-neutrality-united> [geraadpleegd op 04/03/2017]

United Nations Development Program (UNDP), *Security & Justice Sector Wide Assessment*, 01/03/2017, http://www.lb.undp.org/content/lebanon/en/home/library/crisis_prevention_and_recovery/Security-Justice-Sector-Wide-Assessment.html [geraadpleegd op 15/03/2017]

United Nations Development Program (UNDP), *The burden of scarce opportunities: the social stability context in Central and West Bekaa*, 03/2017, www.data.unhcr.org/syrianrefugees/download.php?id=13406 [geraadpleegd op 07/12/2017]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Lebanon Baalbek Hermel Governorate profile*, 06/2015, <http://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-baalbek-hermel-governorate-profile-june-2015> [geraadpleegd op 27/11/2015]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Lebanon North Governorate profile*, 06/2015, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/08072015_NorthGovernorateProfile.pdf [geraadpleegd op 27/11/2015]

United Nations Security Council, *Monthly forecast Lebanon*, 03/2017, http://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2017-03/lebanon_22.php [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 15/10/2018, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_920.pdf [geraadpleegd op 25/04/2019]

United Nations Security Council, *Seventeenth semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 22/04/2016, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_366.pdf [geraadpleegd op 30/06/2016]

United Nations Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General on the implementation of resolution 1559 (2004)*, 07/10/2015, <https://www.refworld.org/docid/56287f914.html> [geraadpleegd op 28/04/2017]

United Nations Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 28/04/2017, http://www.un.org/qa/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/374 [geraadpleegd op 28/04/2017]

United Nations Security Council, *Twenty-fourth semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 21/10/2016, https://www.un.org/en/qa/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/882 [geraadpleegd op 24/04/2019]

United Nations Security Council, *Seventeenth semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 16/10/2017, http://www.un.org/qa/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/867 [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, S/2018/480, 21/05/2018, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_480.pdf [geraadpleegd op 01/06/2018]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 26/02/2016, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_189.pdf [geraadpleegd op 30/06/2016]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 24/06/2016, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/572 [geraadpleegd op 30/06/2016]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2008/425, 27/06/2008, <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S%202008%20425.pdf> [geraadpleegd op 14/10/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2012/502, 28/06/2012, <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S%202012%20502.pdf> [geraadpleegd op 14/10/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2013/381, 26/06/2013, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2013_381.pdf, [geraadpleegd op 30/08/2013]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2014/438, 26/06/2014, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2014_438.pdf [geraadpleegd op 20/10/2014]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2014/784, 05/11/2014, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2014_784.pdf [geraadpleegd op 05/11/2014]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2015/837, 04/11/2015, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2015_837.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2016/931, 04/11/2016, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/931 [geraadpleegd op 27/02/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/201, 08/03/2017, <http://www.undocs.org/S/2017/201> [geraadpleegd op 08/03/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/591, 11/07/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/591 [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/964, 16/11/2017, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/964 [geraadpleegd op 16/11/2017]

United Nations Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2018/210, 08/03/2018, https://digitallibrary.un.org/record/1477500/files/S_2018_210-EN.pdf [geraadpleegd op 16/11/2017]

United Nations Security Council, *Twenty-first semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 16/04/2015, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/258 [geraadpleegd op 25/04/2019]

United States Department of State (USDOS), *2017 Report on International Religious Freedom*, 29/05/2018, <https://www.state.gov/j/drl/rls/irf/2017/nea/280994.htm> [geraadpleegd op 20/04/2019]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2015*, 13/04/2016, <http://www.state.gov/documents/organization/253147.pdf> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2016*, 03/03/2017, <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2016/nea/265508.htm> [geraadpleegd op 09/03/2017]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2017*, 20/04/2018, <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2017/nea/277253.htm> [geraadpleegd op 18/06/2018]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2015 - Chapter 6 - Hizballah*, 02/06/2016, <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257523.htm> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2015- Foreign terrorist organizations: Abdallah Azzam brigades*, 02/06/2016, https://www.ecoi.net/local_link/324803/450940_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country reports on terrorism 2015 – Lebanon*, 02/06/2016, <http://www.refworld.org/docid/57518daa2a.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Ein El-Hilweh camp profile*, 07/12/2017, <https://reliefweb.int/report/lebanon/south-lebanon-ein-el-hilweh-camp-profile-2017> [geraadpleegd op 07/12/2017]

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: Humanitarian Fund to step up support to the most vulnerable groups*, 19/03/2018, <https://www.unocha.org/story/lebanon-humanitarian-fund-step-support-most-vulnerable-groups> [geraadpleegd op 28/01/2019]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon International Religious Freedom report for 2014*, 14/10/2015, <http://www.state.gov/documents/organization/238678.pdf> [geraadpleegd op 27/11/2015]

Wood J., *Lebanon sees success in fight against militants, yet risk of backlash remains*, 06/04/2015, <http://www.thenational.ae/world/middle-east/lebanon-sees-success-in-fight-against-militants-yet-risk-of-backlash-remains> [geraadpleegd op 08/05/2015]